

Əzizə Cəfərzadə

(Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadə)

Bibliografiya

Sumqayıt - 2021

KBT 91.9

Tərtibçi : Nazxanım Cəfərova,
“Tərəqqi “medallı
Mətanət Əliyeva
Səfurə Nəcəfzadə

Məsləhətçi: Turan İbrahimov

Redaktor : Yeganə Əhmədova,
Əməkdar Mədəniyyət işçisi

Əzizə Cəfərzadə (Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadə): bibliografik göstərici / Tərt. ed.: N.Cəfərova, M.Əliyeva; S.Nəcəfzadə ; red. Y.Əhmədova.- Sumqayıt, 2021.- 156 s.

Sumqayıt şəhər S. Vurğun adına Mərkəzi Kitabxananın əməkdaşları tərəfindən tarixi romanların müəllifi kimi tanınan, Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadənin 100 illik yubileyi münasibətilə bibliografik göstərici tərtib edilmişdir. Göstəricidə yazıçının həyat və yaradıcılığı haqqında məlumatlar, həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri, görkəmli şəxslərin onun haqqında söylədiyi fikirlər, o cümlədən yazıçının ədəbi düşüncələri və yazıçı dostları haqqında fikirləri, yaradıcılığından seçmələr öz əksini tapmışdır.

Tərtibçidən

Bu il Azərbaycan ədəbiyyatının tarixi romanlar müəllifi kimi tanınan görkəmli Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadənin - 100 illik yubileyi qeyd edilir.

Görkəmli yazıçı, ədəbiyyatşünas Əzizə Cəfərzadənin bədii yaradıcılığı Azərbaycan tarixi nəsrində özünəməxsus yer tutur. Yazıçının müxtəlif mövzulu tarixi əsərləri janr baxımından da rəngarəng, ideyaca diqqətəlayiq nümunələrdir. Onun tədqiqatları isə Azərbaycan filoloji fikrinin zənginləşməsinə və inkişafına ciddi töhfələr kimi dəyərləndirilir.

Yubiley münasibətilə S.Vurğun adına Mərkəzi Kitabxana tərəfindən “Əzizə Cəfərzadə” adlı bibliografik vəsait tərtib olunmuşdur. Vəsaitdə görkəmli şəxslərin ədib haqqında söylədikləri fikirlər, Əzizə Cəfərzadənin ədəbi qeydləri və qələm dostları haqqında düşüncələri, həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri, onun kitabları və dövrü mətbuatda çap olunmuş əsərləri, publisistik yazıları, onun haqqında kitablarda və dövrü mətbuatda yer almış məqalələr toplanmışdır.

Bibliografik göstəricidə azərbaycan və rus dilində 1948-2021-ci illəri əhatə edən materiallar toplanmışdır.

Göstəricidə materiallar xronoloji qaydada, daxildə isə əlifba sırası ilə qruplaşdırılmışdır. Bibliografiyadan istifadəni asanlaşdırmaq məqsədilə sonda yazıçının əsərlərinin və haqqında yazan müəlliflərin əlifba göstəriciləri də tərtib olunmuşdur.

Bibliografik vəsait mütəxəssislər, tədqiqatçılar, müəllimlər, tələbələr və geniş oxucu kütləsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Ə.M.Cəfərzadə yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı

Azərbaycan sovet ədəbiyyatının inkişafında böyük xidmətlərinə görə və anadan olmasının altmış illiyi ilə əlaqədar olaraq yazıçı Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadəyə Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilsin.

Q.Xəlilov

Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyətinin sədri

R.Qızıyeva

Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyətinin katibi
Bakı şəhəri, 28 dekabr 1981-ci il

**Məmmədəmin Rəsulzadə adına Bakı Dövlət Universiteti
Müəllimlərinin təltif edilməsi haqqında
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı**

Məmmədəmin Rəsulzadə adına Bakı Dövlət Universitetinin 80 illiyi münasibəti ilə Universitetin aşağıdakı müəllimləri elm və təhsil sahələrində xidmətlərinə görə təltif edilsin:

**"Şöhrət" ordeni ilə
Cəfərzadə Əzizə Məmməd qızı**

**Heydər Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 11 fevral 2000-ci il**

**Ə.M.Cəfərzadəyə "Xalq yazıçısı" fəxri adının verilməsi
haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı**

Azərbaycan ədəbiyyatının inkişafındakı xidmətlərinə görə Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadəyə "Xalq yazıçısı" fəxri adı verilsin.

**Heydər Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 28 dekabr 2001-ci il**

**PROFESSOR ƏZİZƏ
XANIM CƏFƏRZADƏYƏ**

Hörmətli Əzizə xanım!

Sizi - müasir Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsini 80 illik yubileyiniz, münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm.

Xalqımızın yüzillər boyunca təşəkkül tapmış yüksək milli-mənəvi dəyərlərinin qorunub saxlanması sizin də yaradıcılığınız mühüm rol oynamışdır. Tariximizin ayrı-ayrı mərhələlərinin dərin məzmununu açan əsərləriniz gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması işinə xidmət etmişdir.

60 ildən artıq bir dövrü əhatə edən və nəsrimizin inkişafına bir töhfə olan ədəbi yaradıcılığınız Azərbaycan dilinin saflığı və təmizliyinin qorunması yolunda mübarizənin də təmsilçisi olmuşdür. Qəhrəmanlıq dolu keçmişə ehtiram aşılardan tarixi romanlarınız insanlarımız əsrlərin sınağından çıxmış adət-ənənələrimizə sədaqət göstərməyə, milli varlığımızın ifadəsi olan bu müqəddəs sərəvəti ulu əcdadlarımızın adına layiq bir şəkildə yaşatmağa çağırır.

Siz həm də milli mədəniyyətimizin böyük xəzinəsi olan zəngin şifahi ədəbi irsimizin yorulmaz tədqiqatçısıdır. Bu mənada sizin yazıçı kimi zəngin yaradıcılığınız gərgin elmi fəaliyyətinizdən ayrılmazdır. Sizi Azərbaycan ziyalıları mahir pedaqoq kimi tanıyırlar.

İnanıram ki, qələminizin məhsulu olan və xalqımızın ən ülvə istəklərini tərənnüm edən əsərləriniz müstəqillik yolları ilə inamla irəliləyən Azərbaycanın mədəni inkişafı işinə bundan sonra da layiqincə xidmət edəcəkdir.

Sizə cansağlığı və yaradıcılıq uğurları arzu edirəm!

Heydər Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 28 dekabr 2001-ci il

**Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığının
əsas tarixləri**

Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadə 1921- ci il 29 dekabr tarixində Bakıda anadan olmuşdur.

- 1930** - Bakıdakı 38 №-li yeddiillik məktəbin I sinfinə daxil olmuşdur.
- 1937** - Bakıdakı 38№-li yeddiillik məktəbi bitirmişdir. “Ədəbiyyat qəzeti”ndə “Əzrayıl” adlı ilk hekayəsi çap olunmuşdur.
- 1938-1940** - Sabir adına Pedaqoji Texnikumda və paralel olaraq Teatr Texnikumunun tənqid şöbəsində təhsil almışdır.
- 1942-1944** - Ağsu rayonunun Çaparlı kəndində müəllimə işləmişdir.
- 1945** - Azərbaycan Dövlət Universitetinə (indiki BDU) daxil olmuşdur.
- 1946** - Azərbaycan Dövlət Universitetini ekstern yolu ilə bitirmişdir. SSRİ Yazıçılar İttifaqına üzv seçilmişdir.
- 1946-1948** - Teatr Texnikumunda direktor işləmişdir.
- 1947-1950** - Azərbaycan Dövlət Universitetinin aspiranturasında oxumuşdur.
- 1948** - “Hekayələr” adlı ilk kitabı nəşr olunmuş, lakin müəllif “Axtatovşinalıq”da günahlandırılaraq kitab satışa buraxılmadan yandırılmışdır.
- 1950-23 fevral** - “XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında maarifçi-ziyalı surətləri” mövzusunda namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişdir.

- 1950-1955** - Qiyabi Pedaqoji İnstitunda kafedra müdiri işləmişdir.
- 1955-1956** - Xabarovsk Universitetinin Petropavlovsk - Kamçatka filialında müəllim işləmiş, qədim dünya ədəbiyyatından dərslər demişdir.
- 1956-1974** - Azərbaycan Əlyazmaları İnstitutunda baş elmi işçi və şöbə müdiri vəzifələrində işləmişdir.
- 1963** - “Natəvan haqqında hekayələr” adlı ilk (əslində isə ikinci) kitabı nəşr olunub.
- 1964** - “Qızımın hekayələri” kitabı nəşr olunmuşdur.
- 1965-1966** - Ailə vəziyyətilə əlaqədar olaraq Afrikanın Qana Respublikasında yaşamış, kitabları üçün material toplamışdır.
- 1968** - Qana Respublikasından bəhs edən “Qızıl sahilə səyahət kitabı” nəşr olunmuşdur.
- 1970** - “Əllərini mənə ver” adlı kitabı nəşr olunmuşdur.
- 1970 - 3 dekabr** - Azərbaycan poeziyasında xalq şeiri üslubu - XIX əsr” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir.
- 1971** - “Aləmdə səsim var mənəm” romanı nəşr edilmişdir.
- 1972** - “Aləmdə səsim var mənəm” adlı kitabı çap olunmuşdur.
- 1974** - Bakı Dövlət Universitetinin əvvəlcə Azərbaycan ədəbiyyatı tarixi, sonra isə Folklor kafedrasının professorudur.

- 1974 - 10 iyun** - Professor elmi adını almışdır.
- 1975** - Yuqoslaviyada olmuş, Bakı və Sarayevoda şəhərlərinin qardaşlaşma mərasimində iştirak etmişdir. Suriyada elmi ezamiyyətdə olmuşdur.
- 1977** - “Vətənə qayıt” romanı çapdan çıxmışdır. İrak respublikasında elmi ezamiyyətdə olmuşdur.
- 1978** - “Aləmdə səsim var mənəm” romanının II nəşri.
- 1979** - Hacıqabul rayonunun Udulu sovetliyinin Tağlı kəndində orta məktəb binası inşa etdirmişdir.
- 1980** - “Yad et mənə” romanı nəşr edilmişdir. Hacıqabul rayonunun Tağlı kəndində klub, kitabxana və ana abidəsi inşa etdirmişdir.
- 1981** - “Azərbaycan xalq şeiri üslubu” (I cild), “Bakı-1501” və “Aləmdə səsim var” romanı (rusca) nəşr olunmuşdur.
- 1981-1989** - Azərbaycan qadınlar şurasının sədri olmuşdur.
- 1982** - “Anamın nağılları” kitabı nəşr olunmuşdur.
- 1983** - “Cəlaliyyə” kitabı nəşr olunmuşdur. “Vətənə qayıt” romanı Sarbas Akayevin tərcüməsində Almatıda qazax dilində çapdan çıxmışdır.
- 1983-1990** - “Xatirə” irs komissiyasının sədri olmuşdur.
- 1984** - “Sənsən ümidim” kitabı çap edilmişdir.

- 1984** - “Gözlənilməyən gəliş” telepyesləri tamaşaya qoyulmuşdur.
- 1985** - “Ata haqqı” və “Analar” telepyesləri tamaşaya qoyulmuşdur.
- 1986** - “Xalqlar dostluğu” ordeni ilə təltif edilmişdir.
- 1987** - Suriyada yaradıcılıq ezamiyyətində olmuşdur. “Seçilmiş əsərləri” nəşr edilmişdir.
- 1987-1995** - Dəfələrlə Türkiyə Cümhuriyyətində olmuş, Kayseri, Ankara, İstanbul, Konya, Ərzurum, Qars, Ədirnə və b. şəhərlərdə keçirilən beynəlxalq simpoziumlarda iştirak etmişdir.
- 1988** - “Çiçəklərim” kitabı nəşr olunmuşdur. “Qorxulu həqiqətlər” telepyesi tamaşaya qoyulmuşdur.
- 1989** - “Sabir” romanı nəşr edilmişdir.
- 1989-1990** - Şamaxı rayonunun dağıdılmış tarixi Bayat kəndinin yerində qranit abidə inşa etdirmişdir.
- 1990** - 20 yanvar hadisələri ilə bağlı dünya ictimaiyyətini məlumatlandırmaq üçün Türkiyə və Kiprdə olmuşdur. İstanbulda “Anamın masalları” kitabı nəşr edilmişdir.
- 1990** Hindistan, Sinqapur, Malaziyada yaradıcılıq ezamiyyətində olub.
- 1990-1994** - İranda iki dəfə yaradıcılıq ezamiyyətində olmuş. “Qurani Kərim”in Uzun Həsən tərəfindən etmişdir.

- 1992** - “Eldən-elə” kitabı çapdan çıxmışdır.
- 1995** - İsraildə yaradıcılıq ezamiyyətində olmuşdur.
- 1996** - Türkiyənin Ədirnə şəhərində yaradıcılıq ezamiyyətində olmuşdur. “Gülüstan”dan öncə və “Zərrintac-Tahirə” romanları çap edilmişdir.
- 1996** - “Gülüstan”dan öncə adlı kitabı çap olunmuşdur.
- 1997** - “Bir səsin faciəsi” romanını yazmışdır.
- 1998** - “İşığa doğru” romanı nəşr olunmuşdur.
- 1999** - “Azərbaycan şeirində xalq üslubu” (II cild) kitabı çapdan buraxılmışdır.
- 2000** - “Şöhrət” ordeni ilə təltif olunmuşdur.
- 2000** - “Rübabə Sultanım” adlı kitabı çap olunmuşdur.
- 2001** - “Bəla” povesti nəşr edilmişdir.
- 2001** - Xalq yazıçısı adını almışdır.
- 2002** - “Xəzərin göz yaşları” romanını yazmışdır.
- 2003** - “Eşq sultanı” tarixi romanını yazmışdır.
- 2003 - 4 sentyabr** - Bakıda vəfat etmişdir.

Ədəbiyyatın vətənsəvərlik missiyası

Çağdaş dünya ədəbi-estetik fikrində ədəbiyyatın vətənsəvərlik missiyasının olmadığı ilə bağlı mülahizələr səslənməkdədir. Bu düşüncənin ənənəvi kosmopolit yanaşmanınmı, ya bəlkə qloballaşmanınmı məhsulu olduğunu söyləmək çətinidir. Lakin diqqətlə baxıldığında ən qədim dövrlərdən günümüzədək dünya ədəbiyyatının aparıcı müəlliflərinin qələmindən çıxan elə bir örnək tapmaq mümkün deyil ki, onun məğzinə, mahiyyətinə hər hansı formada vətənsəvərlik ruhu yansımaz. Dünya mədəniyyətinin ayrılmaz parçası olan Azərbaycan ədəbiyyatı da bu mənada istisna təşkil etmir və bu ədəbiyyatın XX yüzildə yetirdiyi görkəmli qadın yazarı Əzizə Cəfərzadənin (1921-2003) yaradıcılığı ilk öncə vətənsəvərlik ruhunun qabarıqlığı ilə seçilir.

Ədəbi təfəkküründə mühafizəkarlıqla, geriçiliklə ixtilafın sərgiləndiyi yazıçının yaradıcılıq irsi həmçinin düşüncə sərhədlərinin genişliyi ilə şərtlənir. Çeşidli janrlarda yazma- sına baxmayaraq Azərbaycan ədəbiyyatında daha çox tarixi romanlar müəllifi kimi tanınan müəllifin əsərlərində fakt və qaynaqlardan sənətkarlıqla bəhrələnməklə yanaşı, müşahidə olunan güclü bədii təxəyyül yaxın-uzaq keçmişin bilin-məzləklərinə güzgü tutur.

Əzizə Cəfərzadənin hələ yetərincə araşdırılmamış yaradıcılıq yolu şərti olaraq üç mərhələyə bölünməkdədir. 1937-1970-ci illəri əhatə edən birinci mərhələ ilk yaradıcılıq axtarışları kimi dəyərləndirilə bilər. Yazıçı bu dövrdə çeşidli mövzularda hekayə yaradıcılığı ilə məşğul olmuş, eyni zamanda gələcək tarixi romanlarının ilkin zəminini təşkil edən elmi-publisistik fəaliyyətini davam etdirmişdir. 1970-1990-cı illərlə hüdudlanan ikinci mərhələdə isə müəllif ədəbi və siyasi şəxsiyyətlərin həyatından bəhs edən bir sıra mühüm tarixi romanlarını yaratmış və istedadlı nasir kimi özünü təsdiq etmişdir. Nəhayət, 1991-2003-cü illəri əhatə edən sonuncu mərhələdə yaradıcılığı mahiyyətcə yeni məzmun kəsb etmiş yazıçı, diqqəti Azərbaycan siyasi tarixinin ən aktual problemlərinə yönəldə bilmiş, həmçinin milli-etnik yaddaşın ağırlı məsələlərini işıqlandırmışdır.

Əzizə Cəfərzadə bədii yaradıcılığa “Əzrayıl” adlı hekayə ilə başlamışdır. 1937-ci ildə “Ədəbiyyat qəzeti”ndə dərc olunmuş bu

hekayədə yazıçı öz dövrünün canlı sosial mənzərəsini yaratmış, cəhalətin yaşatdığı ağrı və əzablara diqqəti çəkmişdir. Məhz bu dövrdən etibarən o, hekayələri, povestləri, elmi və publisistik yazıları ilə vaxtaşırı olaraq mətbuatda çıxış etmiş, bir sıra maraqlı, məzmunlu sənətkarlıqları ortaya çıxarmışdır.

Qeyd edək ki, 1948-cı ildə Azərənşr ədibin “Hekayələr” adlı ilk kitabını çapdan buraxmış, lakin kitab satışa çıxarılmadan yandırılmışdır. Mətbuatda bu kitabın nübar nüsxəsi əsasında yazıçı Cəlal Məmmədovun məqaləsinin dərci də oxuculara məlumdur. Ədibin mülahizələrinə görə, ilk kitabının satışa buraxılmadan yandırılmasına səbəb Mixail Zoşsenko və Anna Axmatova şəxsiyyəti fonunda yaranan mübahisə, Ümumittifaq Kommunist (bolşevik) Partiyası MK-nın “Zvezda” və “Leninqrad” jurnalları haqqında” (14 avqust 1946) və “Dram teatrının repertuarı və onu yaxşılaşdırmaq tədbirləri haqqında” (26 avqust 1946) qərarı və həmin qərarın Azərbaycan ədəbi mühitinə təsiri olmuşdur. Qeyd edək ki, ilk kitabının yandırılmasından sonra Əzizə Cəfərzadənin 1963-cü ilə kimi heç bir kitabı işıq üzü görməmişdir, ancaq yazıçı bu illər ərzində bir an belə olsun yaradıcılıq dünyasından ayrılmamış, bədii və elmi axtarışlarını davam etdirmişdir.

Müəllif uzun illərdən sonra ədəbiyyata qədəm qoyduğu ilk dövrü belə xatırlayır: “İlk hekayəm 1937-ci ildə “Əzrayıl” adıyla “Ədəbiyyat qəzeti”ndə çap edilib. İlk kitabım (“Hekayələr”) isə 1948-cı ildə oxuculara çatmalıydı. Kitabın ilkin nüsxəsini alan mərhum tənqidçimiz Cəlal Məmmədov onun haqqında “Azərbaycan gəncləri” qəzetində (11 iyun 1948) hətta məqalə ilə çıxış etmişdi, lakin kitab işıq üzü görmədi, yandırıldı, əlimə bircə nüsxəsi belə keçmədi, üzünü də göstərmədilər mənə. Çünki mənə o zaman “Axmatovşina”da, adını bilmədiyim “salon lirikası” tərənnümündə günahlandırmışdılar. Bələli il idi, Jdanovun çıxışından sonra gözəl ədibimiz, görkəmli dramaturqumuz Sabit Rəhman həmin illərdə “Zoşsenkoçuluq”da ittiham edilirdi. İlk kitab müəllifi olacaq kövrək, 1945-ci ildə əlində “xalq düşməni sayılan ərəb əlifbası” ilə türk nasirinin romanı tutulduğuna görə universitetin birinci kursundan qovulan kimsəsiz qız üçün bundan ağır, qorxulu nə ola bilərdi? Elə buna görə də birinci kitabım çox

sonralar, 1963-cü ildə “Natəvan haqqında hekayələr” adı ilə çap olundu”.

Əzizə Cəfərzadə ədəbi istedadını hekayə yazmaqla sınamış və bu janra bütün yaradıcılığı boyu müraciət etməklə bir sıra yaddaqalan, təkrarsız sənət örnəklərinə imza atmışdır. Onun hekayələrinin mühüm bir qismi “Natəvan haqqında hekayələr” (Bakı, 1963), “Qızımın hekayələri” (Bakı, 1964), “Sahibsiz ev” (Bakı, 1966), “Əllərini mənə ver” (Bakı, 1969) və digər kitablarda yer almışdır. Lakin yazıçı daha çox tarixi romanlar müəllifi kimi tanındığından hekayələrinə lazımcına önəm verilməmişdir.

“Anamın nağılları” (1982) silsilə yazıları Əzizə Cəfərzadənin bədii yaradıcılığında özünəməxsus yerlərdən birini tutmaqdadır. Bu əsər müəllifin anasının illər öncə söylədiyi, yazıya köçürülməmiş, birbaşa hafizədən qələmə alınan, kökləri ilə xalq yaradıcılığına bağlı nağıl və əfsanələrdən ibarətdir. Müəllif kitaba daxil edilən nağıl-hekayələrdə mümkün qədər folklor ənənələrini və üslubunu qoruyub saxlamaqla mətnin ideya müasirliyini təmin etməyə çalışmışdır.

Yaradıcılığı boyunca tarixi mövzulara bağlı olan yazıçı Azərbaycan xalqının uzaq və yaxın keçmişinin bir çox səhifələrini bədiiləşdirən əsərlər ortaya çıxarmışdır. Müəllifin “Aləmdə səsim var mənəm” (1972), “Vətənə qayıt” (1977), “Yad et mənə” (1980), “Bakı–1501” (1981), “Cəlaliyyə” (1983), “Sabir” (1989), “Eldən-elə” (1992), “Gülüstan”dan öncə” (1996), “Zərrintac-Tahirə” (1996), “Bir səsin faciəsi” (1997), “İşığa doğru” (1998), “Bəla” (1999), “Rübabə-Sultanım” (2000), “Xəzərin göz yaşları” (2002), “Eşq sultanı” (2003) kimi roman və povestləri bitkin süjet strukturu və kompozisiya həlli ilə diqqəti çəkməkdədir. Bu əsərlərdə fraqmentallıqdan qaçınıldığından dövrün canlı panoramı çəkilmiş, xalqın etnoqrafik yaddaşının aparıcı cizgiləri qabardılmış, tarixin ağ səhifələri bərpa edilmişdir.

Ədibin əsərlərində ən qədim dövrlərdən tutmuş XX yüzilə qədər Azərbaycan tarixinin ən mürəkkəb, keşməkeşli hadisələri (həmçinin bu fonda ədəbi və siyasi şəxsiyyətlərin obrazları) bədii təcəssümünü tapmışdır. Yazıçının tarixi romanlarını səciyyələndirən əsas cəhətlərdən biri onun müraciət etdiyi tarixi dövrü bütün təfərrüatı ilə canlandırma bilmək məharətindədir. Daha

doğrusu, yazıçı tarixi yalnız quru fakt və sənədlərin işığında təqdim etmir, ona can və ruh verir, özünün qeyri-adi fantaziyası ilə təsvir etdiyi dövrün təbii mənzərəsini, panoramını yarada bilir. Əzizə Cəfərzadənin romanları tarixə qeyri-adi sevgi və vurğunluqdan yaranmışdır; onların ruhunda, mayasında yüksək vətənpərvərlik və vətəndaşlıq amalı özünü göstərməkdədir. Bu romanların yalnız bədii düşüncənin məhsulu olmaqla qalmayıb xalqın etnoqrafik yaddaşını əks etdirməsi mətnin dərinlik ölçüsünü şərtləndirir.

Əzizə Cəfərzadənin, alt qatında milli-etnik şüurun yuvalandığı tarixi romanlarını səciyyələndirən ən mühüm cəhətlərdən biri onların ideyaca müasirliyi, bu günün problemləri ilə sıx təmasıdır. Həmçinin yazıçının romanları dil və üslub şəffaflığı, yazı tərzinin orijinallığı, çarpaz xətliliyi, xarakter və situasiya fərqliliyi, təsvir olunan hadisə və əhvalatların daxili dinamikası ilə seçilir.

Bir məsələyə də diqqət yetirilməlidir ki, sovet imperiyasının ən çətin və mürəkkəb dönməndə yazıb-yaratmasına baxmayaraq Əzizə Cəfərzadənin əsərlərində dövrün konyuktur elementləri, saxta ideolo- giyanın ləkələri öz əksini tapmamışdır. Əksinə, yazıçı tarixi mövzulara müraciət etməklə dolayısı ilə sovet imperiyasının təlqin etdiyi ideoloji stereotiplərə etirazını bildirmiş, sözün əbədi funksiyasını qoruyub saxlamışdır.

Yazıçının yaradıcılıq axtarırlarının mühüm uğurlarından sayılan “Şirvan” trilogiyasında Azərbaycanın tarixi yaddaşında əhəmiyyətli yer tutan Şirvanın yetirdiyi ədəbi şəxsiyyətlərin bədii obrazı yaradılmışdır. Belə ki, trilogiyanın ilk əsəri olan “Vətənə qayıt” romanında XVIII yüzilin istedadlı söz ustası Nişat Şirvaninin, ikinci hissəsini təşkil edən “Aləmdə səsim var mənəm” romanında XIX yüzilin görkəmli şairi Seyid Əzim Şirvaninin, sonuncu hissəsi olan “Yad et mənə” romanında isə XX yüzildə yaşayıb-yaratmış vətəndaş şair Abbas Səhhətin həyat və mübarizə yolu təsvir olunmuşdur. Ancaq bu əsərləri yalnız ayrı-ayrı ədəbi şəxsiyyətlərə həsr olunmuş sənət örnəkləri kimi dəyərləndirmək doğru deyildir, çünki burada təsvir olunan dövrün geniş ictimai-siyasi və ədəbi-mədəni panoramı çəkilmişdir. Başqa sözlə, yazıçı tariximizin iki əsrdən artıq bir dövründə Şirvanda cərəyan edən

mürəkkəb, ziddiyyətli hadisələri izləmişdir. Maraqlıdır ki, Əzizə Cəfərzadə Azərbaycan tarixinə faktların, sənədlərin gözüylə işıq, aydınlıq gətirmiş, eyni zamanda tarixi qaynaqların əsirinə çevrilməmiş, bir çox məqamlarda keçmişin qaranlıq, öyrənilməmiş səhifələrini bədii təxəyyülünə güvənərək canlandırmışdır. Bu isə həmin əsərlərin koloritini, canlılığını, xəlqiliyini təmin etmiş, təsir və təlqin gücünü artırmışdır.

“Vətənə qayıt” (1973) romanının süjetini yaradan hadisələrin özəyində Vətən və məhəbbət xətti aparıcı yer tutmaqdadır. Yazıçı bütün roman boyu bu süjet xətlərinin paralel, bəzənsə qovuşuq təsvirini verə bilmişdir. Əsərdə yalnız Nişat Şirvaninin deyil, ömrünü, taleyini vətənə bağlamış olan bir sıra qəhrəmanların obrazları da bədii inikasını tapmışdır.

“Vətənə qayıt” romanının süjeti kədərli motivlərlə müşayiət olunsada, əsərin finalı nikbin səciyyə daşıyır. Romanda həyatı, varlığı, yaradıcılığı ilə doğma elinə-obasına bağlı olan şair Nişat Şirvaninin sürgün edildiyi Salyan- dan doğulduğu yurda – Şamaxıya dönüşü ibrətamiz məna və məzmun daşıyır. Onu da qeyd edək ki, “Vətənə qayıt” romanı vaxtilə sovet senzurasının ciddi “redaktə”sinə məruz qalmış, xüsusilə əsərin Qəbulə xanımına bağlı hissəsi bütünlüklə kəsilib çıxarılmışdır.

“Aləmdə səsim var mənim” (1972) romanı yalnız yazıçının yaradıcılığında deyil, ümumən Azərbaycan tarixi nəsrində əhəmiyyətli yerlərdən birini tutur. Müəllifin ilk romanı olan və ədəbi mühit tərəfindən böyük həssaslıqla qarşılanan bu əsərin adı Seyid Əzim Şirvaninin şeirindən götürülmüşdür. Xatırladaq ki, yazıçı romanın adını əvvəlcə “Məhəbbət günahdırımı?” adlandırmağı nəzərdə tutmuş, ancaq əsərin nəşri zamanı bu adı dəyişməyi münasib bilmişdir. Bu da şübhəsiz ki, romanın ictimai məzmununu ilə onun adı arasında olan müəyyən fərqlərin aradan qaldırılması niyyətindən doğmuşdur.

“Aləmdə səsim var mənim” romanında Əzizə Cəfərzadə yaradıcılığına və şəxsiyyətinə böyük məhəbbət bəslədiyi Seyid Əzim Şirvaninin obrazını yaratmağı qarşısına məqsəd qoysada, bununla kifayətlənməmiş, bütövlükdə XIX yüzil Şirvan tarixini, daha doğrusu Şamaxı mühitini ictimai-siyasi və ədəbi-mədəni hadisələrin canlı mənzərəsi fonunda və etnoqrafik yaddaşın

ışığında izləmişdir. Rəsul Rzanın fikrincə, romanın “bəyənimli cəhətlərindən biri, bəlkə də ən dəyərlisi, müəllifin qələmə aldığı dövrə, onun insanlarına, xalqın məişətinə, adətlərinə yaxından, yaxşı bələd olmasıdır. Biz bu əsərdən xalqın keçmişinə aid yalnız baş vermiş hadisələr, yeniliklə köhnəliyin mübarizəsindən inandırıcı səhifələr deyil, həm də bir sıra etnoqrafik detallar, adətlərin necəliyi, neçinliyi mühitin havası haqqında maraqlı məlumat alırıq. Kitabı vərəqlədikcə, bir zamanlar gördüyümüz məişət, adət-ənənələri, insan xarakterləri, faktlar düzümü illərin uzaqlarından, xatirələr toranından aşkarlanan fotosəkillər kimi yavaş-yavaş gözlərimizdə görümlüləşir”.

Şirvan trilogiyasının sonuncu romanı olan “Yad et məni” (1980) əsərində XX yüzilin əvvəllərində cərəyan edən hadisələr sərgilənir. Romanda üç dostun – Abbas Səhhətin, Mirzə Ələkbər Sabirin, Ağəli Nəsehin portreti yaradılmışdır. Belə ki, Səhhətin simasında vətəndaşlıq və xeyirxahlıq, Sabirin təmsalında fədakarlıq və cəsurluq, Nəsehin şəxsində təvazökarlıq və səmimilik kimi mənəvi-əxlaqi keyfiyyətlər inandırıcı bədii detallar və ştrixlərlə əks olunmuşdur. Lakin yazıçı romanda əsas diqqəti Abbas Səhhətə yönəltməyə çalışmış, hadisə və əhvalatları mümkün qədər onun yozu- munda canlandırmışdır.

Yazıçının zəngin və çoxcəhətli yaradıcılığında xüsusi yerlərdən birini tutan “Hun dağı” povestinin mövzusu qədim türklərin həyatından alınmışdır. Orijinal üslub və dəst-xəttlə qələmə alınan bu əsərdə müəllif qədim türklərin yaşayış tərzini, davranışlarını, inancları haqqında zəngin və dolğun məlumat vermişdir. Povestin diqqəti çəkən cəhətlərindən biri yazıçının doğma türkcədə olmayan heç bir söz və ifadəyə yol verməməyə çalışmasıdır. Qeyd edək ki, “Hun dağı” povesti Yusif Vəzir Cəmənzəminlinin “Qızlar bulağı” romanından sonra qədim türklər mövzusunda yazılmış ən dəyərlə nəsr əsərlərindən biridir.

Əzizə Cəfərzadənin “Bakı –1501” (1981) romanı Şah İsmayıl Xətəinin həyat və mübarizə yolundan bəhs edir. Məlum olduğu kimi, Azərbaycan ədəbiyyatında Şah İsmayıl haqqında bir sıra əsərlər yazılmışdır. Bunların içərisində Əlisa Nicətin “Qızılbaşlar”, Fərman Kərimzadənin “Xudafərin körpüsü” və “Çaldıran döyüşü” (Qeyd edək ki, yazıçı-dramaturq Kamal

Abdullanın son dövrün məhsulu olan “Yarımçıq əlyazma” romanının paralel süjetindən biri də Şah İsmayıl mövzusu üzərində qurulmuşdur) xüsusi yer tutur. Şah İsmayıl şəxsiyyətinə dönüş zərurəti sovet imperiyasında siyasi iqlimin bir qədər mülayimləşməsi və bunun nəticəsi olaraq Azərbaycanın milli-azadlıq hərəkatının ilkin oyanış mərhələsini yaşaması ilə bağlı idi. Şübhə- siz ki, milli-azadlıq hərəkatı eyni zamanda tarixə, onun milli dəyərlərinə qayıdıla müşayiət olunur ki, bu məqamda yazıçıların üzərinə böyük vəzifə düşdüyü etiraf olunmalıdır.

Qeyd olunmalıdır ki, adı çəkilən romanların hər birində Şah İsmayıl şəxsiyyətinə dönüşün məğzində, mahiyyətində Azərbaycanın itirilmiş dövlətçiliyinin bərpası, parçalanmış məmləkətin birləşdirilməsi, bütövləşdirilməsi amalı dayanmaqdadır. Əgər Əlisa Nicatın “Qızılbaşlar” romanında əsas etibarlı ilə Çaldıran döyüşündən, Sultan Səlimlə Şah İsmayıl arasında gedən müharibə fonunda Türk dünyasının yaşadığı faciələrin ağırlarından bəhs olunursa, Fərman Kərimzadə daha çox Şah İsmayılın həyat və mübarizə yolunu xronoloji səpkidə canlandırmaq məqsədi izləmişdir. Bu əsərlərin içərisində yazılma tarixi etibarlı ilə ilk əsər kimi dəyər daşıyan Əzizə Cəfərzadənin “Bakı–1501” romanında böyük sərkərdənin Bakını ələ keçirməsi əks olunmuşdur. Lakin romanda Şah İsmayılın Bakıya yürüşü əsas yer tutsa da, müəllif tarixi hadisələri yalnız bu faktla məhdudlaşdırmamışdır. O, Şah İsmayılın hakimiyyətə gəlişindən tutmuş ömrünün sonuna qədər cərəyan edən hadisələr fonunda bir hökmdar, sərkərdə və şair kimi onun ömür yolunun başlıca məqamlarına işıq tutmuşdur.

Romanın epiloqunda Şah İsmayıl şəxsiyyətinin və mübarizəsinin simvolu kimi dil, qeyrət və vətən sevgisi diqqət mərkəzinə çəkilmişdir. Onu da qeyd etmək yerinə düşər ki, Əzizə Cəfərzadənin məzar daşı üzərinə “Bakı – 1501” romanından – Şah İsmayılın dilindən gətirilən “Sizə vəsiyyətim: dilimizi, qeyrətimizi, Vətənimizi qoruyun” sözləri həkk olunmuşdur.

Müəllifin tarixi nəsr yaradıcılığında önəmli yerlərdən birini tutan “Cəlaliyyə” (1983) povestində Məhəmməd Cahan Pəhləvanın dul qalmış qızı, Naxçıvanda hakimlik edən Cəlaliyyənin həyat və mübarizəsi təsvir olunmuşdur. Yazıçı öz qəhrəmanı Cəlaliyyənin

Hilat hakimi ilə savaşını, döyüşdə məğlub olaraq Əlincə qalasına çəkilməsini, Xarəzm hökmdarı Sultan Cəlaləddinin onu mühasirədən xilas etməsini canlandırmışdır. Yayınlandığı dönmədə bəzi haqsız tənqidlərə məruz qalsa da, milli nəsrə xüsusi çəkiyə malik olan bu əsərdə qaldırılan problemlər milli və mənəvi-əxlaqi tutumu ilə aktualıq kəsb edir. Hadisə və əhvalatların mahiyyətinə hopdurulan birlik və bütövlük, işğalla, əsarətlə barışmamaq duyğusu povestin sosial dəyərini şərtləndirir.

Böyük Azərbaycan satirikinin həyat və yaradıcılıq yolunun tarixi-xronoloji müstəvidə əks olunduğu “Sabir” (1989) romanında müəllif ədibin uşaqlıq çağlarından ta ölümünədək uzanan dövrün bədii xronikasını yaratmağa çalışmışdır. Yazıçı öz qəhrəmanını əsrin fonunda canlandırmaqla onun sıradan bir şəxsiyyət olmadığını, yalnız ədəbi qayələrlə yaşamadığını, cəmiyyəti böyük hədəflərə səsləyən ciddi sosial missiya daşdığını qabartmaq məramı izləmişdir. Lakin “Şirvan” trilogiyasına daxil olan romanlarla mövzu və üslub baxımından səsləşən bu əsər müəllifin digər yazıları ilə müqayisədə kölgədə qalmış, tarixi nəsrə bağlı araşdırmalarda belə çox zaman üzərindən sükutla keçilmişdir.

Əzizə Cəfərzadənin mövzu və forma-struktur baxımından seçilən “Eldən-elə” (1992) tarixi romanı bir qədər fərqli aspektdə yazılmışdır. Müəllifin “Xoş gördük, səyyah” adlı povestinin yenidən işlənmiş və genişləndirilmiş versiyası kimi işlədiyi “Eldən-elə” romanı XIX yüzildə yaşamış Azərbaycan alimi və səyyahı Zeynalabdin Şirvaninin həyatından alınmışdır. Yazıçı həyatının otuz yeddi ilini səyahətdə keçirmiş olan bu görkəmli səyyah-mütəfəkkirin ömür yolunu vərəq-vərəq izləmiş, oxuculara indiyədək qaranlıq qalan bir çox məqamları üzə çıxarmışdır.

Etnoqrafik detallarla zəngin olan “Eldən-elə” romanında İran, Türkiyə, Hindistan, Pakistan, Orta Asiya, ərəb ölkələri haqqında verilmiş zəngin məlumatlar əsərin oxunaqlılığını və inandırıcılığını təmin edir.

Romanda Zeynalabdin Şirvaninin həyatının uşaqlıq çağlarından tutmuş ömrünün sonlarına qədər olan dövrü əhatə olunmuşdur. Əsər, həyatı macərələr içərisində keçən baş qəhrəman Zeynalabdinin Səudiyyə Ərəbistanında gəmidə səyahət edərkən ölümü ilə bitir. Onun arvadına və dostuna vəsiyyəti ömrünü

büsbütün yollarda və səyahət- lərdə xərcləmiş bir insanın ideya, ideal və məramını, romanın isə bədii qayəsini təşkil edir:

“Vəsiyyəti yüngüllükdür, islamiyyətin qaydalarındandır, qulaq verin. Əvvəlincisi və axırını iki yadigarımı tapşırıram hər ikinizə, kitablarım, yazılarım... bir də balalarım. Yazılarımı əmin yerdə saxlayın, yad əllərə düşməsin. Nəysə əminəm ki, gün gələcək onlar insanlara lazım olacaqdır. Yoxsa heç ömür sərf etməyə – balalarımın, səndən kəsib dünyanı dolaşmağa dəyməzdi. Can sizin, can yazılarım əmanəti. İkincisi, balalarımı oxudun, qoy anlasınlar ki, elm yük deyil, elə bir xəzinədir ki, insanı afətlərdən qoruya bilər, həmişə düz yola dəvət edər”. Onu da xatırladaq ki, əsərdə Zeynalabdinin yolda ölməsi, cəsədi dənizə atıldığından məzarının olmaması da rəmzi mənə daşıyır.

“Eldən-elə” romanı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı üçün səciyyəvi olan sadə, oxunaqlı, cazibədar bir üslubda yazıldığından ilk cümlələrdəncə oxucunu təsir altına alır, süjet boyu biri-birini əvəzləyən hadisə və əhvalatların həyəcanlarını yaşamağa məcbur edir. Romanın daxili strukturu tamlığı, bütövlüyü ilə yalnız bədii-estetik səciyyə daşımaqla qalmır, bir insan ömrünün timsalında tarixi dövrün canlı, dinamik mənzərəsini canlandırmağa imkan verir.

Yazıcının “Gülüstan”dan öncə” (1996) romanında Azərbaycanın parçalanması tarixinin indiyədək öyrənilməmiş səhifələri – ölkənin İran və Rusiya imperiyası arasında bölüşdürülməsi ərafəsində Şirvanda və bütün Qafqazda yaşanan hadisə və əhvalatlar təsvir olunur. Müəllif Azərbaycan xanlarından birinin – Şirvan hakimi Mustafa xanın obrazı timsalında baş verən hadisələrin gerçək mahiyyətini aşkarlamağa çalışmışdır. Yazıçı, romanda bir sıra tarixi epizodlar, o cümlədən Kürəkçay sazişi, Azərbaycanın Rusiya tərəfindən işğalının gizli məqamları, Şamaxı şəhərinin müdafiəsi və həmin dövrü əks etdirən tarixi-siyasi hadisələrin bədii mənzərəsini yaratmışdır.

“Zərrintac – Tahirə” (1996) və “İşığa doğru” (1998) romanlarında isə müəllif babilik və bəhailiyyətin tarixinə nəzər salmış və bu təriqətin Azərbaycanla bağlı məqamlarını bədii şəkildə canlandırmağa çalışmışdır. Yazıcının “Zərrintac – Tahirə” romanında yaratdığı Tahirə Qürrətüleyin obrazı üsyankarlığı,

zülmə, ədalətsizliyə, əsrlərcə insanların zehniyyətinə hopmuş təfəkkür tərzinə qarşı mübarizəsi ilə yadda qalır. Bütün ruhuyla tapındığı babilik təriqətinə bağlanan bu mücahid qadının şahın silahlı dəstələri ilə döyüşü, əqidəsi yolunda həyatından keçməsi, zindənda ölümü canlı, təsirli bir üslubda əks etdirilmişdir.

Yazıcının “İşığa doğru” romanında ideya baxımından bəhailiyyətin davamı olan babiliiyyətin bir təriqət kimi doğuşunun insanların düşüncəsində yaratdığı təlatüm və çalxantı təsvir olunmuşdur. Əsərin süjet xəttində, təhsil almaq üçün İrana getmiş Azərbaycan türklərindən olan gənc Molla Sadığın bəhailərlə tanışlıqdan sonra bu təriqətin fəal təbliğatçısına çevrilməsi xüsusi yer tutur. Qəhrəmanın daxili-mənəvi dünyasının bəzi məqamları bəhailiklə bağlı düşüncələri fonunda aşkarlanır: “Yaxşı olsan cənnətə, pis olsan cəhənnəmə gedəcəksən. Amma bu səni qorxutmaqçün deyilməyib. Axı sən uşaq deyilsən. Əsl insan olmağa çalış! Pərvərdigari-ələmə məhəbbətçün insan ol! Yaxşı insan. Cəhənnəm qorxusuyla deyil, Allaha məhəbbətçün, ürəyində Allah sevgisi olduğu üçün yaxşı ol! İnsanın cismi deyil, ruhu əbədidir. Əbədi dünya ruhani dünyadır”.

Vətəninə dönən Molla Sadığın taleyi faciəli hadisələrlə müşayiət olunur. İslamdan uzaqlaşaraq bəhailərə qoşulduğu üçün doğmaları, yaxınları ondan üz döndərir, sevdiyi qızla evlənmə bilmir, cəmiyyətdən büsbütün təcrid olunur. Onun ölüm hökmünü də doğma atası verir və muzdlu qatil tərəfindən qətlə yetirilir. Lakin təsvir olunan hadisə və əhvalatlar bir qədər pessimist mahiyyət daşısa da, yazıcının işıq və ideal axtarışlarının bədii yekunu kimi səciyyələnən roman bədbin, kədərli ruh və əhvali-ruhiyyə aşılır.

Süjet xətti gərgin situasiyalarla əvəzlənən “Bir səsin faciəsi” (1997) romanında Azərbaycanın ilk qadın xanəndəsi, 1913-cü ildə səsi Macarıstanın “Monarx-rekord” firması tərəfindən vala yazılmış Mirzə Güllərin həyatı və faciə ilə bitən taleyi əks olunmuşdur. Romanda təsvir edilir ki, musiqi qabiliyyəti olan Güllər öz istedadını nümayiş etdirmək üçün kişi paltarları geyinməyə və özünü yaşadığı cəmiyyətə kişi kimi təqdim etməyə məcbur olur. Lakin bu addımı da onu gözləyən faciələrin qarşısını ala bilmir. Müəllif, əsərdə təsvir olunan hadisələr

fonunda qadın azadlığı problemini orijinal şəkildə canlandırma bilmişdir.

Yazıçının yaradıcılığında xüsusi yer tutan “Bəla” (1999) povestində XVI əsrdə yaşamış, Şah İsmayıl Xətai nəslinə mənsub Məhəmməd Xudabəndənin hakimiyyəti fonunda İranda türk tayfaları arasında baş verən mürəkkəb siyasi ixtilaf, şahın xanımı Məhdiülyanın İrani tədrisən fars səltənətinə çevirmək məqsədilə apardığı gizli mübarizələr təsvir olunmuşdur. Ədib təsvir etdiyi tarixi hadisələr kontekstində yaşadığı əsrin ziddiyyətli məqamlarına aydınlıq gətirməyə çalışmışdır. Povestdə otuz yeddi türk tayfası ilə XX əsrin repressiya dalğası ilə müşayiət olunan 1937-ci il arasında aparılan tarixi paralelliklər yazıçının milli məsələlərdə barışmaz mövqeyini aşkarlayır.

Əzizə Cəfərzadənin tarixi faktlarla və avtobioqrafik çalarlarla zəngin olan “Rübabə Sultanım” (2000) romanında Azərbaycanın yaxın keçmişinin mürəkkəb sosial-siyasi və mənəvi-əxlaqi mənzərəsi canlandırılmışdır. Yazıçı romanda bir nəslin timsalında Azərbaycan türklərinin yaşadığı faciə və fəlakətlərin çeşidli aspektlərini təsvir etmişdir. Əsərdə həmçinin Çar Rusiyasının imperiya siyasətinə qarşı mübarizə aparan Mustafa xanın həyatının son illərindən də bəhs olunmuşdur. Xatırladaq ki, romanın baş qəhrəmanı Rübabə Sultanım obrazı Mustafa xanın nəslindəndir. Əsərin ayrı-ayrı epizod və lövhələrində rus işğalçılıq siyasətinə bəxşçilikləri canlandırılmışdır.

Yazıçının “Xəzərin göz yaşları” (2002) romanında, 1938-ci ildə Stalinin fərmanı ilə Azərbaycanın Quzeyindən Güneyinə köçürülmüş soydaşlarımızın yaşadıkları faciələrin canlı müşahidədən qaynaqlanan kədərli mənzərələri əks olunmuşdur. Müəllif məlum səbəblər üzündən tarixçi alimlərin yazmağa cəsarət etmədikləri bu dəhşətli hadisəni xatirələrin işığında canlandırmaqla əsərin inandırıcılığını və oxunaqlılığını təmin etmişdir.

Yazıçının ölümündən bir qədər əvvəl bitirdiyi sonuncu əsəri – Türk şeirinin peyğəmbəri Məhəmməd Füzulinin həyat yolundan bəhs edən “Eşq sultanı” (2003) romanı dahi şairin ömür yolunun canlandırıldığı bədii örnəklərdən biridir. Məlum olduğu kimi, Füzulinin həyatı və qeyri-adi yaradıcılığı bir neçə əsrdə ki,

söz-sənət dünyasını öz seyrində saxlamaqdadır. İllər ötdükcə bu böyük dahinin əsərləri daha güclü cazibə ilə diqqəti çəkməkdə və nəzəri-estetik düşüncəni məşğul etməkdədir. Bu mənada Əzizə Cəfərzadənin Füzuli seyrinə düşməsi tamamilə təbii bir hadisədir.

Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığının son akkordu kimi gerçəkləşən “Eşq sultanı” romanı uzun müddətli bədii axtarışların bəhrəsidir. O, illərlə böyük şairin obrazını yaratmaq barədə düşünmüş, nə zamansa yazacağı roman üçün fakt və materiallar toplamışdır. Yazıçının Füzuliyə həsr olunmuş elmi tədqiqatları da bu qənaəti təsdiqləyir. Habelə xatırlatmağa ehtiyac vardır ki, Şamaxı rayonunda yerləşən xaraba Bayat kəndinin yerində xatirə abidəsinin qoyulması təşəbbüsü də ona məxsusdur.

Təsadüfi deyildir ki, romanda yazıçı Füzulinin Şirvandan köçüb gətməsi, əslən Şamaxının qədim Bayat kəndindən olması versiyasını əsas götürmüş və hadisələri bu məcrada təsvir etmişdir. Ona görə də roman boyu Füzulinin yaşadığı vətən həsrəti, qürbət duyğuları qabarıq ifadəsini tapmışdır.

“Eşq sultanı” romanında yaradılmış Füzuli, Həbib, Mühibbi kimi tarixi şəxsiyyətlər, həmçinin “Söhbətül-əs-mar” və “Bəngü-Badə” əsərlərinin yaranması ilə bağlı təsvir olunan epizodlar özünün orijinallığı, bənzərsizliyi ilə diqqəti çəkməkdədir. Romanın diqqəti çəkən məqamlarından biri də burada Füzulinin və onunla həmsəhr olan digər şairlərin yaradıcılığından gətirilmiş poetik örnəklərin təsvir edilən hadisə və əhvalatların məzmununa uyğun şəkildə verilməsidir. Bu poetik örnəklər bir tərəfdən tarixi dövrün mənzərəsini canlandırmağa imkan vermiş, digər tərəfdən əsərin poetik ovqatını və ruhunu təmin etmişdir.

Romanın üslubuna hakim olan dərin, axıcı lirizmi bir tərəfdən əsərin mövzusu, qarşı tərəfdən yazıçının özünəməxsus üslubu diqqət etməkdədir. Əsərin bölmələri süjetin bütövlüyünü təmin etdiyi kimi, bu bölmələrin hər birinin müəyyən mənada bitkin məzmununa malik olduğu da diqqətdən qaçırılmamalıdır.

Yaradıcılığının mühüm bir qolu ədəbi-nəzəri yönümlü olan Əzizə Cəfərzadənin tərtibatı ilə üzə çıxarılan “Fatma xanım Kəminə” (1971), “Könül çırpıntıları” (1972), iki cilddən ibarət “Azərbaycanın aşiq və şair qadınları” (1974, 1991, 2003),

“Şirvanın üç şairi” (1976), Abdulla Padarlıının “Seçilmiş şeirləri” (1979), “Hər budaqdan bir yarpaq” (1983) kitabları ciddi elmi dəyər daşımaqdadır. Müəllifin uzun illik yaradıcılıq axtarışlarının bəhrəsi olan “Azərbaycan poeziyasında xalq şeiri üslubu” (XIX əsrin materialları əsasında) və “Azərbaycan poeziyasında xalq şeiri üslubu” kimi monoqrafik araşdırmaları müasir Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığının və folklorşünaslığının olduqca əhəmiyyətli nümunələrindəndir.

Əzizə Cəfərzadə tərcümə yaradıcılığı sahəsində də uğurlu fəaliyyət göstərmiş, müxtəlif dövrlərdə rus yazıçısı Sergey Smirnovun “Brest qalası”, Türkiyə ədiblərindən Sevinc Çokumun “Bizim diyar”, Əhməd Kabaklıının “Əjdaha daşı”, Şəmşi Bellinin “Atatürkün eşq macərəsi” romanlarını orijinaldan dilimizə çevirərək nəşr etdirmişdir.

Yazıçının 1965-1966-cı illərdə Afrikanın Qana Respublikasında yaşadığı dövrün bəhrəsi olan “Qızıl sahilə səyahət” (1968) əsəri Azərbaycan səyahət ədəbiyyatının ən mükəmməl örnəklərindən sayılmaqdadır. Bundan əlavə, müəllifin mətbuat səhifələrində Azərbaycanın ictimai-siyasi və mənəvi-əxlaqi həyatının müxtəlif problemlərinə dair çoxlu sayda publisistik məqalələri və müsahibələri dərc olunmuşdur.

İnanırıq ki, Əzizə Cəfərzadənin oxuculara təqdim olunan əsərləri toplusu onun ədəbi-bədii irsinin təbliği və araşdırılması üçün geniş imkanlar yaradacaq.

*Vaqif Sultanlı,
filologiya elmləri doktoru, professor*

*Görkəmli şəxslərin Əzizə Cəfərzadə
haqqında fikirləri*

Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığında tarixi faktların bir sıra hallarda milli-məişət lövhələrinin təsviri arxasında əks olunmasına baxmayaraq, onlar qələmə alınan problemi geniş və əhatəli təsviri baxımından əlamətdar olmuş və oxucular tərəfindən daim rəğbətlə qarşılanmışdır.

*Azad Nəbiyev,
Azərbaycan Elmlər Akademiyasının müxbir üzvi,
folklorşünas*

Tarixi romanlar müəllifi kimi tanınmış Əzizə Cəfərzadə bacarıqlı alim, yorulmaz tədqiqatçı, klassik və müasir ədəbiyyatımızın gözəl təbliğatçısıdır.

*Xalid Əlimirzəyev,
filologiya elmləri doktoru, professor*

Əzizə Cəfərzadə əsərlərini müxtəlif janrlarda yazmasına baxmayaraq Azərbaycan ədəbiyyatında daha çox tarixi romanlar müəllifi kimi yadda qalmışdır... Əzizə Cəfərzadənin romanları tarixə qeyri adi sevgi və vurğunluğundan yaranmışdır; onların ruhunda, mayasında, yurdsevərlik və vətəndaşlıq amalı özünü göstərməkdədir.

*Vaqif Sultanlı,
filologiya elmləri doktoru, professor*

“Əzizə Cəfərzadə - yazıçı, ədəbiyyatşünas - alim, folklor araşdırıcısı, filologiya elmləri doktoru, professor, qadın - ana, genişürəkli, xeyriyyəçi, millətini sevən ictimai xadim, ömrünün hər bir səhifəsini milli-mənəvi dəyərlərimizə sədaqət və ləyaqətlə yaşamağa can atan Azərbaycan qadını” - yeni nəşrlər ədibin canlı portretinin çağdaşlarımıza bu cür təqdim edir.

*T.Əlişanoğlu,
Azərbaycan Elmlər Akademiyasının müxbir üzvi,
ədəbiyyatşünas*

Azərbaycan yazıçısı Əzizə Cəfərzadənin Şirvanın mədəniyyət xadimləri və yazıçılarından bəhs edən silsilə tarixi

romanları, xüsusilə “Aləmdə səsim var mənim” əsəri Azərbaycan xalqının həyat və məişətinin geniş panoramını canlandırır.

*Çingiz Hüseynov,
yazıçı*

Əzizə Cəfərzadənin bədii əsərlərində elimlikdən gələn dəqiqlik, sənətkarlıq poetik hökm sürməkdir. Elə buna görə də müəllifin bədii əsərlərini oxuyan onun alim, elmi əsərləri ilə olan yazıçı olduğunu dərhal duya bilir.

*Qulamrza Səbri Təbrizi,
Professor*

Azərbaycan nəsrində xüsusi yeri olan Əzizə Cəfərzadənin bir sıra romanları, povestləri hər şeydən əvvəl təsvir etdiyi tarixi hadisələrin zənginliyi, şəxsiyyətlərin fəaliyyətlərinin genişliyi, mürəkkəb sərgüzəştləri ilə seçilir. Hadislərin geniş və əhatəli təsviri yazıçı tərəfindən məharətlə qələmə alınmışdır.

*Əminə Abbasova,
yazıçı, fəlsəfə elmləri namizədi*

Əzizə Cəfərzadə yaradıcı işiğına yaxın olunca əski kultur, yaddan nçıxmış adətlərin, unudulmuş xarakterlərin ilkin hüceyrəsini, nüvəsini tapmış olursan. O başlanğıc Azərbaycan insanı özünə şəxsiyyət vəsiqəsi olaraq qoyulur. Bizə kimliyimizi xatırladır.

*Günəl Eyvazlı,
yazıçı*

Görkəmli yazıçı, ədəbiyyatşünas Əzizə Cəfərzadənin bədii yaradıcılığı Azərbaycan tarixi nəsrində özünəməxsus yer tutur. Yazıçının müxtəlif tarixi mövzulu əsərləri janr baxımından da rəngarəng, ideyaca diqqətəlayiq nümunələrdir. Onun tədqiqatları isə Azərbaycan filoloji fikrinin zənginləşməsinə və inkişafına ciddi töhfələr kimi dəyərləndirilir.

Savalan Fərəcov,

... Şairdir ana, sözü - söhbəti ilə. Nəğməkardır ana, dürlü-dürlü laylaları ilə. Dünyanın ən böyük rəssamıdır ana, əllərinin xalıda, xalçada açdığı naxışları ilə. Həyatda ilk və bədii humanist

bir varlıqdır ana, yuxusuz gecələri, olmayan yaz ətirli nəvazişi ilə... Belə qadınlardan biridir Əzizə Cəfərzadə...

*Şamxəlil Məmmədov,
pedoqoji elm üzrə fəlsəfə doktoru*

Əzizə Cəfərzadə - Azərbaycan tarixinin ayrı-ayrı dövrlərinin canlı iştirakçısı kimi bütün faciləri gördü... yaşadı... yazdı... Ləyaqətini qoruya bildi...

*Əziz Əbdüləziz,
Fəlsəfə elmləri doktoru*

Azərbaycan ədəbiyyatının istedadlı nümayəndələrindən biri olan xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə özünəməxsus bir yaradıcılıq yolu keçmişdir. Daha çox tarixi roman ustası kimi tanınan yazıçının ədəbi-bədii irsi özünün zənginliyi, əhatəliliyi ilə diqqəti cəlb edir.

*Ədalət Rəsulova,
ədəbiyyatşünas*

Tarixin qaranlıq güşələrinə
Ağlın nur ələyib sirlər axtardı.
Bir ovuc torpağı yaşatdın yenə
Sənin bahar kimi qüdrətin vardı.

*Fəridə Əliyərbəyli,
şairə*

Əzizə Cəfərzadənin ədəbi düşüncələri və yazıçı dostları haqqında fikirləri

Həyat ağır olsa da, **qadın** hüquqsuz olsa da, cəmiyyətin “kəlməsiz qulu”na çevrilsə də, Cənubi Azərbaycanca qadın şair ictimai hərəkətdə, azadlıq mübarizəsində ər, ata və qardaşlarından geri qalmamış, bütün çətinliklərə, təqiblərə, həbslərə, edamlara, qəsdlərə baxmayaraq öz yaradıcılığını bu azadlıq yolunu işıqlandırmağa həsr etmişdir.

***

Yüzlillər boyu Azərbaycan poeziyasında gözəllik - **qadın, ana** kultu olub. Xaqanidən, Nizamidən bəri poeziyamızda müqəddəs ana surəti tərənnüm edilib.

***

Novruz bayramı həm folklorumuzda, həm də poeziyamızda özünə müəyyən, layiqli yer tutub. Bu, ayrıca, geniş mövzudur. Amma bu əziz bayramdan, bu qədim bayramdan, bu qanımıza hopmuş bayramdan nə qədər yazsaq azdır.

***

Novruz günlərində səməniyə xüsusi qulluq edərtilər. Səməni həm külfət üçün, həm də əzizlənlərin adına tökülərdi xüsusi mis sini və boşqablara. Onlara elə qulluq edərdilər ki, “ömrü uzun” olsun, tez saralıb-solmasın.

***

Mən deyərdim ki, **zərgərlik sənətini** yaradan birinci insan dərinədən Məcnun kimi, Fərhad kimi böyük bir məhəbbətlə sevən aşiq olub. O öz məhəbbətinin bütün hiss və həyəcənlarını, sənətinin bu zərif nümunələrinə çeviri, sırğa eləyib - sevgilisinin gül yarpağı kimi zərif qulağında asıb.

***

İlyas Əfəndiyev, sözün əsl mənasında, çağdaş yazıçıdır. Onun hekayə, povest və romanlarının, eləcə də pyeslərinin hamısı mövzunu müasir həyatdan almışdır.

***

Fatma xanım Kəminənin əsas mövzusu, qəzəllərinin leytmotivi təmiz, vəfalı bir məhəbbətdir. O, əsasən aşiqanə parşalar yazır, çox vaxt hicrandan, vüsal həsrətindən bəhs etsə də, incə şair qəlbinin ümidlə döyündüyü duyulur.

***

Fikrət Sadıqın poeziyası bütünlükdə üç məvər ətrafında fırlanır, üç mövzunun başına dolanır: Vətənin, əməyin, məhəbbətin tərənnümü. Qoy Fikrət şeiri Uralda, Baykaldan, Litvadan yazsın, fərqi yoxdur, o böyük Vətəni tərənnüm edir.

***

Məshəti Gəncəvi xürafata qarşı üsyankarlığı, rübailərindəki həyat sevgisi ilə seçilir. Şairənin rübailərində əsas mövzuları məhəbbət, qadın hüquqsuzluğuna qarşı mübarizə, dövr və zamanədəki haqsızlıqdan şikayət və fəlsəfi düşüncələrdən ibarətdir.

***

Süleyman Rüstəm yaradıcılığının və şəxsiyyətinin əzəməti qarşısında haçan, nə zaman, nə yazsam mənə kiçik görünəcək. Süleyman Rəhimov mənim hafizəmdə, qəlbimdə Savalan, başı qarlı Şahdağ, Baba dağı kimi əzəmətli qalıb.

***

Xurşudbanu Natəvanın əsərləri yüksək bədiiliyi, rəngarəngliyi, dilinin sadəliyi, daxili qafiyələri, təkrirləri, oynaq və ahəngdar bəhrələrdə yazılması, fikir vəhdəti seçilirlər. Əsasən məhəbbəti tərənnüm edən müasirlərindən fərqli olaraq, Natəvan həm məhəbbətdən, həm də xalqın acınacaqlı vəziyyətindən, həm təbiətin gözəlliklərindən yazırdı.

***

Sabir satiraları sərrastlığı, hədəfin aydınlığı, dərinliyi, zərbələrinin öldürücülüüyü ilə. Bütün başqa vətəndaş - şairlərimiz yavaş-yavaş fitillə şam kimi yanıb - Sabir isə partlayışla, üzərinə benzin atılmış tonqal kimi şölələnib, çətirtıyla, alovlan yanıb.

***

Məmməd Cəfər müəllim haqqında yazmaq olduqca çətin və məsuliyyətli bir işdir. Nə qədər onu yaxından tanısaq da, mehriban, nəvazişli təbəssümlərindən, təmkinli baxışlarıyla dilinə gətirmədiyi qüsurlarımızı islah etsə də, qorxmadan, çəkinmədən, yaratdığı şəraitə uyğun hər bir dərdimizi ona söyləyə bilsək də, yenə aramızda keçilməz bir hörmət, məhəbbət, bəlkə də, heyranlıq, pərəstiş qalası vardı.

* * *

Nigar Rəfibəyli zəhmətkeş şairədir, bununla belə incə ruhlu, lirik, kövrək şairədir. Zamanın tələbləri ilə ayaqlaşan vətəndaş şairədir, həmişə sıradadır, həmişə yazır.

* * *

Abbas Zamanov nəzərimdə həmişə ədəbiyyatımızın yayılması üçün çalışan əsl fədakar şəxsiyyət kimi qalıb. Bu sahədə ikinci belə adam tanımıram desəm, səhv etməyəm.

* * *

Mirvarid Dilbazi xalqımızın ən sevimli sənətkarlarından biridir. Onun poeziyası azad qadınının şərəfli həyat yolunu, əməkdə böyük nailiyyətlər qazanmasını, elmin, isetehsalatın hər sahəsində uğurlar əldə etməsini parlaq bədii lövhələrlə əks etdirir.

Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığında seçmə bayatılar

“Natəvan haqqında hekayələr”
kitabından

Qəbrimi qazarlar dərin,
Suyumu verərlər sərin
Ay qız, sənin gül əllərin
Solunca dönməyəm səndən.

* * *

Qəbrimi qazarlar naşı
Əzizin könül sirdaşı,
Başım üstə qəbir daşı,
Durunca dönməyəm səndən.

* * *

Bulaq üstə duran gözəl,
Qara birçək buran gözəl,
Əlin belə vuran gözəl,
Bir cam su ver əllərimdən.

* * *

İçib o badədən qannam,
Alışıb oduna yannam,
Hər nə desən bil inannam,
Tuti şirin dillərimdən.

“Anamın nağılları” kitabından

Mələ, ay quzum, mələ,
Çörəyim, duzum, mələ!
Mən mələdim, gəlmədi,
Sənə mələ, bəlkə gələ.

* * *

Şirvanın gədikləri,
Heyvadı yedikləri,
Yadıma bir-bir düşər,
Yarımların dedikləri.

* * *

Şirvanın şirin narı,
Yeməyə şirin narı,
Sovqatı sizin olsun
Göndərin bizim yarı.

* * *

Bu yol Şirvan yoludur.
Piyalələr doludu,
Çiyinmə kölgə düşdü
Dedim ki, yar qoludu.

* * *

Qara çadır his tutmaz,
Qızıl nimçə pas tutmaz,
Çoban oğlan, ölməynən
Xanın qızı yas tutmaz.

* * *

Şirvanın yastı yolu,
Su gəldi, basdı yolu,
Gəlirdim səni görəm,
Yağılar kəsdi yolu.

* * *

Eləmi gül duyumu,
Açılsın gül duyumu,
Mən o yara qovuşsam
Görərlər güldüyümü.

“Aləmdə səsim var mənim” kitabından

Şirvandan təhərim var,
Altımda kəhərim var,
Əyil üzündən öpüm -
Bir ağır səfərim var...

* * *

Oba keçir çaxanaqdan,
Sualr doymaz axmaqdan,
Gözlərimə tor gəlib,
Yollarına baxmaqdan.

Əzizə Cəfərzadənin əsərləri

Kitabları

*Azərbaycan ədəbiyyatı XX yüzillikdə
yetirdiyi görkəmli qadın yazarı Əzizə Cəfərzadənin
yaradıcılığı ilk öncə vətənpərvərlik ruhunun
qabarıqlığı ilə seçilir.*

*Vaqif Sultanlı,
filologiya elmləri doktoru,
professor*

1963

1. Natavan haqqında hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; red. R.Salamova.- Bakı: Azərənşr, 1963.- 60 s.

Kitabın içindəkilər: Dəniz... ah dəniz...; Dünyaya insan gəlir ; Vergi ; Xan qızı bulağı hekayələri toplanmışdır.

1964

2. Qızımın hekayələri: hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; red. G.Həsənova; rəs. D.Kazımov.- Bakı: Azərənşr, 1964.- 19 s.

Kitabın içindəkilər: Diyircəkli araba; Sağ əl; Xardal; Günəş; Elçinin dərəsi; Məstan və dərman; Diş; İnek; Yağış; Tüfeyli.

1966

3. Sahibsiz ev: hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; red. R.Hacıyeva; rəs. Ə. Dadaşov.- Bakı: Azərənşr, 1966.- 80 s.

Kitabın içindəkilər: Şübhə; Sahibsiz ev; Şəkil; Müğənni; Esmiralda; Sabah xanım.

1968

4. Qızıl sahilə səyahət / Əzizə Cəfərzadə; red. Ş. Mirbağirova; rəs. Ş.Həsənova.- Bakı: Gənclik, 1968.- 142 s.

Əzizə Cəfərzadə məhz 1965-ci ilin II yarısında Qana həyatını necə görmüşsə, oxuculara öz xatirələrini elə də təqdim etməyə çalışmışdır.

1970

5. Əllərini mənə ver...: povest və hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; red. S.Məmmədova.- Bakı: Gənclik, 1970.- 184 s.

Oxuculara təqdim olunan bu kitaba müəllifin müxtəlif illərdə yazdığı povest və hekayələri daxil edilmişdir

Kitabın içindəkilər: **Povest:** Əllərini mənə ver...; **Hekayələr:** Konsert; Daş üzərində; Üç lövhəcik; Bülbülə bənzətdim; **Natəvan haqqında hekayələr:** Səmiş; Dəniz... ah, dəniz!...; **Görüş:** Bibiheybət; Hədiyyə; **Dünyaya insan gəlir:** Cehizsiz qız; Aylı gecədə; Məhəbbət; Elçi; Vergi; Ağdam yolunda; **Xan qızı bulağı:** Su dərdi; Atlı kimsən?; İki arzu; Dayan, dərviş, bayramdır; Qırxbuğum; Şairə; **Mən günəşin tellərini...:** Qarapapaq qəbiləsinin qızı; Sevənlər; Aman evi; Nəğmə; Bu gün sənin yaşdını gördüm.

1972

6. Aləmdə səsim var mənim: iki hissəli; roman / Əzizə Cəfərzadə; red. G.Həsənzadə; rəs. Ələşraf.- Hissə 2.- Bakı: Gənclik, 1972.- 224 s.

7. Aləmdə səsim var mənim: iki hissəli; roman / Əzizə Cəfərzadə; red. G.Həsənzadə.- Hissə 2.-Bakı: Gənclik,1972.- 260s.

İki hissəli roman Seyid Əzimin bir maarifçi kimi formalaşması o dövrün səciyyəvi hadisələri fonunda göstərilir.

1977

8. Vətənə qayıt: roman, povest / Əzizə Cəfərzadə; red. S.Məmmədova.- Bakı: Gənclik, 1977.- 304 s.

Kitaba Əzizə Cəfərzadənin “Əllərini mənə ver...” povesti və “Vətənə qayıt” romanı daxil edilmişdir. “Vətənə qayıt” romanında XVII əsrin sonu, XVIII əsrin əvvəllərində yaşayıb yaratmış Nişat Şirvaninin həyatı fonunda baş verən hadisələr qələmə alınmışdır.

Kitabın içindəkilər: **Roman:** Vətənə qayıt; **Povest:** Əllərini mənə ver.

1978

9. Aləmdə səsim var mənim: roman / Əzizə Cəfərzadə; red. R.Salamova; rəs. İ.Quliyev.- Bakı: Gənclik, 1978.- 412 s.

Roman XIX əsrin böyük şair və maarifçisi Seyid əzim Şirvaninin həyatından bəhs edir. Şairin maarifə, məktəb açmağa meyl göstərməsi Şirvanda baş verən əhvalatlarla bağlı şəkildə qeydə alınmışdır.

1980

10. Yad et məni: roman, hekayə və əfsanələr / Əzizə Cəfərzadə; red. S.Məmmədova; rəs. İ.Quliyev.- Bakı: Gənclik,1980.- 318 s.

“Şirvan” seriyalı trilogiyanın üçüncüsü- “Yad et məni” romanı Əzizə Cəfərzadənin bu mövzuda çap olunan sonuncu kitabıdır. Romanda XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəllərində yaşayıb yaratmış romantik şair Abbas Səhhətin həyat və yaradıcılığı ilə bağlı məlumatlar öz əksini tapmışdır. Kitaba romandan əlavə yazıçının müxtəlif illərdə yazdığı hekayələri də daxil edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: **Roman:** Yad etməni; **Hekayələr:** Qismət; Naxış; Konsert; Bir piyalə xəzər; Xörək yeyilməyən qablar; Nida; **Vətən müharibəsindən soraq:** Oyan, balacığım; Axar sullar; Sahibsiz ev; Şəkil; ...Qalar üzlər qarası; **Əfsanələr:** Qızbikə-qız qalası; Çörək; Ceyran.

1981

11. Azərbaycan poeziyasında xalq şeiri üslubu: XIX əsr materialları əsasında / Əzizə Cəfərzadə; Az. SSR Ali və Orta İxtisas Təhsili Nazirliyi, S. M. Kirov ad. Azərb. Döv. Un-ti.-Bakı: ADU, 1981.- 80 s.

12. Bakı-1501...: roman / Əzizə Cəfərzadə; red.O.Salamzadə; rəs. M. Rəhmanzadə.- Bakı: Yazıçı, 1981.- 264 s.

Ə.Cəfərzadənin üç hissədən ibarət olan “Bakı-1501...” romanı XVI əsrin əvvəllərində müharibələrdən və dini çəkişmələrdən üzülmüş xalq kütlələrinin acınacaqlı həyatından, Səfəvilər dövlətinin qüdrətlənməsi yolunda atılan addımlardan, Şah İsmayıl Xətəinin, bir padşah, sərkərdə və şair kimi, mürəkkəb həyatından bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: **Birinci hissə:** “Bakı-1501...”; **İkinci hissə:** “Qanlı qadalı dünya...”; **Üçüncü hissə:** “Hökmdarın şair ürəyi...”.

1982

13. Anamın nağılları: nağıllar / Əzizə Cəfərzadə; red. Z.Cavanşirova; rəs. İ.Quliyev.- Bakı: Gənclik, 1982.- 176 s.

“Anamın nağılları” kitabında yazıçının danışdığı nağıllar əsasən bir nəfərin-onun anasının vaxtilə söylədiyi, yazıya köçürülmədən hafizədən yazılan, lakin kökləri ilə xalq

yaradıcılığına bağlı nağıl və əfsanələrdən ibarətdir. Orta və böyükyaşlı uşaqlar üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Kitabın içindəkilər: Əcəl macal versəydi (Məmməd Aslan); Çörək; İldə bir yalan danışan; Yumurta əhvalatı; Ən böyük dərd; Yaxşı qonşu; Ponzabığın nağılı; Artıq tamah baş yarar; Sədaqət; Salxım söyüdü əfsanəsi; Yuxuyozan; Şəfa bulağı; Daş oğlan; Şam və pərvanə; “İt küçüyü doğan ili”, Kim güclüdür; Salatın ana; İki ana; Aşımızın kişmişi; Gün günəş oğlunun nağılı; Ay doğdu, o da para; Deşikli daşın nağılı; Moda qarınan Müdə qarının nağılı; Balqabaq oğlanın nağılı; Palazqulağın nağılı.

1983

14. Cəlaliyyə: povestlər, hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; red. Z.Cavanşirova; rəs. İ.Quliyev.- Bakı: “Gənclik”, 1983.- 468 s.

Əzizə Cəfərzadənin bu kitabında eramızdan əvvəl Azərbaycanda yaşayan ulu babalarımız hunların bu torpağa gəlişinin başlanmasını əks etdirən “Hun dağı”, XII əsrdə Naxçıvanda hökmdarlıq etmiş Cəlaliyyə xatunun həyatından bəhs edən “Cəlaliyyə”, XVIII əsrin sonu, XIX əsrin ilk otuz illərində Orta Asiya, Yaxın Şərqlə və başqa məmləkətlərinə səyahət etmiş coğrafiyaşünas alim Hacı Zeynalabın Şirvaninin uşaqlıq illərini əks etdirən “Xoş gördük, səyyah” və müasir mövzuda yazdığı “Səməndər quşu” ilə yanaşı bir sıra kiçik həcmli hekayələri yer almışdır.

Kitabın içindəkilər: Povestlər: Proloq; Hun dağı; Cəlaliyyə; Xoş gördük, səyyah; Səməndər quşu; Babaların izi ilə; **Hekayələr:** Mənə danışsınlar; Uzaq ellərdə.

1984

15. Sahibsiz ev: hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; tərt.ed. Ə Ağalarov.- Bakı: Azərənşr, 1984.- 380 s.

Kitaba müəllifin hekayələri daxil edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: Hekayələr: Qızıl ilan; Vicdan dinəndə; Sahibsiz ev; Mərc; Kölgə Hönkürtü.

1985

16. Sənsən ümidim: povestlər, roman / Əzizə Cəfərzadə; red. M.Ələkbərli; rəs. İ.Quliyev.- Bakı: Gənclik, 1985.- 348 s.

36

Kitaba Əzizə Cəfərzadənin povestləri və “Vətənə qayıt” romanı daxil edilmişdir. “Vətənə qayıt” XVII əsrin sonu, XVIII əsrin əvvəllərində Nişat Şirvaninin həyatı fonunda baş verən hadisələr qələmə alınmışdır.

Kitabın içindəkilər: Povestlər: Sənsən ümidim; Gözlənilməyən gəliş; Ata haqqı; **Roman:** Vətənə qayıt.

1986

17. Seçilmiş əsərləri: roman və hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; red. Ə.Mustafayev; rəs. C.Rzayeva.- Bakı: Azərənşr, 1986. - 488 s.

Bircildliyə Əzizə Cəfərzadənin roman və hekayələri daxildir. “Aləmdə səsim var mənim” romanında XIX əsr Azərbaycan maarifçi ziyalıları içərisində xüsusi şöhrət qazanmış şair Seyid Əzim Şirvaninin həyatı fonunda xalqımızın maarif uğrunda mübarizəsi təsvir olunmuşdur. Kitaba həmçinin yazığının “Natəvan haqqında hekayələr” silsiləsi daxil edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: Talant, bilik, zəhmət (Rəsul Rza); **Roman:** Aləmdə səsim var mənim; **Povestlər:** Dəniz, ah, dəniz!..; **Görüş:** Bibiheybət; Hədiyyə; Dünyaya insan gəlir; **Cehizsiz qız:** Aylı gecədə; Məhəbbət; Elçi; Vergi; Ağdam yolunda; **Xan qızı bulağı:** Su dərdi; Atlı, kimsən? İki arzu; Dayan, dərviş, bayramdır; Qırxbuğum; Şairə.

1988

18. Çiçəklərim: hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; red. Z.Şahsevənli.- Bakı: Gənclik, 1988.- 30 s.

Kitabda kiçikyaşlı uşaqlar üçün qısa hekayələr verilmişdir.

Kitabın içindəkilər: Şirin olasan; Məstan və dərman; Pis söz; Gözüm də televizor var; Ana iyi; Dost; Tüfeyli; Yağış; Diş; Elçinin dərsi; Sağ əl; Xərdal; Günəş; Təzə ev; Diyircəkli araba; O nədi elə quyruqlu; Dəmir inək; Günəş bacı; Saqqallı baba; Qağayılar öyrətdi.

1989

19. Sabir / Əzizə Cəfərzadə; red. Ə.Ağalarov; rəs. X.Mirzəyev.- Bakı: Azərənşr, 1989. 231 s.

Dahi şairimiz Mirzə Ələkbər Sabirin güldürə-güldürə ağladan, ağlatdıqca qeyrətə çağıran döyüşkən satirası ilə oxucular yaxşı tanışdır. Kitabda müəllifin həmin qüdrətli

37

poeziyanı meydana gətirən əndişələrlə dolu zamanədən, şairin ağır güzəranından, hücumlara, təqiblərə məruz qalmasından və bütün bunlara “qocaman bir dağ” kimi necə duruş gətirməsindən sənədlərin dili ilə ətraflı söhbət açılır.

Kitabın içindəkilər: “Tutdum orucu irəmazanda”; “Gördüm necə dəstə tazə güllər”; “Sabira! Torpağa saldı sayə rəna dilbərim”; “Viranə Şamaxıda mənə gənc tapılmaz”; “Sabira! Beynəlmiləl tədbiri-ülfət etməli”; “Molla dayı! Etmə şərəfət belə!”; “Eylə bilirdim ki, dəxi sübh olub”; “Aldanmıram ki, doğrudur ayinin, ey əmu!”; “Osmanlılar! Aldanmayın, allahı seversiz!”; “Seyli-tən eylə təməvvüclə alıb dövrü bərim”; “Qarışıqdır hələlik millətin istedadı”; “Fəhlə, özünü sən də bir insanımı sanırsan?”; “Bənzərəm bir qocaman dağa ki, dəryada durar”; “Arizi-qəmlər əlindən ürəyim şişmiş idi”; “Ölməyimlə sevinməsin əğyar”.

1992

20. Eldən-elə: roman / Əzizə Cəfərzadə; red. S.Həbibzadə; rəs. M. Məmmədov.- Bakı: Gənclik, 1992.- 356 s.

Romanda XVIII əsrin sonu XIX əsrin əvvəllərində yaşamış Azərbaycan alimi və səyyahı Zeynalabdin Şirvaninin həyatından bəhs olunur. Yazıçı bu əsəri ilə oxucunu azərbaycanlı səyyahın əsərləri və onun təxəyyülü əsasında həyatı ilə tanış edir.

Kitabın içindəkilər: **I Hissə-Uşaqlıq:** Ziyarət; Səfər; Yolda; Məktub; Ata; Məsləhət; Ana; Şamaxıda; Seyr; Şirinbəyim; Xoş gördük, səyyah; **II Hissə-Gənclik:** Çovğun; Yenə yolda; Yol yoldaşları; Zəlzələ; Təbriz; Süheyla; Məşhəd; Sual-cavab məclisi; Dostlar; Düyünçə; Məhəbbət; Altıntelli; Ömür bəy; Ayrılıq; Yenə Ömür bəy; Qazi; Qaytarıldı; Nemətullahilər; Yenə Altıntelli; Faciəli görüşün sonu; Gəncikdə vida; **III Hissə-Kamillik:** Kamilliyə doğru; Həlilmətün-Nisabəyim; Aşırım; Buz şaqqıltısı; Axtaran tapar; Saraya; Acı xəbər; “Gülşəni-Xeyr”; Əbədiyyət mahnısı; Vəlihəd Erkin; Aybuta; Bibi; Sevənlər inanır; Yalnız sevdini üçün cəza; Son sözüüm.

1996

21. Zərrintac-Tahirə: roman / Əzizə Cəfərzadə; red. T.Əhmədov, S. İsimxanova, H. Məhəmmədovvəli; rəs. K.Ələkbərova.- Bakı: Göytürk, 1996.- 208 s.

Kitab XIX yüzilliyin birinci yarısında və ortalarında İranda baş verən üsyanlardan bəhs edir. Əsasən “lütlər” qiyamı, böyük zalımlıqla məğlub edilən, qanlar dənizində boğulan Zəncan üsyanı və onun başçularından danışılır. Əsərin əsas qəhrəmanlarından biri, bəlkə də birincisi azəri-türk soylu, Qəzvində yaşayan qatı ruhani ailəsində, zahiri kimi daxili aləmi də gözəl, zəngin, cəsur bir siyasət adamı, olduqca güclü təbə malik şairə Tahirə Qürrətüleyindir.

Kitabın içindəkilər: Özümün ön sözüüm; Babilər; İkinci cəbhə; Ər; Zərrintac, Zəhra, Fatimə, Zəkiyyə, Qürrətüleyin; Təkyədə möcüzə; Ana; Qayınata; Edam; Həqiqət soracağında; İraqi-Ərəb; Bala həsrəti; Lütlər üsyanı; Zəncan mühasirədə; Duzaq; Xilaskar; Qatillər; Tehrandə; Sarayda; General Süleyman xan Əfşar; Ətaullah; Baş vəzir; Gizli təkyə; Sui-qəsd; Tövbə məclisi və fitva; Baği – Elxani; Epiloq.

22. “Gülüstən”dan öncə: tarixi roman / Əzizə Cəfərzadə; red. V.Sultanlı; rəs. Ədalət.- Bakı: Şur, 1996.- 148 s.

Romanda Rusiyanın Qafqazı istila dövrünün ilk illərinə nəzər salınır, ötən əsrin əvvəllərində Şirvan xanlığının yadelli qəsbkarlara qarşı mübarizələrindən bəhs olunur. Müəllif tariximizin indiyədək öyrənilməmiş səhifələrinə diqqəti yönəltməklə yanaşı bədii əhvalatların fonunda dövrün etnoqrafiyası haqqında zəngin məlumat verir.

Kitabın içindəkilər: Bulaq başında; Şeir məclisi, ədəb məclisi, zövq məclisi; Ədalət divanı; **Kürəkçaya doğru:** a) Şuşadan; b) Şəkidən; v) Şirvandan; q) Gecə; g) Sisianov; d) Bağlaşma; Dayəm necədi?; Xəbər; Gülxatın ana; Xeyir işlər; Mixək ətri; Gürcü qızı; Güllə; Başlandı; Uşaq harayı; Yağı gəlir; Fit dağı.

1997

23. Bir səsin faciəsi: roman / Əzizə Cəfərzadə; tərt. və texniki red. A.Zeynalov; red. V. Sultanlı; rəs. İ. Qocayev.- Bakı: Udulu, 1997.- 144 s.

Kitabda Azərbaycanın keçmiş Cavid -Qaradonlu ərazisində baş verən hadisələrdən, ailə-məişət məsələlərindən, əski adət və ənənlərdən bəhs olunur. Romanda Azərbaycanın ilk qadın xanəndəsi Mirzə Gülərin də həyatına nəzər salınır.

1998

24. İşığa doğru: roman / Əzizə Cəfərzadə; ön söz müəl. Q.S.Təbrizi; red. V.Sultanlı.- Bakı: Şirvanəşr, 1998.- 178 s.

“İşığa doğru” romanı yazıçı Əzizə cəfərzadənin “Zərrintac-Tahirə” romanının bir növ davamıdır. Tarixi roman janrında qələmə alınan bu əsər İranın ictimai, siyasi və iqtisadi mühitini parlaq lövhələrlə işıqlandırır.

Kitabın içindəkilər: *İşığa doğru:* Ön söz yerinə, yaxud işıqlı ömrün bəhrəsi(Q. Təbrizi); Sənə ilk sözüm, oxucum!; Sarayda; “Siyəhçal”; Qardaş və bacı; Sürgün-sərgərdan; Atabati-aliyə doğru; Məhəbbət nə bəla şeymiş; Birinci təklif; İkinci təklif; İki toy; Son görüş; Üçüncü təklif və “hökm”;Vəlvələ; Toy; Ata; Münacat; Ədirnəyə; Rəqabət; Xilaskar; Əkka;

1999

25. Bəla: Elektron resurs / Əzizə Cəfərzadə; red. N. Cabbarlı; veb üçün haz. A. Ağayeva, G. Aydəmirova.. - Bakı: 1999. - 61 s.

2001

26. Bəla: tarixi povest / Əzizə Cəfərzadə; red. V.Sultanlı.- Bakı: Şirvanəşr, 2001.- 140 s.

Əzizə Cəfərzadənin “Bəla” romanı Səfəvilər dövlətinin tarixinin bir mərhələsindən – Məhəmməd Xudabəndinin hakimiyyətə gətirilməsi və bu dövrdə baş verən hadisələrdən bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: Ön söz; Kim?; Qanlı olsa da, xoş xəbər; Elçilik; Ana və bala; Ovda; Ulduzların duası; Şirvan uğrunda; Dədə Budağ və ... “Elçilik”; Ana; Pozulmuş insan; Məhdi-Ülyanın sonu; Son sözüm.

27. Pişik dili: Nəvələrim, nəticələrim üçün / Əzizə Cəfərzadə; red. A.İsabəyli.- Bakı: Şirvanəşr, 2001.- 12 s.

Kitabın içindəkilər: Mənim dadlı-duzlu nəvələrim; Leyla və Günəş; Babam; Tutuquşu; Bülbül; “Qaçaqları”ı kim yazıb;

Çimərlik; Xoruz; Yuxu gözlüyü; Dəniz polisi; Burnumu silərəm; Burnumu silərəm; Suyunu iç; Kukla yağır.

2003

28. Xəzərin göz yaşları: roman və povest / Əzizə Cəfərzadə; red. V. Sultanlı.- Bakı: “El-Alliance”, 2003.- 168 s.

Əzizə Cəfərzadənin oxuculara təqdim olunan yeni kitabına 1938-ci ildə Bakıda törədilən və millətə qarşı çevrilmiş cinayətkar hadisələrdən bəhs edən “Xəzərin göz yaşları” romanı və “Xəyalım mənim” adlı povesti daxil edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: **Roman:** Xəzərin göz yaşları; **Povestlər:** Xəyalım mənim.

2005

29. Eşq sultanı: roman / Əzizə Cəfərzadə; ön söz. müəl. V.Sultanlı; son söz T. İbrahimov.- Bakı: Şirvanəşr, 2005.- 204 s.

Tarixi janrda qələmə alınmış bu roman böyük Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin ömür yolundan bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: Yazıçının son romanı (V. Sultanlı); Bayatılar; Apardılar; Müjdə; Heç bir əhdə əvəz olmayan nəzir; Yol; Xəbərləşmə; İlk məhəbbət; Şəhər içində qəsəbə; Məhəmməd ümməti dünyaya gəldi; Meyvələr haqqında nağıl necə yarandı?; Qəriblər qəbiristanı; Ata və oğul; Hicazda; Fəzlüllah-Gülsənəm; İllər; Füzuli və Fəzli; Musiqili həqiqətlər yuxusu; İraqın fəthinə doğru; Songül-Güldərən; Bağdad; İlk görüş; Üz-üzə; Düşüncələr; Qəbul; Sultan Kərbəladada; Qəzəl de; Eşqidən canımda bir pünhan mərzə var, ey həkim; Mühibbi və Xəyali; Məktub; Eşq zövqin zövqi-eşqi var olandan sor; Novruz; Məclis; Tutmaz dəxi səninlə mənim ittifaqımız; Son sözüm; “Eşq sultanı” romanı haqqında düşüncələrim (Q.Təbrizi); Anamın əziz oxucusu (T.İbrahimov).

2006

30. Aləmdə səsim var mənim: roman / Əzizə Cəfərzadə; bur. məsul.Ə.Güləliyeva; rəs. N.Əliyeva.-Bakı:Şərq-Qərb,2006.- 432 s.

“Aləmdə səsim var mənim” romanı XIX əsrin böyük şairi və maarifçisi Seyid Əzim Şirvaninin həyatından bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: Ön söz (Vaqif Sultanlı); Şamaxı yollardan başlayır; İlk imtahan; Görüş yeri; Məsləhət; Pərilər soltanı; Bəst; Yenə Şamaxıda; And; Məktublaşma; “Beytüs-Səfa”; Qəmzə;

Güllübəyim; Vida; Zəmanənin ikinci Leylası; Sona; Çillə çıxartmaq; Müsəllə; “Aslan və iki öküz”; Yenə də Sona; Ziddiyyətlər içində; Ana duası; Qaravəllidə; “Mizan-tərəzi” və yaxud dörd Ramazan.

31. Eldən-elə: roman / Əzizə Cəfərzadə; bur. məsul Ə.Güləliyev.- Bakı: Şərq-Qərb, 2006.- 384 s.

“Eldən-elə” tarixi romanı həyatının otuz yeddi ilini səyahətdə keçirmiş XIX yüzilin Azərbaycan alimi və səyyahı Zeynalabdin Şirvaninin həyatından bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: **I Hissə-Uşaqlıq:** Ziyarət; Səfər; Yolda; Məktub; Ata; Məsləhət; Ana; Şamaxıda; Seyr; Şirinbəyim; Xoş gördük, Səyyah; **II Hissə-Gənclik:** Çovğun; Yenə yolda; Yol yoldaşları; Zəlzələ; Təbriz; Süheyla; Məşhəd; Sual-cavab məclisi; Dostlar; Düyünçə; Məhəbbət; Altıntelli; Ömür bəy; Ayrılıq; Yenə Ömür bəy; Qazi; Qaytarıldı; Nemətullahilər; Yenə Altıntelli; Faciəli görüşün sonu; Gəncikdə vida; **III Hissə-Kamillik:** Kamilliyə doğru; Həlimətün-Nisabəyim; Aşırım; Buz şaqqıltısı; Axtaran tapar; Saraya; Acı xəbər; “Gülşəni-Xeyr”; Əbədiyyət məhəməsi; Vəlihed Erkin; Aybuta; Bibi; Sevənlər inanır; Yalnız sevdidi üçün cəza; Son sözüüm.

2016

32. Bakı-1501...: roman / Əzizə Cəfərzadə; red. N. Cabbarlı; nəşir M. Xan; rəs. İ. Məmmədov.- Bakı: Yazıçı, 2016.- 348 s.

“Bakı-1501...” romanı XVI əsrin əvvəllərində müharibələrdən və dini çəkişmələrdən üzülmüş xalq kütlələrinin acınacaqlı həyatından, Azərbaycanda Səfəvilər dövlətinin qüdrətlənməsi yolunda atılan addımlardan, Şah İsmayıl Xətəinin, bir padşah, sərkərdə və şair kimi, mürəkkəb həyatından bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: **Birinci hissə:** “Bakı-1501...”; **İkinci hissə:** “Qanlı qadalı dünya...”; **Üçüncü hissə:** “Hökmdarın şair ürəyi...”.

33. Bəla: tarixi povest / Əzizə Cəfərzadə; red. N.Cabbarlı; nəşir M. Xan; rəs. P Əsgərova.- Bakı: Xan, 2016.- 128 s.

Əzizə Cəfərzadənin “Bəla” romanı Səfəvilər dövlətinin tarixinin bir mərhələsindən – Məhəmməd Xudabəndinin hakimiyyətə gətirilməsi və bu dövrdə baş verən hadisələrdən bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: Ön söz; Kim?; Qanlı olsa da, xoş xəbər; Elçilik; Ana və bala; Ovda; Ulduzların duası; Şirvan uğrunda; Dədə Budağ və ... “Elçilik”; Ana; Pozulmuş insan; Məhdi-Ülyanın sonu; Son sözüüm.

34. “Gülüstan”dan öncə: tarixi roman / Əzizə Cəfərzadə; nəşir M. Xan; red. N.Cabbarlı.- Bakı: Xan, 2016.- 238 s.

Əzizə Cəfərzadənin “Gülüstan”dan öncə romanı Sisianovun başçılığı ilə rus qoşunlarının Mustafa Xan Şirvaninin üzərinə hücumundan, onun məcburiyyət qarşısında Şirvani tərki etməsindən, Cavid xanın həlakından bəhs edir. Bütün bu tarixi qırğınlar, əhəmiyyətli hadisələr fonunda yaşayan Teymuraz xanın böyük sevgisi gözəl hisslərin şah-rəiyyət tanımadığını bir daha sübut etmiş olacaq.

Kitabın içindəkilər: Bulaq başında; Şeir məclisi, ədəb məclisi, zövq məclisi; Ədalət divanı; **Kürəkçaya doğru:** a) Şuşadan; b) Şəkiddən; v) Şirvandan; q) Gecə; g) Sisianov; d) Bağlaşma; Dayəm necədi?; Xəbər; Gülxatın ana; Xeyir işlər; Mixək ətri; Gürcü qızı; Güllə; Başlandı; Uşaq harayı; Yağı gəlir; Fit dağı.

35. Qızımın hekayələri: hekayələr / Əzizə Cəfərzadə; red. K.Həsənova; rəs. D.Kazımov.- Bakı: Bərpanəşr, 2016.- 20 s.

2019

36. Bəla: tarixi roman / Əzizə Cəfərzadə; red. N.Cabbarlı; nəşir M. Xan; rəs. P Əsgərova.- Bakı: Xan, 2019.- 127 s.

Bir çox tarixi romanların müəllifi olan Əzizə Cəfərzadənin “Bəla” romanı Səfəvilər dövlətinin tarixinin bir mərhələsindən – Məhəmməd Xudabəndinin hakimiyyətə gətirilməsi və bu dövrdə baş verən hadisələrdən bəhs edir.

Kitabın içindəkilər: Ön söz; Kim?; Qanlı olsa da, xoş xəbər; Elçilik; Ana və bala; Ovda; Ulduzların duası; Şirvan uğrunda; Dədə Budağ və ... “Elçilik”; Ana; Pozulmuş insan; Məhdi-Ülyanın sonu; Son sözüüm.

2020

37. Folklor araşdırmaları: toplu / Əzizə Cəfərzadə; tərt. ed., ön söz və izahların müəll. K. İslamzadə; red. K. Cəfərzadə, A. Ramazanova; nəşir T. İbrahimov.- Bakı: Elm və təhsil, 2020.-297s.

Kitabda Əzizə Cəfərzadənin müxtəlif illərdə yazmış olduğu məqalələrin, televiziya verilişlərindəki çıxışlarının, mətbuat orqanlarına verdiyi müsahibələrin mətnləri toplanmışdır. Bu yazıları birləşdirən cəhət onların folklor mövzusunda olmasıdır.

Kitabın içindəkilər: *Ön söz:* Folklorumuzun vurğunu, dilimizin aşıqı (Kəmalə İslamzadə); *Bayatı düşüncələrim:* Aşıq Sənəmlə görüş; “Folklor və biz” qəzetinin suallarına cavab; Bayatılarla tanışlığım; Tarixi bayatılar; Qardaş bayatıları; Şəhidlərimiz üçün söylənən ağılar; Üç söz; Bayatılarda yaşayan iki əfsanə; “Xalq inciləri”; Mənim bayatılarım; Bayatı – Azərbaycan poeziyasının şah əsəri; Yeni yaranan bayatılar; Araz bayatıları; Bayatı düşüncələrim; *Nəğməli dünyam:* Mahnılarımız haqqında; Əmək nəğmələrimiz; “Anamın nağılları”ndan daha biri (“Tello” və “Apardı sellər Saranı” mahnıları haqqında); “Laədrı” nədir? (Cəbi oğlu Cavada həsr olunmuş mahnı barədə); *Elin həmdərdi aşıqlar:* Şairnamə və vücudnamələr; Şirvan aşıqları və onların yaradıcılığında bəzi məqamlar; Avtobiografik məhəbbət dastanları; *Etnoqrafik lövhələr:* Folklor və qadın – ana yaradıcılığı; Xonçalar; *Milli Mərasim Mədəniyyətimiz:* Unudulmuş əziz günlərimizdən; “Yelda gecəsi” bayramı; Xızır Nəbi bayramı; İstifadə olunmuş mənbələr; Naşirdən son söz.

2021

38. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; tərt. ed. və red. P. Bayram; nəşir T. İbrahimov; rəs. S.Musayeva.- Cild 1.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 352 s.

Bu cild, müəllifin ilk kitabı olan “Natəvan haqqında hekayələr”lə başlayır. Əsərdə axırıncı Qarabağ xanı mehdiqulu xan Cavanşirin qızı, İbrahimxəlil xanın nəvəsi, şairə, rəssam və xeyriyyəçi Xurşid banu Natəvan haqqında hekayələr yer almışdır. Müəllif bu hekayələrdə, Natəvanın yaşadığı dövrü, Şuşa və Ağdamda keçən həyatını canlandırmışdır. Bu cildə daxil olan ikinci əsər “Qobustan çökəklərində” romanıdır. Yazıcının ev arxivində mühafizə olunan bu əsər 1983-1986-cı illərdə yazılıb, ilk dəfə burada çap olunub.

Kitabın içindəkilər: Ədəbiyyatın vətənsəvrlik missiyası (V. Sultanlı); *Natəvan haqqında hekayələr:* Səmiş; Dəniz... ah, dəniz!...: *Görüş;* Bibiheybət; Hədiyyə; *Dünyaya insan gəlir: Cehizsiz qız:* Aylı gecədə; Məhəbbət; Elçi; Vergi; Ağdam yolunda; *Xan qızı bulağı:* Su dərdi; Atlı kimsən?; İki arzu; Dayan, dərviş, bayramdır; Ceyran; Qırxbuğum; Şairə; *Mən günəşin tellərini...:* Qarapapaq qəbiləsinin qızı; Sevənlər; Aman evi; Nəğmə; Bu gün sənin yaşındı gördüm; *Qobustan çökəklərində:* Turağay; Qaçaq; Qız dili; “Din ayrı dostlar”; Gəlinsiz toy; Qaçaq anası; Rəis; Həkim bacı; Xəbər; Seyidalı; Görüş; Qırğın; Alı; Düyün; Müftə uduzmaram; Son söz (T.İbrahimov).

39. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; red. S. Məmmədova; nəşir T. İbrahimov; rəs. M.Rəhmanzadə.- Cild 2.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 424 s.

Bu cildə XVIII əsrin əvvəllərində Şirvanda yaşayıb yaratmış Nişat Şirvaninin həyatı fonunda baş verən hadisələr qələmə alınmış “Vətənə qayıt” romanı yer almışdır.

Kitabın içindəkilər:*Vətənə qayıt:* Beş qız idik; Məsgər şagirdi; Hal-anası; Şəbnəm bəyim; Sənən eşqi... Xumarın məhəbbəti; Sirli bir gecə; Şahsevəndə nümayəndəlik, yaxud tapşırıq; Maro; Məhəbbət bir bəla şeydir; Şəbnəm bəyimin toyu; Gecənin dili olsaydı; çapar; Sən də mənim tək yanasan; Tuğrayı-sultan və ya başsız cəsəd; Gizli danışıqlar; Hər dərədə bir xan, yaxud cəngiməğlubə; Acı və şirin xatirələr; Mərdlə namərdən qardaş olmur; Kürü qurudan ah; Qəbulə xanım; Vətənə qayıt; Şəbnəmin hekayəti; Nişatın hekayəti.

40. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; red. K. Məmmədov; nəşir T. İbrahimov.- Cild 3.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 368 s.

“Şirvan” seriyalı trilogiyanın üçüncüsü-“Yad et məni” romanı Əzizə Cəfərzadənin bu mövzuda çap olunan sonuncu kitabıdır. Kitaba romandan əlavə yazıcının müxtəlif illərdə yazdığı hekayələri də daxil edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: *Yad et məni:* Proloq; Üç dost; Tərhan; Dünya, nə qəmlisən; Balam qayıtdı; Ürfan günəşi; Ay işığında; Yenə də bəzzazbazarda; Ölərəm əldən əgər getsə vətən; İki görüş; Şirvanda birinci; Ən ağır itki; *Səyahət:* 18... 1913- cü il. Vaporda;

19.. 1913-cü il. Vapor göyörtəsi; 21... 1913-cü il. Vapor göyörtəsi; “Dilbəri-hürriyyət”; Epiloq.

41. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; red. Ə.Ağalarov; nəşir T. İbrahimov.- Cild 4.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 324 s.

Dahi şairimiz Mirzə Ələkbər Sabirin güldürə-güldürə ağladan, ağlatdıqca qeyrətə çağıran döyüşkən satirası ilə oxucular yaxşı tanışdır. Bu kitabda məllif həmin qüdrətli poeziyanı meydana gətirən əndişələrlə dolu zamanədən, şairin ağır güzəranından, hücumlara, təqiblərə məruz qalmasından və bütün bunlara “qocaman bir dağ” kimi necə duruş gətirməsindən sənədlərin dili ilə ətraf söhbət açır.

Kitabın içindəkilər: “Tutdum orucu irəmazanda”; “Gördüm necə dəstə tazə güllər”; “Sabira! Torpağa saldı sayə rəna dilbərim”; “Viranə Şamaxıda mənə gənc tapılmaz”; “Sabira! Beynəlmiləl tədbiri-ülfət etməli”; “Molla dayı! Etmə şərərət belə!”; “Eylə bilirdim ki, dəxi sübh olub”; “Aldanmıram ki, doğrudur ayinin, ey əmu!”; “Osmanlılar! Aldanmayın, allahı seversiz!”; “Seyli-tən eylə təməvvüclə alıb dövrü bərim”; “Qarışıqdır hələlik millətin istedadı”; “Fəhlə, özünü sən də bir insanımı sanırsan?”; “Bənzərəm bir qocaman dağa ki, dəryada durar”; “Arizi-qəmlər əlindən ürəyim şişmiş idi”; “Ölməyimlə sevinməsin əğyar”.

42. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; red. V. Sultanlı; nəşir T. İbrahimov.- Cild 5.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 392 s.

Bu cildə daxil edilmiş “İşığa doğru” romanı yazıçı Əzizə Cəfərzadənin “Zərrintac-Tahirə” romanının bir növ davamıdır. Tarixi roman janrında qələmə alınan bu əsər İranın ictimai, siyasi və iqtisadi mühitini parlaq lövhələrlə işıqlandırır. Bu cildə daxil edilmiş ikinci əsər olan “Bir səsin faciəsi” romanında Azərbaycanın keçmiş Cavad – Qaradonlu – Şirvan ərazisində baş verən hadisələrdən, ailə-məişət məsələlərindən, əski adət və ənənələrindən bəhs edir. Romanda səsi vala yazılmış Azərbaycanın ilk qadın xanəndəsi Mirzə Güllərin də həyatına nəzər salınır.

Kitabın içindəkilər: *İşığa doğru:* Ön söz yerinə, yaxud işıqlı ömrün bəhrəsi(Q. Təbrizi); Sənə ilk sözüm, oxucum!; Sarayda;

“Siyəhçal”; Qardaş və bacı; Sürgün-sərgərdan; Atabati-aliyə doğru; Məhəbbət nə bəla şeymiş; Birinci təklif; İkinci təklif; İki toy; Son görüş; Üçüncü təklif və “hökm”; Vəlvələ; Toy; Ata; Münacat; Ədirməyə; Rəqabət; Xilaskar; Əkka; Son sözüm sənə, oxucum!; İşıq və ideal axtarıları (V.Sultanlı); **Bir səsin faciəsi:** I hissə; II hissə.

43. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; red. K. Cəfərzadə; nəşir T. İbrahimov.- Cild 6.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 352 s.

Bu cildə yazıçı, professor Əzizə Cəfərzadənin bir nəslin tarixi fonunda XIX-XX əsrlərdə Azərbaycan məkanında baş verən mühüm hadisələri əks etdirən “Rübabə Sultanım” yarı-biografiya romanı daxil edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: **Rübabə sultanım:** Ön söz (K. Cəfərzadə); Xan ata köçdü dünyadan; Dəfn; Sultanım və dayə; Firuzə üzük; Köç; Nənəşin çəkdiyi bəlalər. Dayənin sonu; Xəbərlər; Adqoyma-şəbbəxeyir; Mənim hökumətim; “Qonaqgəldi”; Məşhəldə; Dönüş; Məktəbə; Nənə və nəvə; Ana və bala; Nəğmə müəllimi; Şübhələr içində; İstintaq; Kəblə Həcər; Əhmədin gözilə; Qayidiş; 1983; Məhəllədə; Kəndə; Həyətdə; Turanın təklifiylə; Atanın dəfni; Xaricilərlə ticarət; Qazanc? Ezamiyyətlərdə; Şair Əlirza; Çaparlıda; Kitaba lap son söz və minnətdarlıqlar (T. İbrahimov).

44. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; red. V. Sultanlı; nəşir T. İbrahimov.- Cild 7.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 458 s.

Bu cildə Əzizə Cəfərzadənin son iki romanı daxil edilmişdir. Birinci roman “Xəzərin göz yaşları” 1938-ci ildə bakıda törədilən və millətə qarşı çevrilmiş cinayətkar hadisələrdən bəhs edir. İkinci romanı “Eşq Sultanı” tarixi janrda qələmə alınmış böyük Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin ömür yolundan bəhs edir. Əsərdə həmçinin şairin Mühəbbi təxəllüsü ilə şeirlər yazmış Sultan Süleyman Qanuni ilə görüşlərinin təsvirinə geniş yer verilmiş, Bağdadın sultan tərəfindən fəthi təsvir edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: **Roman:** Xəzərin göz yaşları; **Roman:** Eşq Sultanı; Yazıçının son romanı(Vaqif Sultanlı); Bayatılar; Apardılar; Müjdə; Heç bir əhdə əvəz olmayan nəsir; Yol;

Xəbərləşmə; İlk məhəbbət; Şəhər içində məhəllə; Məhəmməd ümməti dünyaya gəldi; Qəriblər qəbristanı; Meyvələr haqqında nağıl necə yarandı? Ata və oğul; Hicazda; Fəzlullah-Gülsənəm; İllər; Musiqili həqiqətlər yuxusu; İraqın fəthinə doğru; Songül-Güldərən; Bağdad; İlk görüş; Üz-üzə; Düşüncələr; Qəbul; Sultan Kərbəladada; Qəzəl de; Eşqidən canımda bir pünhan mərəz var, ey həkim; Mühibbi və Xəyalı; Məktub; Eşq zövqün, zövqi-eşqi var olandan sor; Novruz; Məclis; Tutmaz dəxi sənənlə mənim ittifaqımız; Son sözum; Roman haqqında düşüncələrim(Qulamrza Təbrizi); Anamın əziz oxucusu (Turan İbrahimov).

45. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; tərt. ed. və red. P. Bayram, Mehmet Akif Ersoy; nəşir T. İbrahimov.- Cild 8.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 346 s.

Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığının ilk dövründən başlayaraq 1965-ci ilə kimi yazdığı hekayələr bu cildə daxil edilmişdir.

Kitabın içindəkilər: Əzizə Cəfərzadənin hekayələri (Pərvanə Bayram); **Hekayələr(1937-1965):** Əzrayıl; Xəzər; Din dirəyim; Gülüş; İntizar; Araz qızı; Yuxuda; Oyan, balacığım; Axar sular; Sahildə bir qadın oturub; Qəhrəmana hədiyyə; Məktub; Ad günüm; Venalı qız; “Garis gecələri”ndən”molniya... molniya; Bir eşqin sonu; Tarixdən dörd səhnə; Bülbül; Bülbülün nağılı; Nərgiz; Tərhan; O haçan gələcək?; Dəfnə yarpaqları; Müğənni; Bəxtiyar üçün; Sabah xanım; Esmeralda; İynə dərdi; Ata və oğlu; Fotoaparat; Dağlar qoynunda; Arazın mahnısı; Rəqqasə; Günəş doğarkən; Qızmar dəmirlər; Zöhrə; Dəmir papaq; Sağınçı; İsfəndiyar; Aslan; Naxış; Xəritə; Ana; Sahibsiz ev; Şəkil; Şübhə; Xörək yeyilməyən qablar; Kəöhnə adət; “Smol” kapitalistlər; Kölgə.

46. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; tərt. ed. və red. P. Bayram, Mehmet Akif Ersoy; nəşir T. İbrahimov.- Cild 9.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 372 s.

Bu cildə, yazıçı Əzizə Cəfərzadənin 1965-ci ildən başlayaraq həyatının sonuna qədər yazdığı hekayələr daxil edilmişdir. Kitabada həmçinin yazıcının müxtəlif illərdə “Kirpi” jurnalında dərc edilmiş qısa satirik hekayələri də yer almışdır.

Kitabın içindəkilər: Hekayələr(1965-2001): Güləyən Akvili; “Gözəl Qana üçün”; “Möcüzə”; Afrika heç kəsi və heç nəyi bağışlamır; Qananın gələcəyi; Qismət; Konsert; Amansız səhv; Bir piyalə Xəzər; Üç lövhəcik; Bülbülə bənzətdim; Niyə gec dedin, ay qız?; Daş üzərində; Qalar üzlər qarası; Nida; Qızbikə-qız qalası; Anaların xası; Ana (Mənə danışblar silsiləsindən); Simavər (Mənə danışblar silsiləsindən); Xatirə (Mənə danışblar silsiləsindən); Polyak qızı; Yalan(Hüseyn Muxtarov); Ümid yeri; Piroq; Qoy həmişə sülh olsun; İyirmi ildən sonra; Şəfqət bacısı; Bayram hədiyyəsi; Pencək; Müəllim; Birə (Mənə danışblar silsiləsindən); Hədiyyə (Mənə danışblar silsiləsindən); Gözəllik (Mənə danışblar silsiləsindən); “Göz qırpan işıqlar”; Əllərim kəsilydi; Anam xəstədir; El qızı Çevrilmiş zəmi; Müdrik qərar (Atın faciəsi); Bal; Onda və indi; Allah amanatı (Mənə danışblar silsiləsindən); Bir yerdə görmək istəyirdim; Gülistan; Qara qayalar; **“Kirpi” jurnalında çap olunan satirik hekayələri:** Hüseynqulunun inəyi; Ağlamaq əvəzinə, gülməyim tutdu; Miniaturlər; Dayımın dərsləri; Pilpilə piri; Yuyulmuş əriştə; O dünyadan Əl-Faniyə məktub; Molla bacının gizli duası; Təzəxanım mollalar; “O dünyadan” məktub; Gözaydınlığı; Meyransa bibiyə məktub; Cəhalət tör-töküntüləri; Şofer.

47. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; tərt. ed. və red. P. Bayram, Mehmet Akif Ersoy; nəşir T. İbrahimov.- Cild 10.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 418 s.

Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığının ilk dövründən başlayaraq 1967-ci ilə kimi yazdığı povestləri bu cildə daxil edilmişdir. İlk dəfə çap edilən bu əsərlər yazıcının ev arxivində saxlanılan əlyazmalar əsasında nəşrə hazırlanmışdır.

Kitabın içindəkilər: Povestlər(1946-1967): Qaratel; Qoşqar; Manar sahillərində; Bir zərrə iz.

48. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; tərt. ed. və red. P. Bayram, Mehmet Akif Ersoy; nəşir T. İbrahimov.- Cild 11.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 380 s.

Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin 1969-1982-ci illərdə yazdığı dörd povesti bu cildə daxil edilmişdir. İlk iki əsər tarixi mövzudadır. Bunlar eramızdan əvvəl Azərbaycanda yaşayan

ulu babalarımız Hunların bu torpağa gəlişinin başlanmasını əks etdirən “Hun dağı” və XII əsrdə Naxçıvanda hökmdarlıq etmiş Cəlalyyə xatunun həyatından bəhs edən “Cəlalyyə” povestidir. “Əllərini mənə ver...” və “Ata haqqı” əsərlərinin mövzusu isə XX əsrin ikinci yarısında Azərbaycanda baş verən hadisələrdən götrülmüşdür.

Kitabın içindəkilər: Povestlər(1969-1982): Əllərini mənə ver; Hun dağı; **Cəlalyyə:** Qara bulud; Dilək günü; Qızlar-güllər dünyası; Xəbər; Üz-üzə; Gizli ittifaq; Vəliəhəd oğurlandı; Ox cunda məktub; Leyləklər; Zeynəbin məhəbbət mahmısı; Vəliəhdin sonu; Həyəcan; Məğlubiyyət; “Leysan buludundan süd əmənlər...” Cəlaləddin və Cəlalyyə; Ata haqqı.

49. Seçilmiş əsərləri: 12 cildə / Əzizə Cəfərzadə; tərt. ed. və red. P. Bayram, Mehmet Akif Ersoy; nəşir T. İbrahimov.- Cild 12.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 440 s.

Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin 1982-2002-ci illərdə yazdığı povestləri bu cildə daxil edilmişdir. Bu cild, yazıcının ev arxivində saxlanılan əlyazmaları və müəlif illərdə çap olunmuş kitabları əsasında nəşrə hazırlanmışdır.

Kitabın içindəkilər: Povestlər(1982-2002): Səməndər quşu; Gözlənilməyən gəliş; Sənsən ümidim; Məhəbbət sarayı; Ürəyini eşidirəm; İki ana; Qorxulu həqiqət; Nənəmin dəfni; Xəyalım mənim; Bağlanğıc əvəzinə; İlahilər; Quzğun.

Dövri mətbuatda çap olunan əsərləri

Əzizə Cəfərzadənin roman, povest və hekayələrində təsvir olunan obrazlar xarakterlərinin, daxili dünyasının bütün çizgiləri ilə təqdim etdiyindən təbii və canlı təsir bağışlayır, yadda qalandır.

*Arif Zeynallı,
ədəbiyyatşünas*

1960

50. Natəvan haqqında iki hekayə: Toy; Vergi / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1960.- №2.- fevral.- S.55-61.

1961

51. Dünyaya insan gəlir: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1961.- №1.- yanvar.- S.11-13.

1962

52. Xan qızı bulağı: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1962.- №2.- fevral.- S.12-14.

1963

53. Araba: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Göyərçin.- 1963.- №12.- dekabr.-S. 11-12.

54. Balacalar üçün: kiçik hekayələr / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1963.- 3 avqust.- S.4.

55. Elçinin dərsi: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Göyərçin.- 1963.- №10.-oktyabr.- S.6.

56. Sağ əl; İnek; Günəş: hekayələri / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1963.- 3 avqust.- S.3.

57. Satirik hekayələr / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1963.- 25 may.- S.2.

1964

58. Hüseyinqulunun inəyi: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1964.- №20.- oktyabr.- S.6.

59. Xörək yeyilməyən qablar: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1964.- №8.- avqust.-S.17-18.

1965

60. Sahibsiz ev: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1965.- №11.- noyabr.- S.14-17.

1967

61. Ağlamaq əvəzinə, gülməyim tutdu: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1967.- №15.- avqust.- S.6.

62. Güləyən Akvili: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1967.- №8.- 25 fevral.- S.3-4.

63. Qırxbuğum: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1967.- №26.- 1 iyul.-S.8-9.

64. Miniatiurlər / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1967.- №9-10.- may.- S.13.

65. Musiqi: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1967.- 18 noyabr.- S.8-9.

66. Şairə: I hissə: Xurşid banu Natəvan haqqında hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1967.- №9.- sentyabr.- S.14-16;

67. Şairə: II hissə: Xurşid banu Natəvan haqqında hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1967.- №10.- oktyabr.- S.18-19;

1968

68. Miniatiurlər / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1968.- №22.- noyabr.- S.6.

1969

69. Çörək: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Göyərçin.- 1969.- №3.- mart.- S.10-11.

70. Dayımın dərsləri: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1969.- №4.- fevral.- S.6.

71. Əllərini mənə ver: povest / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1969.- №11.- S.80-101.

72. Pilpilə piri: məktub / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1969.- №13.- iyul.- S.6.

1970

73. Amansız səhv: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1970.- №5.- may.- S.12-13.

1971

74. Aləmdə səsim var....: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1972.- №9.- sentyabr.- S.90-131; №10.- oktyabr.- S.141-174.

1972

75. Aləmdə səsim var.... / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1972.- №8.- avqust.- S.43-103.

1973

76. Vətənə qayıt: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1973.- №10.-oktyabr.- S.6-47;- №11.- noyabr.- S.17-54;- №12.- dekabr.- S.11-55.

77. Vətənə qayıt: romandan parça / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1973.- 29 sentyabr.- S. 8-10.

1974

78. Nida: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1974.- №4.- aprel.- S. 12-13.

79. Vətənə qayıt: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1974.- №1.- yanvar.- S.107-164.

80. Yad et məni: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1974.- №12.- dekabr.- S.7-58.

1975

81. Qızbikə qız qalası: Qız qalası haqqında əfsanə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1975.- №8.- avqust.- S.12-13.

82. Yad et məni: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1975.- №1.-yanvar.- S.55-82; .- №2.- fevral.- S. 87-123.

1981

83. Bakı-1501: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1981.- №6.- iyun.- S.23-70; - №7.- S.3-121.

84. Zənbil içində: "Bakı-1501" romanından bir parça / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 11 sentyabr.- S. 4.

1983

85. Cəlaliyyə: povest / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1983.- №4.- aprel.- S.21-70.

1985

86. Ata haqqı: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1985.- №10.-oktyabr.- S.124-138.

87. Pencək: sənədli hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1985.- 14 sentyabr.- S.3.

88. Şəfqət bacısı: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1985.- №3.- mart.- S.10-11.

1986

89. Müəllim: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1986.- 7 mart.- S.4.

90. Ürəyini eşidirəm...: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1986.- - №7.-iyul.- S.113-120.

1987

91. Çörək: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1987.- 12 may.- S.2.

92. El qızı: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1987.- 8 may.- S.4.

1989

93. Ümid yeri: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 3 fevral.- S.4.

1990

94. Çevrilmiş zəmi: sənədli hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 16 mart.- S.4.

95. Zərrintac: romandan parça / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1990.- 30 avqust.- S.4.

1991

96. Zərrintac: romandan parça / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1991.- 30 avqust.- S.4-5.

1992

97. Qorxulu həqiqət: sənədli hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1992.- №7-8.- iyul-avqust.- S.78-90.

1993

98. Kürəkçay bağlaşması: romanından bir parça / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1993.- 30 aprel.- S.4-7

1994

99. Allah amanatı / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1994.- 18 fevral.- S.3.

100. Zərrintac: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1994.- №4-6.- aprel-iyun.- S.62-106.

1995

101. Zərrintac: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1995.- №1-3.- yanvar-mart.- S.79-137.

1996

102. Qəbulə xanım: "Vətənə qayıt" romanından bir hissə - / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1996.- 30 avqust.- S.4-5.

1997

103. Bir səsin faciəsi: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1997.- №3-4.- mart-aprel.- S.12-95.

104. Qardaş və bacı: Yzıçının "İşığa doğru" romanından bir parça / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1997.- 12 sentyabr.- S.4.

1998

105. Bir yerdə görmək istərdim: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 24 iyul.- S.4.

106. Gülsatan: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 25 sentyabr.- S.3.

107. “İşığa doğru”: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1998.- №3-4.- mart-aprel.- S.85-124; №5.- may.- S.16-62.

1999

108. Üç bədbəxt: hekayə / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 1999.- 12-18 iyun.- S.12.

2000

109. Bəla: povest / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2000.- №5.- may. - S.23-52.; Ədəbiyyat qəzeti.- 2000.- 19 may.

2001

110. Xəyalım mənim: povest / Əzizə Cəfərzadə // Ulduz.- 2001.- №12.-dekabr.- S.16-27; 51-59.

111. Rübabə Sultanım: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2001.- №11.- noyabr.- S.96-148; - №12.- dekabr.- S.18-52.

2003

112. Xəzərin göz yaşları: roman / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2003.- №3.- mart.- S.12-54.

2010

113. Bayatılar: şeir: Qanlı Yanvar faciəsi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2010.- 17 yanvar.- S.5.

Ədəbi tənqidi qeydləri, publisistik məqalələri və oçerkləri

Kitablarda

1991

114. Açıq, ey səhər: Oçerkdə müəllifin ailəsinin yaşadığı faciəli həyat və günahsız sürgünlərdən bəhs olunur / Əzizə Cəfərzadə / Acı həqiqətlər; tərt. İ. Etibar; red. Və ön sözün müə. İ. Vəliyev.- Bakı: Azərnaşr, 1991.- 232 s. [S. 33-38].

2002

115. Böyük Süleyman haqqında xatirə: xalq yazıçısı Süleyman Rəhimovla bağlı xatirələri / Əzizə Cəfərzadə / Dədə Süleyman dünyası; tərt. və ixtisas red. Ş. Arif; red. ə. Naxçıvanlı.- Bakı: “Marrif” nəşriyyatı, 2002.- 400 s. [S.146-151].

2003

116. Məmməd Cəfər müəllimi xatırlayarkən: Müəllifin görkəmli ədəbiyyatşünas alim Məmməd Cəfərovla bağlı xatirələri/ Əzizə Cəfərzadə / Səni kim unudar; tərt. və red. İ. İsrafioy; elmi red. Elçin.- Bakı: “Çinar-çap”, 2003. - 204 s. [S.8-10].

117. Unudulmaz Abbas müəllim: Müəllifin görkəmli ədəbiyyatşünas alim Abbas Zamanovla bağlı xatirələri / Əzizə Cəfərzadə / Müsairləri Abbas Zamanov haqqında; tərt. və ön sözün müə. İ. Həbibbəyli; red. Dilsuz.- Bakı: “Çinar-çap”, 2003. - 336 s. [S.12-13].

2006

118. Dost düşüncələri: müəllifin xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin pyesləri ilə bağlı fikirləri / Əzizə Cəfərzadə / Yaddaşın boy çiçəyi; tərt. İ. Qəhrəman; red. R. Vəliyev.- Bakı: “Qərənfil”, 2006.- 452 s. [S.15-19].

119. Uzaq xatirə: müəllifin xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevlə bağlı xatirələri / Əzizə Cəfərzadə / Yaddaşın boy çiçəyi; tərt. İ. Qəhrəman; red. R. Vəliyev.- Bakı: “Qərənfil”, 2006.- 452 s. [S.10-14].

2013

120. Kövrək şairə: xalq şairi Nigar Rəfibəylinin yaradıcılığı haqqında / Əzizə Cəfərzadə / Şanlı nəsillərin yadigarıyam; tərt.S. Xəyal; red. A. Əmrahoğlu.- Bakı: "E.L." NPŞ MMC, 2013.- 656 s. [S.158-161].

121. Nigar Rəfibəylinin 90 illiyinə həsr olunmuş elmi sessiyada müəllifin çıxışı / Əzizə Cəfərzadə / Şanlı nəsillərin yadigarıyam; tərt.S. Xəyal; red. A. Əmrahoğlu.- Bakı: "E.L." NPŞ MMC, 2013.- 656 s. [S.417].

2014

122. Dost düşüncələri: xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin yaradıcılığı haqqında / Əzizə Cəfərzadə / İlyas Əfəndiyev-Geriye baxmağa dəyər; tərt. red. və ön sözün müəll. Elçin.- Bakı: "Təhsil", 2014.- 424 s. [S.267-271].

2016

123. "Söz hörgüsü"nin kərpicləri: Fikrət Sadığın yaradıcılığı haqqında / Əzizə Cəfərzadə; Məmməd Aslan / Taleyin acığına: Şerlər, poemalar, pyeslər, tərcümələr, mənim yazdıqlarım, mənim haqqımda yazılanlar, müsahibələr, ömürlük / F. Sadıq; red.: O. Fikrətoğlu, tərt. ed. və nəşir: Q. İsmayloğlu.- Bakı: Çinar-Çap, 2003.-528 s. [S.369-372].

124. Sən kimsən, Fikrət: Fikrət Sadığın yaradıcılığı haqqında / Əzizə Cəfərzadə / Taleyin acığına: Şerlər, poemalar, pyeslər, tərcümələr, mənim yazdıqlarım, mənim haqqımda yazılanlar, müsahibələr, ömürlük / F. Sadıq; red.: O. Fikrətoğlu, Tərtib edən və nəşir: Q. İsmayloğlu.- Bakı: Çinar-Çap, 2003.-528 s. [S.434-436].

Dövri mətbuatda

1948

125. "Hüseynbala" poeması haqqında:M. Rahimin "Leninqrad göylərində" poeması haqqında / Əzizə Cəfərzadə; B. Vahabzadə // Azərbaycan.- 1948.- №12.- dekabr.

1951

126. "Molla Nəsrəddin" jurnalı beynəlxalq irtica əleyhinə / Əzizə Cəfərzadə // İnqilab və mədəniyyət.- 1951.-№8.- S.137-144.

1952

127. Böyük xalq şairi: M. Ə. Sabir haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1952.- №5.- may.- S.21.

128. Döyüşən janr: Oçerk janrı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // İnqilab və mədəniyyət.- 1952.- №11.- S.137-148.

129. Klassik ədəbiyyatımızda Azərbaycan qadınlarının azadlığı uğrunda mübarizə / Əzizə Cəfərzadə // İnqilab və mədəniyyət.- 1952.- №8.- S.137-144.

1953

130. "Komissar" kitabı: Mehdi Hüseynin "Komissar" kitabının 3-cü çapı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1953.- №11.- S.134-140.

131. M. F. Axundov İran və Türkiyə irticası əleyhinə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1953.- 4 aprel.- S.3.

1954

132. Ağ günlərin səhəri: Mehdi Hüseynin "Səhər" romanı təhlil edilmişdir / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1954.- №12.- dekabr.- S.105-113.

1959

133. Xalq qəhrəmanı haqqında roman: A.P. Makulinin "Səttarxan" romanı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1959.- №1.- yanvar.- S.218-224.

1961

- 134. Dünyaya insan gəlir:** X. B. Natəvan haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1961.- №1.- yanvar.- S.11-13.
- 135. İstedadlı xalq tərənnümçüləri –** Aşıq Əsmər, Aşıq Şərabanu, Aşıq Pəri / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1961.- №2.- fevral.- S.15.
- 136. Qiymətli yadigarlar** / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1961.- 14 fevral.- S.4.
- 137. Maraqlı bir məktub:** İsmayıl bəy Qasprinskiyin Mirzə Cəlilə yazdığı məktub haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1961.- №4.- aprel.- S. 224.
- 138. Məmməd Səid Ordubadi:** Yazıçı M.S.Ordubadi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1961.- 14 may.- S.4.

1962

- 139. Üç şairin deyişməsi** / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1962.- №7.- iyul.- S.222-223.
- 140. Sabir və qadın azadlığı** / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1962.- №4.- aprel.- S.74-78.

1963

- 141. "Gül dəftəri"** və onun haqqında yazılmış şeirlər / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1963.- №12.- dekabr.- S.21.
- 142. Qəmər Bəyim Şeyda:** Yazıçı, şairə Qəmər Bəyim Şeyda haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1963.- №4.- aprel.- S.16-17.
- 143. Satirik hekayələr:** S. Rəhimovun məzarı "Məzəli rəvayətlər" silsilə hekayələri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1963.- 25 may.- S.11-13.

1964

- 144. İkinci Bəsti:** Nəbi Xəzrinin "Günəşin bacısı" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1964.- №6.- iyun.-S.20.

145. Kölgələr: Ə. Babayevanın "Kölgə" adlı kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // "Kommunist" qəzeti.- 1964.- 25 oktyabr.

146. Q. B. Zakir və müasirlərinin bir neçə şeiri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1964.- №2.- fevral.- S.217-221.

1966

147. Qızıl sahilin qadınları: Tanınmış yazıçının "Qana təəssüratları" / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1966.- №8.- avqust.-S.14-16

148. Qızıl Sahil lövhələri / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1966.- S. 3.

1967

149. Afrika xatirələri / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1967.- №6.- iyun.- S.77-111.

150. Belə müfəttişlərə nə deyəsən? / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1967.- №11.- iyun.- S.6.

151. Gənc ürəyin çırpıntısı: Səməd Vurğunun arxivi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.-1967.-30 noyabr.-S.11-13.

152. Möcüzə: xatirələrdən sətirlər / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1967.- 30 avqust.- S.4.

153. Ünvana çatmamış...: Səməd Vurğunun məktubu haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ulduz.- 1967.- №8.- 1 mart.- S.28-30.

154. Zeynəb Xanlarova: Müğənni Zeynəb Xanlarova haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1967.- №9.- sentyabr.- S.8.

1968

155. Sübhün şafəqlərinə qədər: Prof. Cabbar Məmmədzadənin A.Şaiqlə məktublaşması / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1968.- №4.- aprel.- S.196-206.

1969

156. Bakının keçmişi ilə görüş: Arxeoloq Ömər İsmizadə haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1969.- aprel.- S.4.

1970

- 157. Aşıq şeiri tərzində ictimai motivlər** / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1970.- №8.- avqust.- S.192-199.
- 158. Aşıq şeri tərzində yazan qadınlar:** Aşıq Pəri, Tüfeyli və Fatma xanım Kəminənin şerlərinin təqdimatı / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1970.- №6.- iyun.- S.16.
- 159. Qüdrətli tərbiyəvi təsir mənbəyi:** Ustadnamələr haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan məkətib.- 1970.- №6.- noyabr-dekabr.- S.66.
- 160. N. Şirvani:** Maarifpərvər qadın haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1970.- №10.- oktyabr.- S.21.
- 161. Səməd Vurğunun yeni tapılmış şeiri** / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1970.- 24 mart.
- 162. Udulu Musa Şirvani:** Şair Udulu Musa Şirvani haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1970.- №2.- fevral.- S.186.

1971

- 163. Dəyirman bildiyini eləyir...** / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1971.- №16.- avqust.- S.6.
- 164. Firuzə xanım Ağzadə:** Azərbaycanın maarifpərvər qadın şairəsi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1971.- №3.- mart.- S.16-17.
- 165. O dünyadan əl-faniyə məktub** / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1971.- №21.- noyabr.- S.4.
- 166. Öz gözündə tiri görmürsən...** / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1971.- №11.- iyun.- S.4.
- 167. Siçanların açıq məktubuna qapalı cavab:** Köhnə məhəllələrin siçanları, ağcaqanad və mığmıgaları / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1971.- №20.- oktyabr.- S.4-5.

1972

- 168. Ağlar... gülər... şerilər:** Azərbaycanın bir qrup qadın şairləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1972.- №12.- dekabr.- S.19.

1973

- 169. Analar, indi də söz sizindir!:** Nurəddin Babayevin kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1973.- №7.- iyul.- S.22.
- 170. Bir parkın şikayəti:** Nasos qəsəbəsindəki parkın ağacları / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1973.- №21.- noyabr.- S.6.
- 171. İnsanı ucaldan məhəbbət** / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1973.- №7.- iyul.- S.5-6.
- 172. Mollabacının gizli duası** / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1973.- №21.- noyabr.- S.6.

1974

- 173. Abbas Səhhət:** Yazıçı Abbas Səhhət haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1974.- №3.- mart.- S.15.
- 174. Bayatılar:** A.Məmmədovun eyni adlı kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1974.- №7.- iyul.- S.20.
- 175. Gücümüz, qüdrətimizsən:** Vətən müharibəsi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1974.- №3.- mart.- S.23.
- 176. İlyas Əfəndiyevin nəsri** / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1974.- №12.- dekabr.- S.13.
- 177. Qoy həmişə bayram olsun!:** Sumqayıtdakı Xlorlu üzvi məhsuldar zavodunda çıxışı / Əzizə Cəfərzadə // Kimyaçı.- 1974.- 29 may.- S.3.
- 178. Sən elə sənətkarsan ki...:** Xalq yazıçısı Ə.Vəliyev haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1974.- №11.- noyabr.- S.20.

1975

- 179. Ana:** Vətən müharibəsi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1975.- №5.- mart.- S.2.
- 180. Aşıq Sənəmlə görüş** / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1975.- №11.- noyabr.- S.14-15.
- 181. Bahar:** Bahar və 8 mart bayramları haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1975.- №3.- may.- S.1.

182. Belə deyirlər ki...: Abbas Səhhət haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1975.- №6.- mart.- S.4-5.

183. Dayan, bu an necəsənsə: Zeynəb Xanlarova haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1975.- №3.- mart.- S.99-106.

184. Mübariz fəaliyyət proqramı, yaradıcılıq proqramı: Azərbaycan Yazıçılar İttifaqında keçirilən iclasda yazıçıların çıxışı haqqında / Əzizə Cəfərzadə; Salam Qədirzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1975.- 18 yanvar.- S.11-13.

185. Təbrik edirik!: Zeynəb Xanlarovaya Azərbaycan SSR xalq artisti adı verilməsi münasibəti ilə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1975.- №4.- aprel.- S.22.

186. Uca dağ başında: Şuşa haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1975.- 25 oktyabr.- S.3.

1976

187. Azərbaycan yazıçılarının VI qurultayında çıxışı: Nəsr bölməsinin işi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1976.- 12 iyun.- S.2.

188. ...Bir də qaytarmaq ağır olur: Mərdəkandakı tarixi abidələrin qorunması və bərbasının vacibliyi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1975.- 13 mart.- S.3.

189. Əlli nədir ki...: Tanınmış şairə Hökumə Billuri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1976.-25 sentyabr.-S.3.

190. Əsrimizin yaşadı: Süleyman Rəhimovun Sosialist Əməyi Qəhrmanı adı alması haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1976.- № 2.- fevral.- S.4.

191. Səmimi şeirlər: Zivər Ağayevanın “Özün seç, özün bəyən” adlı şeirlər kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1976.- 3 aprel.- S. 5.

192. Sinədəftər nənələr: Güllər Pərisi və İsmayıl Güllər və başqaları haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1976.- № 8.- avqust.- S.11.

193. Uşaq ədəbiyyatımızın yüksəlişi naminə: Müəllifin Azərbaycan yazıçılarının VI qurultayında çıxışı / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1976.- 12 iyun.- S.2.

194. Yeni binada köhnə qayda / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1976.- №17.- sentyabr.- S.3.

1977

195. “Bayatılar”: Asiya Məmmədovanın hazırladığı "Bayatılar" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1977.- №7.- iyul.- S.20.

196. Böyük Oktyabr və Azərbaycan qadını / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1977.- 22 iyul.- S.2.

197. Güzəllik qayğı sevir: Ənvər Yusifoğlunun "Gənclik illərinə səyahət" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1977.- №4.- aprel.- S.200-202.

198. Güzəllik soragında: Xalq rəssamı Maral Rəhmanzadənin yaradıcılığı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1977.- 5 mart.- S.2.

199. Müasirlik böyük şərtidir: Azərbaycan Yazıçılar İttifaqında keçirilən xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin “Sarıköynəklə Valehin nağılı” romanının müzakirəsində yazıçı Əzizə Cəfərzadənin çıxışı / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1977.- 14 may.- S.5.

200. Naburlu Badam / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1977.- №6.- iyun.- S.21.

201. Şəxsiyyətin tərbiyyəsi və ədəbiyyat: Səmərqənddə "Yeni insan şəxsiyyətinin tərbiyyəsində müasir çoxmillətli sovet ədəbiyyatının rolu" mövzusunda keçirilən konfrans haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1977.- 3 dekabr.- S. 7.

202. Yeni İraqın qadınları / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1977.- №9.- sentyabr.- S.9-11.

203. Yuyulmuş əriştə / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1977.- №1.- yanvar.- S.7.

1978

- 204. Ailə səadəti** / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1978.- №11.- noyabr.
- 205. Anaların dünyası:** M.Əzəzbəyov adına doğum evi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1978.- 6 sentyabr.- S.3.
- 206. Borca borc?...:** adət ənənələr haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.-1978.- 25 fevral.- S. 7.
- 207. Eston torpağında** / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.-1978.- 28 yanvar.- S.4.
- 208. Əsərlərim töhfələrimdir** / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1978.- 7 mart.- S.2.
- 209. “Qızlar söz istəyir”:** Nurəddin Babayevin kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə// Azərbaycan qadını.-1978.- №9.- sentyabr.-S.23.
- 210. Müəllim və şair Yəhya bəy Şeyda:** XIX əsr Azərbaycan poeziyasının görkəmli şairi Yəhya bəy Şeyda haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1978.- dekabr.- S.4.

1979

- 211. Bəktaş lətifələri haqqında** / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.-1979.- 29 iyun.- S.8
- 212. Bircə budur arzum:** Əsgər anası Ayxanım Zülfüqarovanın sözlərini qələmə alıb / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1979.- №5.- may.- S. 6.
- 213. İlk şeirlər - ilk uğur:** İ.İbrahimovun şeirləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.-1979.- 1 iyun.- S.3.
- 214. Qədim dastana həyat vəsiqəsi:** Ə.Səfərlinin tərtib etdiyi "Əhməd Hərami" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1979.- 11 yanvar.- S.3.
- 215. Satirik və lirik qələmlə:** Salam Qədirzadə haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.-1979.- 3 fevral.- S.6.

216. Uğurlu yol: Gənc şair Etibar Əliyev haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1979.- 5 avqust.- S.4.

217. Ustad Qafur Qulamla görüş / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.-1979.- 28 dekabr.- S.7.

1980

218. Azərbaycan yazıçılar ittifaqında: Yazıçının hesabatı / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.-1980.- 11 aprel.- S.1.

219. Bayatı düşüncələrim / Əzizə Cəfərzadə // Qobustan.- 1980.- №4.- fevral.- S.24-29.

220. İşğıyla fərəhliyəm: Şair Fikrət Sadığın "Ağ cığır" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə, Məmməd Aslan // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1980.- 15 fevral.- S.6.

221. Ömürlər: Səyyarə Zeynalovanın "Ömürlər" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1980.- 8 avqust.- S.6.

222. Tariximizlə səsləşən bayatılar / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1980.- 6 may.- S.4.

1981

223. Qırğız qəzetinin səhifələrində: “Qaynana”(“Şübhə”) hekayəsi və Zeynəb Xanlarovaya həsr olunmuş məqaləsinin çapı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 25 dekabr.- S.6.

224. Maraqlı görüş: Suraxanıda yazıçıyla keçirilən görüş haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1981.- 11 noyabr.- S.2.

225. Nadir incilər: Səfi (Səfixan), Polad, Hilali, Şahpalutlu Raci, Fəqiri və Zabit kimi XIX əsrdə yazıb-yaratmış şairlər və onların naməlum əsərlərinin təqdimatı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Qobustan.- №3.- 1981.- iyul-sentyabr.- S.17-20.

226. Nağul dünyası: Məmməd Aslanın kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1981.- 17 fevral.- S.3.

227. Yeni dastanlar sorağında: Aşıq yadadıcılığı - Narınc Xatun, Hüseyn Saraclı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1981.- 1 iyul.- S.3.

1982

228. "Açıq söhbət" kitabının məziyyətləri: Nurəddin Babayevin kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1982.- 9 dekabr.- S.4.

229. Analar, analar: Şəfiqə Əfəndiyeva haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1982.- 5 mart.- S.2.

230. Aşıq Sənəm / Əzizə Cəfərzadə // Qobustan.- 1982.- №3.- iyun-sentyabr.- S. 78.

231. Kitabxanada / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1982.- №9.- may.- S.5.

232 Səni kimi unudar Mərziyə? / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1982.- 19 may.- S.4.

233. Ürək möhlət verəydi: Məmməd Aslanın kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1982.- 1 iyun.- S.3.

1983

234. Ata məhəbbəti haqqında himn: Əziz Şərifin "Keçmiş günlərdən" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1983.- 5 oktyabr.- S.4.

235. Ay əziz, qəlbi təmiz xoş gülürüz qadınlar / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1983.- №4.- S.2.

236. Bir ana tanıyıram: Tubu Qasımova haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1983.- №5.- may.- S.10.

237. Çiçəklənən kurortlar diyarı / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1983.- 1 dekabr.- S.3.

238. Dəyirman bildiyini eləyir...: Mərdəkandakı tarixi abidələrin qorunması və bərbasının vacibliyi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1983.- 4 oktyabr.- S.3.

239. Doğru yolda: Təranə Abbasovanın "Cörək qırıntısı" hekayəsinin təqdimatı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1982.- 5 iyun.

240. Əmilərə, dayılara de ki...: / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1983.- №18.- sentyabr.- S.6.

241. Görkəmli alim: Rəhilə Məhərrəmovaya haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1983.- №12.- dekabr.- S.11.

242. Gözəllik aləmində: Rəssam Nəcəfqulu haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1983.- 6 iyun.- S.4.

243. Həmişə yadda qalan şair: Nigar Rəfibəylinin "Bir həzin axşamda düşsəm yadına" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1983.- №12.- dekabr.- S.10.

244. "O dünyadan" məktub / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1983.- №10.- may.- S.4-5.

245. Sülhə səs veririk / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1983.- 1 dekabr.- S.3.

246. Təbrik edirəm, analar!: Beynəlxalq qadınlar bayramı münasibəti ilə / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1983.- 7 mart.- S.3.

247. Təzəxanım mollalar / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1983.- №7.- aprel.- S.5.

1984

248. Aşıq Əlağa: Aşığın şerlərinin təqdimatı / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1984.- 25 may.- S.4.

249. Bayramınız mübarək, əzəz qadınlar / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1984.- 7 mart.- S.1.

250. Xalçaçı qızlar anası: Tağlı kənd sakini Hökümə Həşimova haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1984.- 12 iyul.- S.4.

251. Könül dünyası: Ə.Əhmədovanın "Mavi gözlərin işığı" povesti haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1984.- 12 aprel.- S.3.

252. Məktəb islahatı: mülahizələr, təkliflər: Yazıçı Əzizə Cəfərzadə ilə müsahibə / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı M. İsmixanov // Azərbaycan qadını.- 1984.- №2.- fevral.- S. 12-13

253. Səadət Buta: Şairə Səadət Buta haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1984.- №8.- avqust.- S.15.

254. Uşaqların keşiyində: Uşaqların Beynəlxalq müdafiə günü münasibəti ilə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1984.- 31 may.- S.4.

255. Yeni vəzifələr, yeni arzular: Qadınlar şurasının işi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1984.- №3.- mart.- S. 2.

1985

256. Adamların sağlamlığı keşiyində: Səhiyyə ocaqlarımızın vəziyyəti haqqında - Aybəniz Həsənova, Faiqə Yaqubzadə ilə müştərək fikirlərinə müəllifin münasibəti / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1985.- 11 dekabr.- S.3.

257. Aşıq Pəri Natavana qonaq gəlib: Natəvan adına klubda keçirilən "Aşıq Pəri məclisi"nin ilk təşkilat yığıncağı və "Aşıq Pəri məclisi" haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 11 yanvar.- S.2.

258. Balacalar üçün: Əzizə Əhmədovanın "Damda yaşayan Karlsonla bacada yaşayan Damdabacanın məcaraları" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1985.- 21 avqust.- S.4.

259. "Bir daha xoş gördük, İraq!": Qəzənfər Paşayevin "Altı il Dəclə-Fərat sahillərində" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1985.- 25 iyul.- S.3.

260. "Deyirəm: ay kişi bir gəl özünə"/ Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1986.- №4.- fevral.- S.2-3.

261. Əziz qardaşımın yadıgarı Xeyransa! / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1985.- №20.- oktyabr.- S.6.

262. Gözaydınlığı / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1985.- №4.- fevral.- S.4-5.

263. Meyransa bibiyə məktub / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1985.- №13.- iyul.- S.11.

264. Nəğmə şairi: Həmid Abbasın "Ömrün elə çağdır ki ..." kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1985.- 13 sentyabr.- S.6.

265. Vətən məhəbbəti ana adından başlayır / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1985.- №4.- aprel.- S.20.

1986

266. İmtahan qarşısında: Şəhla Əyyubovanın şerlərinə təqdimat / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1986.- 18 yanvar.- S.4.

267. Kitab, saz-söz bayramı: Balakən rayonunda keçirilən kitab bayramı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1986.- 19 dekabr.- S.3.

268. Nənələrimizin bəzəyi: Azərbaycan zərgərləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Qobustan.- 1986.- №1.- yanvar-mart.- S. 73-76.

269. Uğurlu yol: Bəhmən Siracoğlunun və Xaliq Əliyevin şerləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1986.- 27 may.- S.3.

270. Yora bilməz yollar məni: Cənubdan səslər siləsindən: Səhər Ərdəbilinin şerləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1986.- 29 oktyabr.- S.4.

1987

271. Böyük qüvvəyə arxalanaraq: Qadınlar şurasının işi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1987.- 7 mart.- S.2.

272. Mavi ekran qarşısında: Azərbaycan televiziyasında nümayiş olunan bəzi tamaşalar və verlişlər haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1987.- 5 iyun.- S.5.

273. Yeni vəzifələr qarşısında: 8 Mart münasibəti ilə - Respublika qadınlar şurasının işi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan məktəbi.- 1987.- №3.- may-iyun.- S.32-34.

274. Yora bilməz yollar sizi...: Cənubi Azərbaycanda yaşayan qadın şairlərinin yardıcılığı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1987.- №3.- mart.- S.158-164.

1988

275. Anam deyərdiki: Novruz adət-ənənələri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 3 mart.- S.3.

276. Bir cüt bacı: Mahirə və Tahirənin şerləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1988.- mart.- S.4.

277. Ceyran Bayramova 333 №-li məhbus / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1988.-11 noyabr.- S.2.

278. Dağlarda çiçək, ay güləbətini...: Güləbətini tikən qızlar dərnəyi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1988.- 30 aprel.- S.3.

279. Dəyanət-"№1209": Ayna Sultanovanın repressiyası tarixindən sənədli очерк / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 5 avqust.- S.8.

280. Etibar: очерк / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1988.- №5.- may.- S.2-3.

281. Ədəbiyyatımıza maraq: Türkiyədə keçirilmiş VI millətlərarası türkoloji konqres və orada çapdan çıxmış Azərbaycan ədəbiyyatı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 4 noyabr.- S.3.

282. Xeyirxahlıq nümunəsi: H.Abbasadənin "Dünyadan gör necə insan gedib" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1988.- 13 sentyabr.- S.3.

283. Köylü qızının taleyi: Gülarə Köylü qızının repressiyası tarixindən sənədli очерк / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 22 iyul.- S.8.

284. Qardaş qəbrindən: Hələbdə Nəsimi qəbrinin ziyarəti haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 15 yanvar.- S.6.

285. Müəllim sözü, ana sözü- ürək sözü: Zemfira Verdiyevanın "Narahat dəqiqələrin sevinci" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1988.- №2.- fevral.- S.4.

286. "Planetimizin üç nöqtəsində": Azərbaycan televiziyasının hazırladığı "Planetimizin üç nöqtəsində" verilişi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1988.- 2 sentyabr.- S.3

1989

287. "Anam deyərdi ki...": Novruz bayramı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 3 mart.- S.3.

288. Azadlıq, insanıyyət, dostluq şairi: M.Ə.Sabir haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1989.- 30 may.- S.3.

289. Əməl yoldaşı: Böyük ədib və şairlərimizin həyat və fəaliyyətlərində əvəsiz rol oynamış ömür-gün yoldaşları haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1989.- №1.- yanvar.- S.119-124.

290. İnamla, ümüdlə: Səadət İlyasova şerlərinin təqdimatı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1989.- №15.- 13 fevral.- S.4.

291. Mətinləri təhrifdən çəkinək: "Tahir və Zöhrə" dastanından təhriflə oxunan mahnılar haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 17 noyabr.- S.2.

292. Mirzə İsmayıl Qasir haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1989.- 27 yanvar.- S.3.

293. Sitarə xanımın taleyi: Görkəmli ictimai - siyasi xadim Əhməd bəy Ağayevin oğlu Samət Ağaoğlunun anası Sitarə xanımla bağlı xatirələri / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 27 sentyabr.- S.2.

294. Yazıçı, ictimai xadim, dost: Xalq yazıçısı Mehdi Hüseynin 80 illiyi münasibəti ilə müəllifin fikirləri / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1989.- 7 dekabr.- S.3.

1990

295. Dünyanın bütün analarına: İraqla əlaqədar Birləşmiş millətlər təşkilatının baş katibi Peres de Kueliyaraya bir qrup

qadınların birgə müraciəti haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 23 dekabr.- S.1.

296. Gözün aydın, yaxud gecikmiş nekroloq: Həkim Məmməmədəmin Əfəndiyevin adının xəstəxanaya verilməsi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1990.- 7 aprel.- S.3.

297. Hörmətli Albert Anatolyeviç!: Uşaq fondunun rəhbəri, yazıçı Albert Anatolyeviçə azərbaycanlılara qarşı olan laqeyd münasibətinə tutarlı cavab / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 23 fevral.- S.3.

298. Xan Arazı mən də keçdim... / Əzizə Cəfərzadə // Respublika.- 1990.- 24 noyabr.- S.4-5.

299. "İrs"-in Türkiyə və Kipr səfəri: İstanbulda Zərifə xanım Kürdəmir və Zöhrə Göygöllə görüş haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 7 sentyabr.- S.2.

300. "Qardaş köməyi": "ERGENKON" jurnalının sahibi və redaktoru M. S. Aranın "Qardaş köməyi" adlı məqaləsi haqqında/ Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 2 oktyabr.- S.8.

301. Türkiyənin qadın yazarları: Senic Çokum, Əminə İşınsu, Nəzihə Araz, Səmihə Ayverdi və əsərlərinin təqdimatı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Qobustan.- 1990.- №3.- iyul-sentyabr.- S.73-81.

302. Vətənə dönən ümidlər: Şəfiqə xanım Qaspiralı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1990.- №11-12.- noyabr.- S.6.

1991

303. Gördüklərim, eşitdiklərim, düşüncələrim: Cənubdan səslər siləsindən: İrana səyahət təəssuratları və Haşım Tərhan, Yanar, Əlirza Miyanəli, Eloğlu şerlərinin təqdimatı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1991.- №11.- 8 fevral.- S.4.

304. Xudafərin körpüsü: Müəllifin özünün yazdığı "Xudafərin körpüsü" məqaləsinə öz şəxsi fikirləri / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1991.- 3 may.- S.5.

305. Xızır Nəbi bayramı / Əzizə Cəfərzadə // Elm və həyat.- 1991.- №2.- fevral.- S.8-10.

306 İranda üç şairə gördüm: Şirin, Kəmalə Təbrizi, Günəş haqqında və şerlərinin təqdimatı haqqında/ Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1991.- №3.- mart.- S.4-5.

307. İsmayıl bəy Qaspirlı: haqqında/ Əzizə Cəfərzadə // Elm və həyat.- 1991.- №6.- iyun.- S.5-8.

308. Kipr adasında nələr gördüm / Əzizə Cəfərzadə // Elm və həyat.- 1991.- №1.- yanvar.- S.20-22.

309. Modern Azərbaycan ədəbiyyatına toplu bir baxış: Əhməd Cəfəroğlunun eyni adlı məqaləsinin təqdimatı haqqında/ Əzizə Cəfərzadə // Ulduz.- 1991.- №4.- aprel.- S.15.

310. "Soltan Savalan" və onun müəllifi haqqında bir neçə söz: Cənubi Azərbaycan ziyalısı Məhəmməd Əli Niqabinin "Soltan Savalan" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1991.- 6 sentyabr.- S.6.

311. "Şer dəftəri": Türkiyədə dərc edilən "Şeir dəftəri" adlı jurnal haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1991.- 8 noyabr.- S.3.

312. Türkiyədən sovqat: Niyazi Yıldırım Gəncosmanoğlu və Casim Gürbüzün şerlərinin təqdimatı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.-1991.- 25 yanvar.- S.5; Kirpi.- 1991.- №1.- yanvar.- S.8.

313. Ustad Əli Təbrizli: Cənubdan səslər siləsindən: Tehrandə yaşayan Azərbaycan şair və nasiri Əli Təbrizli ilə müəllifin keçirdiyi görüş haqqında/ Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1991.- 15 mart.- S.4.

314. "Varlıq" dərgisi və folklor: Cənubdan səslər siləsindən: "Varlıq"dərgisinin səifələrində dərc olunan folklor nümunələri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1991.- 24 aprel.- S.4.

315. Vətənə dönən ümidlər: Əli bəy Hüseynzadənin qızları ilə müəllifin Türkiyədəki görüşü barədə qeydləri / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1991.- №11-12.- S.6-7.

1992

316. Aşiq Pərinin yeni tapılmış şerləri / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1992.- 16 oktyabr.- S.8.

317. "Azəri qızından ...": Xülya Sönməz haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1992.- 6 mart.- S.3.

318. Dəliyə cavab / Əzizə Cəfərzadə // Kirpi.- 1992.- №8.- aprel.- S.6.

319. Əli Qafqasiyalı: Xaricdə yaşayan soydaşımız sənət və elm xadimi Əli Qafqasiyalı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1992.- 4 sentyabr.- S.8.

320. "Göy qurşağı": Şahin Səfərovun kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1992.- 9 aprel.- S.3.

321. Klassik ədəbiyyatla bağlı düşüncələrim / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1992.- 22 yanvar.- S.4.

322. Qeyri-adi dərslük: Cənubdan səslər siləsindən: Eldar Muğanlının "Uşaqlar bağçası" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1992.- 22 yanvar.- S.4.

1993

323. Ziyalı sözü: Təhsilin indiki vəziyyəti haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1993.- 1 sentyabr.- S.4.

1994

324. Babəkin bitməmiş dastanı: Yazıçı Ənvər Məmmədخانlının "Babək" romanı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1994.- 18 mart.- S.3.

1995

325. Siraci kimdir?: Azərbaycan şairi Siraci haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1995.- 10 mart.- S.3.

1996

326. Sabir üçün zaman yoxdur: M.Ə.Sabir haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1996.- 31 may.- S.1-2.

327. Şərəf: Mirəli Mirqasımov haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1996.- 18 oktyabr.- S.1.

328. Ümid ocağımız, işıq mənbəyimiz: Ədəbiyyat qəzetinin 3000-ci sayı münasibəti ilə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1994.- 19 iyul.- S.9.

1997

329. Bayramınız mübarək: Novruz bayramı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Respublika.- 1997.- 20 mart.- S.3.

330. Bir bayraq altında: Şah İsmayıl Xətai haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1997.- 1 avqust.- S.4.

331. Dost düşüncələri: İlyas Əfəndiyev haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1997.- 28 sentyabr.- S.3.

332. Əbülhəsən: Yazıçı Əbdülhəsənin yaradıcılığı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1997.- 20 iyun.- S.7.

333. Əhməd Bican Ərcilasuna məktub / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1997.- 10 yanvar.- S.8.

334. Folklor və qadın-ana yaradıcılığı / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1997.- №11-12.- noyabr-dekabr.- S.174-181.

335. "Hər zərrəsi bir mübarəkdir Azərbaycanın": Heydər və Məsarrət Diriöziz redaksiyada söhbət / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1997.- 11 aprel.- S.8.

336. Novruz gəlir: Novruz bayramı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1997.- 14 mart.- S.8.

337. Uzaq xatirə: İlyas Əfəndiyev haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Yeni Azərbaycan.- 1997.- 27 sentyabr.- S.3.

338. "Yenə də açıldı xatiratım ...": Xalq şairi Süleyman Rüstəm haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1997.- 25 aprel.- S.2.

1998

339. Aşıq Mayılı tanıyırınsızımı?: Aşıq Mayıl haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 30 yanvar.- S.8.

340. Əməl dostları: C.Cabbarlı, C. Xəndan, H. Cavid, R. Rza, X.R. Ülütürük, C. Novruz və s. yazıçı və şairlərimizin fədakar xanımları haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 28 avqust.- S.4.

341. Qoy indi yazım: Alim dostum İdris İbrahimovun əziz xatirəsinə / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 26 iyun.- S.4.

342. Ömür yoldaşı - əməl yoldaşı: XIX-XX əsrdə yaşayıb yaradan Azərbaycanın ilk ziyalı qadınları haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 6 mart.- S.2.

343. "Se məqalə"də Azəri türkcəsi: T.Gənceyi "Se məqalə" Klassik fars poeziyasında azəri-türk sözləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 11 dekabr.- S.2.

344. Şirvanın aşığı və onların yaradıcılığında bəzi məqamlar / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- noyabr.- S.176-182.

345. Ustadla bağlı: M.H.Şəhriyar haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 24 aprel.- S.8.

346. Uşaq nəsrimizdə ilk trilogiya: Əzizə Əhmədovanın "Göz kürəsi hörümçəklər ölkəsində" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1998.- 9 iyul.- S.4.

1999

347. Ağlamayın ümid verin: Gənc şairlərin şerlərinin təhlili / Əzizə Cəfərzadə // 525-ci qəzet.- 1999.- 2 iyul.- S.13.

348. Allahım sənə bir də "Qərənfil" yazmağı nəsib etməsin: Məmməd Aslanın -60 illiyinə təbrik / Əzizə Cəfərzadə // Kredo.- 1999.- №10.- 21 dekabr.- S.8.

349. "Bacı bayatıları" / Əzizə Cəfərzadə // Kredo.- 1999.- 9 noyabr.- S.5.

350. Bakı-Tehran-İstanbul üçlüyünün böyük mücahidi: Əhməd Cəfəroğlu məqaləsinin təqdimatı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 1999.- 10-16 iyul.- S.6.

351. Cinaslar haqqında məktub: Qazax alimi Murat bəy Xamrayevə / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 1999.- 4-10 dekabr.- S. 10.

352. Cismim qocalıb / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 1999.- 5-11 iyun.

353. Həqiqət haqqında nağul: Rafiq Səməndərin "İlham Namiq Kamal" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 1999.- 18-24 sentyabr.- S.5.

354. Keçinin qədir-qiyəti: lətifə / Əzizə Cəfərzadə // Tək səbir.- 1999.- 21-28 may.- S.11.

355. Mənim cismim qocalıb, qəlbim qocalmayıb / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 1999.- 5-11 iyun.- S.7.

356. Məşğələ: Hacı Əbdülün hacılardan ibarət partiya təşkil etməsi haqqında / Əzizə Cəfərzadə // 525-ci qəzet.- 1999.- 18 fevral.- S.5.

357. Milli bağçamızdan yarpaqlar: I yarpaq. "Anamın nağılları"ndan, II yarpaq. "Şairnamə və vücudnamələr" haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1999.- №10.- oktyabr.- S.170-175.

358. Naxçıvanın qadın hökmüdarı: Cəlaliyyə haqqında, Əziz Şərifin məktubu / Əzizə Cəfərzadə // Xalq qəzeti.- 1999.- 27 fevral.- S. 5.

359. Oxucu xeyir duası: "Min beş yuz ilin Oğuz şəri" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1999.- 19 noyabr.- S.2.

360. Tarix yaxşılığı unutmur: Türkiyənin 1918-ci ildə Azərbaycana yardımı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Xalq qəzeti.- 1999.- 14 fevral.- S.5.

361. Yaxşı ki, dünyada yaxşı var imiş / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 1999.- 3-9 iyun.- S.4.

362. Yeni yaranan bayatılar / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 1999.- 31 iyul-6 avqust.- S.7.

363. Yiyəsi götürər: Mətbuatda gedən yazı xətalari haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1999.- 5 mart.- S.2.

364. Zinətlərimizin poeziyası: Zərgərlik mövzusu poeziyamızda / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1999.- 17 sentyabr.- S.4.

2000

365. "Ardı yaşamlır!": Zemfira Səfərovanın kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // 525-ci qəzet.- 2000.- S.12.

366. Dindirir əsr bizi...: Əsrin və minilliyin sonu haqqında müəllifin fikirləri / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2000.- №12.- dekabr.- S.5-9.

367. Düşünən və düşündürən şair: Q.S.Təbrizinin "Baxışlar, düşüncələr, arzular" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Respublika.- 2000.- 27 may.- S.6.

368. Həqiqət Qarabağlı: kitabının təqdimatı / Əzizə Cəfərzadə // 525-ci qəzet.- 2000.- 14 iyun.- S.12-13.

369. Qırx ilə bərabər dörd il: II dünya müharibəsindən xatirə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2000.- №4.- aprel.- S. 156-160.

370. Natəvan və Kəminə: yaradıcılıq əlaqələri / Əzizə Cəfərzadə // Ulduz.- 2000.- №12.- dekabr.- S.32-39.

371. Satiramızda Füzuli nəfəsi: Məhəmməd Füzulinin yaradıcılığında satira mövzusu / Əzizə Cəfərzadə // Qobustan.- 2000.- №4.- S.53-54.

372. Sən kimsən, Fikrət?: Şair Fikrət Sadıq haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Xalq qəzeti.- 2000.- 30 may.- S. 7.

373. Ziyalı - vətəndaş mövqeyi: Rəmzi Yuzbaşovun məktubları haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Xalq qəzeti.- 2000.- 25 iyul.- S. 7.; 525-ci qəzet.- 8 avqust.- S.14.

2001

374. "Ağlağan" oğlanlarım: Dövrü mətbuatda dərc edilən gənc ədəbi yazarların şeirləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 16 fevral.- S.2.

375. Apastrofa ehtiyac var: Baş nazirin müavini cənab Elçin Əfəndiyeva və Fatma Abdullazadəyə açıq məktub / Əzizə Cəfərzadə // Yeni Azərbaycan.- 2001.- 19 may.- S. 7.

376. Ayrılıqdan sonra yazılan sevgilər: Telli Pənahqızının kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Xalq qəzeti.- 2001.- 7 sentyabr.- S.5.

377. "Bizim övladlarımızı ədəbiyyat tərbiyə edir / Əzizə Cəfərzadə // Səs.- 2001.- 5 sentyabr.- S.11.

378. Bu ömür bir dastandı / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 2001.- №2-3.- fevral-mart.- S.21.

379. Dözə bilirsənmi, gözün qurbanı?: Səda Pünhanın şeirləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Olaylar.- 2001.- 7-8 iyun.- S.10.

380. Əlvida, kiril! / Əzizə Cəfərzadə // 525-ci qəzet.- 2001.- 31 iyul.- S.1-2.

381. Əzizə Cəfərzadənin Novruz düşüncələri / Əzizə Cəfərzadə // Kredə.- 2001.- 18 mart.- S.1-8.

382. "Xırda" məsələ: Apastrof haqqında - Hüseyn Abbaszadə, Qabil, Əzizə Cəfərzadə Qılman İlkin, Fikrət Qoca, // Xalq qəzeti.- 2001.- 8 may.- S.5.

383. İnsan adlanan kəs millətində qara yaxmaz: Azərbaycan ədəbiyyatında xüsusi xidməti olan şəxsiyyətlərin ünvanına deyilən təhqiramiz ifadələr haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2001.- iyul.- S.6.

384. Millətimin bayrağı var bayraqlar içində: Azərbaycanın Avropa Şurasına qəbulu haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Xalq qəzeti.- 2001.- 1 fevral.- S.4.

385. Milli bağçamızdan yarpaqlar: "Bülbül, sənin işin qandır...": Dastanlarımız haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2001.- №3.- mart.- S.116-119.

386. Milli bağçamızdan yarpaqlar: "Laədri nədir?", "Əkil, çəltiyim, əkil": Əmək mahnıları və bayatılar haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2001.- №1.- yanvar.- S.168-172.

387. "Milli dəyərlərimizi fasiləsiz olaraq təbliğ etməliyik" / Əzizə Cəfərzadə // Kaspi.- 2001.- 4-5 oktyabr.- S.6.

388. Səfəvi xanədanının şairləri : Şeyx Səfiyyəddin, Xətai Şah İsmayıl, Sami Sam Mirzə, Əlqas Mirzə Səfəvi və başq. haqqında qısa araşdırma/ Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 30 noyabr.- S.1-2.

389. Tər-təzə məzə: qısa lətifələr və atmacalar / Əzizə Cəfərzadə // Tək səbir.- 2001.- 9 oktyabr.- S.7.

390. Unudulmuş əziz günlərimizdən: "Yelda gecəsi", "Çillə çıxarma", "Xızır Nəbi", "Novruz" bayramları haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2001.- №9.- sentyabr.- S.159-176; Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 23 fevral.- S.1-2.

2002

391. Azərbaycan respublikasının prezidenti zati-aliləri cənab Heydər Əliyevə: "Xalq Yazıçısı" adı verilməsinə təşəkkür məktubu / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2002.- №3.- 5 yanvar.- S.1; Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 11 yanvar.- S.1; Xalq qəzeti.- 2002.- 5 yanvar.- S.1

392. Böyük Nazimlə kiçik bir görüş: Nazim Hikmətlə bir görüşün tarixçəsindən / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 9 avqust.- S.1-2.

393. Dözə bilmədim: Dövrü mətbuatda çap olunan gənclərin şeirləri haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 12 iyul.- S.3.

394. Güney Azərbaycan ədəbiyyatı antologiyası: Əli Kafkasiyalı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 13 dekabr.- S.5.

395. Güney Azərbaycanının qadın aşiq və şairləri / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 2002.- №8.- avqust.- S.152-165.

396. Günümüzün kitabı: Əhməd Cəfəroğlunun "Türk kavimləri" kitabı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 13 oktyabr.- S.2.

397. İyirmi il bir Quranın izi ilə / Əzizə Cəfərzadə // Dünya Azərbaycanlıları.- 2002.- №1.- S.90-92.

398. Novruz - təbiətin və könüllərin bayramı / Əzizə Cəfərzadə // Xalq qəzeti.- 2002.- 20 mart.- S.2.

2003

399. Qonağam dost evində: Şəfiqə xanım Məhərrəmovə haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan məktəbi.- 2003. yanvar-fevral.- S.84-88.

2010

400. Novruz gəlir: İllər, sətirlər: Novruz bayramı haqqında / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 2010.-19 mart.- S.2.

2015

401. Axır ki, Aşiq Sənəmlə görüşdüm... rəhmətlik qələm ustası folklorumuzun mahir bilicisiydi / Əzizə Cəfərzadə // Qobustan.- 2015.- №1.- S. 28.

Tərcümələri

Kitablar

1973

402. **Smirnov, S. S.** Brest qalası / S. S. Smirnov; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə. Bakı: Gənclik, 1973.- 425 s.

1974

403. **Rəşidov, Ş.** Güclü dalğa / Ş. Rəşidov; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə. Bakı: Gənclik, 1974.- 343 s.

1977

404. **Lixanov, A.** Mənim generalım / A. Lixanov; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə. Bakı: Gənclik, 1977.- 172 s.

1982

405. **Lixanov, A.** Povestlər / A. Lixanov; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə. Bakı: Gənclik, 1982.- 465 s.

1992

406. **Çokum, S.** Bizim diyar: roman / Sevinc Çokum; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə. Bakı: Gənclik, 1992.- 224 s.

407. **Kabaklı, Ə.** Əjdaha daşı: hekayələr / Əhməd Kabaklı; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə; red. M.Əvəzqızı.- Bakı: Gənclik, 1992.- 80 s.
Türk nasiri Əhməd Qabaqlının "Əjdaha daşı" kitabı yurdun qorunmasında əfsanələrimizin mənəvi dayağından söhbət açır.

Dövri mətbuatda

1964

408. **Cəlal, İ.** İntizar / İkrəm Cəlal; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1964.- 4 aprel.

1973

409. **Mollov, R.** Hörümçək və ipəkqurdu; Bayquş və pərvanə: hekayələr / Rza Mollov; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1973.- 27 oktyabr.- S.14.

410. **Mollov, R.** Abidə: hekayə / Rza Mollov; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1973.- 8 dekabr.- S.7.

1978

411. **Promet, L.** Gəlmədi / Lilli Promet; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1978.- 18 fevral.- S.6.

1979

412. **Askad, M.** Çinar haqqında əfsanə / Muxtar Askad; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan qadını.- 1979.- №10.- oktyabr.- S.10.

1989

413. **Çokum, S.** Yad küçələr / Sevinc Çokum; tərc. ed. Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- №51.- 22 dekabr.- S.4.

Ön söz yazdığı, tərtib etdiyi, topladığı,
redaktoru olduğu və rəy verdiyi

Kitablar

*Əzizə Cəfərzadə tədqiq edib, tərtib etdiyi
şairlərin əsərlərindəki lirika illəri adlasa da öz
təvəvətini itirməmiş, bu gün də xalqımızın
zövqünü oxşamağa qadirdir.*

*Zahirə Salmanova,
Filologiya elmləri namizədi*

1952

414. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı proqramı: pedaqoji institutlarının fizika-riyaziyyat fakültələri üçün /Azərbay. SSR Maarif Nazirliyi, Azərbaycan Dövlət Qiyabi Pedaqoji İnstitutu: red. Ə. Cəfərzadə.- Bakı: [n.y.], 1952.- 11 s.

1971

415. Fatma xanım Kəminə / toplayanı və ön söz. Əzizə Cəfərzadə; red. M.Sultanov.- Bakı: Gənclik, 1971.- 100 s.

1972

416. Könül çırpıntıları / tərt. ed. və red. Əzizə Cəfərzadə.- Bakı: Gənclik, 1972.- 128 s.

1973

417. Çaplin, Ç. Səhnə işıqları / Çarli Çaplin; tərc. ed. V. Sultanzadə, M. Hacıyev; red. Ə. Şəfai, Ə. Cəfərzadə, Y. Məmmədov.- Bakı: Maarif, 1973.- 120 s.

418. Dərviş, S. Ankara məhbusu: roman / Suad Dərviş; tərc. ed. Ə.Əliyev; Ə.Kərimov; red. Əzizə Cəfərzadə.- Bakı:Gənclik, 1973.- 134 s.

1974

419. Azərbaycanın aşiq və şair qadınları /toplayıb tərt.ed. və son söz Ə.Cəfərzadə; rəs. M.Rəhmanzadə.- Bakı: Gənclik, 1974.-188s.

1976

420. Şirvanın üç şairi: Nitqi Şirvani, Nişat Şirvani, Ağaməsih Şirvani / toplayanı və müqəddimə Ə. Cəfərzadə; red. M. Seyidzadə.- Bakı: Gənclik, 1976.- 63 s.

1978

421. Vardani, M. K. Sünbülüstən / Mücrüm Kərim Vardani; toplayıb işləyən: Əzizə Cəfərzadə.- Bakı: Gənclik, 1978.- 79 s.

1979

422. Padarlı, A. Seçilmiş əsərləri / Aşiq Abdulla Padarlı; toplayanı Əzizə Cəfərzadə; red. N.Qarayev.- Bakı: Gənclik, 1979.-55 s.

1981

423. Kərimov, R. Şərq xalqlarının maariflənməsində klassik Azərbaycan şairlərinin rolu / Raqub Kərimov; elmi red. Əzizə Cəfərzadə.- Bakı: [n.y.], 1981.- 42 s.

424. Vəliyev, V. Qaynar söz çeşməsi / Vaqif Vəliyev; red. Əzizə Cəfərzadə.- Bakı: Yazıçı, 1981.- 149 s.

Kitabda ədəbiyyat tariximiz üçün dəyərli olan qoşma, gəraylı, divani, müxəmməs kimi xalq şeri şəkillərini, cinas, qafiyə, təcnis və onun növləri haqqında maraqlı məlumatlar verilir.

1983

425. Hər budaqdan bir yarpaq / toplayanı və tərt.ed.Ə. Cəfərzadə; red. N.Qarayev.- Bakı: Gənclik, 1983.- 236 s.

1986

426. Aslanoğlu, C. Ürəyinizi qoruyun: hekayələr / Cahangir Aslanoğlu; red. M.Namaz; ön söz. Ə.Cəfərzadə. - Bakı: Gənclik, 1986.- 88 s.

Kitaba yumorlu hekayələr daxil edilmişdir.

1991

427. Azərbaycanın aşiq və şair qadınları /tərt ed. Əzizə Cəfərzadə; red. M. Ələkbərli.- Bakı: Gənclik, 1991.- 288 s.

Kitabın ilk nəşri oxucuların və geniş ədəbi ictimaiyyətin böyük marağına səbəb olmuş, öz tərtibçisinə dərin rəğbət hissi oyatmışdır. İlk nəşr tələbatı bütövlükdə ödəyə bilməyib, kitab az bir müddət ərzində nadir nüsxəyə çevrilmişdir. Bunu nəzərə alan tərtibçi toplunu yenidən işləyərək, daha da təkmilləşdirmişdir.

1994

428. Pirsultanlı, S. Dünya səndə nəyim qaldı / Səfurə Pirsultanlı; red. Əzizə Cəfərzadə.- Bakı: Azərbaycan "Bilik" Maarifçilik Cəmiyyətinin "Bayatı" Sifariş Ədəbiyyatı Mərkəzi, Azərbaycan Dövlət Kitab Palatası, 1994.- 80 s.

Kitabda Səfurə Pirsultanlının şerləri, povest və hekayələri daxil edilmişdir.

1995

429. Pirsultanlı, S. Ağ yağış / Səfurə Pirsultanlı; red. Əzizə Cəfərzadə; çapa hazırlayan: Sədnik Paşa Pirsultanlı.- Bakı: [Azərbaycan "Bilik" Maarifçilik Cəmiyyətinin "Bayatı" Sifariş Ədəbiyyatı Mərkəzi], Azərbaycan Dövlət Kitab Palatası, 1995.- 80s.

"Ağ yağış" adlı ikinci kitabında Səfurə Pirsultanlının vətənin gözəlliklərini tərənnüm edən şerləri, povest və hekayələri daxil edilmişdir.

430. Şamaxı / Əhməd Cəfərzadə; S.H.Qəniyev; R.Ş.Alışov; elmi red. Ə.Cəfərzadə; red. S.Nəzərli.- Bakı: Bayatı, 1994.- 200 s.

Kitabda qədim Şamaxının tarixi, mədəniyyəti, ümumiyyətlə keçdiyi keşməkeşli yolu işıqlandırılır.

1996

431. Yaqub, R. Qafqazın problemləri /Mir Yaqub; red. V. Quliyev; fransızcadan tərcümə edən: Ə. Gözəlsoy; ön söz. Ə. Cəfərzadə.- Bakı: Azərbaycan, 1996.- 104 s.

Əsərdə bizə məlum olmayan bir sıra sənədlər əsasında erməni məsələsi, onun Türkiyə və Qafqaz hadisələrində, faciələrində rolu,

ermənilərin gah rus, gah da ingilis cahangirləri əlində alətə çevrilməsi haqqında fikirlər söylənilmişdir.

1998

432. Hacıyeva, F. Məni məndən alan dünya: şeirlər kitabı / Fəridə Hacıyeva; ön söz müəl. Əzizə Cəfərzadə.- Bakı: Səda, 1998.-176s.

2000

433. Xətai və Füzuli: məqalələr məcmuəsi /Axund Hacı Soltan Hüseynqulu oğlu; red. və ön sözün müəl. Ə. Cəfərzadə.- Bakı: Ozan, 2000.- 140 s.

Kitabda Xətai və Füzuli əlaqələri ilə bağlı suallara cavab verilir. XX yüzillikdə Xətai və Füzuli ilə bağlı tədqiqatlar aparmış M. F. Koprülüzadə, M. Quluzadə, Ə. Cəfər və başqa alimlərimizin məqalələri, tədqiqatları toplanmışdır.

2002

434. Qəniyev, S. Mən Abbasam - Cəyirlidi məkanım / Seyfəddin Qəniyev; elmi red. Ə. Cəfərzadə.- Bakı: Nurlan, 2002.- 92 s.

Kitabda XX əsrin 40-60-cı illərində Şirvan aşiq mühitində xüsusi yeri olmuş, Aşiq Abbasın ömür yoluna ilk dəfə işiq tutulur, yaradıcılığının poetik xüsusiyyətlərindən söz açılır.

435. Sultanlı, V. Ölüm yuxusu: povest-illüstrasiya, hekayələri, esselər / Vaqif Sultanlı; red. Ə. Cəfərzadə; ön sözün müəl. R. Behrudi, Min Can Kim.- Bakı: Turan. 2002.- 152 s.

Kitabda müəllifin povest-illüstrasiya, müxtəlif illərdə yazdığı hekayə və esseləri daxil edilmişdir.

2003

436. Azərbaycanın şair və aşiq qadınları / tərt. Əzizə Cəfərzadə; red. və korrektor N.F.Fərzəliyeva; tex. red. Ə.Q.Rəhimov.- Bakı: Maarif, 2003.- 280 s.

Kitaba həm Güney, həm də Qüzey Azərbaycanda yaşayan aşiq və şair qadınlarının poetik dünyasından nümunələr daxil edilmişdir.

437. Qəniyev, S. 1918-ci il Şamaxı soyqırımı [Elektron resurs] / S. Qəniyev; elmi red. Ə. Cəfərzadə.- Bakı: Nurlan, 2003.- 152 s.

Kitabda erməni millətçilərinin və terrorçularının 1918-ci ildə Şamaxı və onun ətraf kəndlərində törətdikləri soyqırımından bəhs olunur.

438. Səda, P. Bir yağış istəyirəm / Pünhan Səda; ön sözün müəllifi: Əzizə Cəfərzadə; red. Fəxrəddin Məmmədov.- Bakı: [n.y.], 2003.- 44 s.

2004

439. Mədəniyyət dünyası: elmi nəzəri məcmuə / red. hey. Ə. Cəfərzadə, [və b.]; baş red. M. Süleymanlı.- Bakı: [n.y.],- 382 s.

2005

440. Azərbaycan qadın şairləri antologiyası / tərt. Əzizə Cəfərzadə; ön söz. müəl. N. Rəfibəyli.- Bakı: Avrasiya Press, 2005.- S. 256.

Kitaba Güneyli-Qüzeyli Azərbaycanımızın aşiq və şair qadınlarının poetik dünyasından nümunələr daxil edilmişdir.

441. Xəyal, S. İnanmıram yoxluğuna: hekayələr / Sona Xəyal; red və ön sözün müəllifi: Əzizə Cəfərzadə.- Bakı: Nurlan, 2005.- 74 s.

Bu kitaba müəllifin müxtəlif illərdə yazdığı hekayələri daxil edilmişdir.

2009

442. Şikarqızı, P. Tək elli Təklədənəm: bayatılar / Püstə Şikarqızı; nəşir və red. Q.İsabəyli; elmi red. Ə. Cəfərzadə.- Bakı: Şirvanəşr, 2009.- 102 s.

2015

443. Məmməd Səid Ordubadi arxivinin izahlı təsviri / təsvir ed. Ə. Cəfərzadə, M. Paşayeva, M. Məmmədova; elmi. Red. və ön söz müəl. İ. Həbibbəyli.- Bakı: Elm və Təhsil, 2015.- 372 s.

“Məmməd Səid Ordubadi arxivinin izahlı təsviri” bibliografik göstəricisi görkəmli yazıçıların şəxsi fondlarının tədqiqi, təqdim və nəşri sahəsində yeni addımdır. Bu qiymətli nəşr Məmməd Səid Ordubadi kimi qüdrətli yazıçı və ictimai xadimin çoxcəhətli fəaliyyətinin bütün yönləri və incəlikləri ilə açıb-aydınlaşdıran əhəmiyyətli əsərdir.

Müsahibələri

1975

444. Yeni il anketi: Yeni ildə qarşıya qoyduğu məsələlər və yaradıcılıq planları haqqında fikirləri / Əzizə Cəfərzadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1975.- 1 yanvar.- S. 2.

1978

445. Siz nə üzərində işləyirsiniz?: Yaradıcılıq planları haqqında qəzetə verdiyi müsahibə / Əzizə Cəfərzadə // Bakı.- 1978.- 31 iyul.- S.3.

1986

446. Maarif və mədəniyyət fədaisi: Seyid Rza Əlizadə haqqında / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı V. Səmədov // Azərbaycan müəllimi.- 1986.- 24 dekabr.- S.3.

1988

447. Sözüm hələ çoxdur...: Yazıcının 70 illiyi münasibəti ilə müsahibə / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı T. Məmmədova // Azərbaycan.- 1992.- №3-4.- mart.- S.178-181.

1989

448. Respublika qadınlar şurasının sədri ilə görüş / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Ə. Tərlanoğlu, T. Məmmədov // Sosialist Sumqayıtı.- 1989.- 24 iyun.- S.2.

1992

449. Sözüm hələ çoxdur: Azərbaycan nəsrinin tanınmış yazıçısı ilə müsahibə / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı T. Məmmədova // Azərbaycan.- 1992.- №3-4.- S.178-181.

1994

450. Ən böyük günahımız yaddaşsızlığımızdır / Əzizə Cəfərzadə ; müsahibəni apardı Ə. Mustafa // Yeni Azərbaycan.- 1994.- 20 yanvar.- S.3.

1998

451. Aləmdə səsim var mənim: Yazıçı Əzizə Cəfərzadə ilə müsahibə / Əzizə Cəfərzadə // Azərbaycan.- 1998.- №11.- noyabr.- S.1-3.

1999

452. Allahı həmişə başı üstündə olan qızçığaz / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Ə. Bayramov // Xalq qəzeti.- 1999.- 29 dekabr.- S.5.

453. "Allahın quşlarını tüfeyli öyrədən", aspirantlarına "mənim balam" deyən Əzizə xanımın çiyində yaşayan dünya / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Sahib Abdullayev // Kredə.- 1999.- 9 noyabr.- S.5.

454. Barışıq olarsa ermənilərin yenidən Bakıya qayıdacağından qorxuram /Əzizə Cəfərzadə müsahibəni apardı V. Rzayeva, Y. Orucov // Yeni Azərbaycan.- 1999.- 8 sentyabr.- S.3.

455. "Xoşbəxtəm ki, hamı mənə ana deyir"/ Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Sevdə Soltan; Qvami Məhəbbətoğlu // Zaman.- 1999.- 23-25 oktyabr.- S.5.

456. Ləyaqət deyilən söz lüğətimizdən silinib./ Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Səidə Rzayeva // Olaylar.- 1999.- 9-15 oktyabr.- S.10.

2000

457. Millətimizin iki bəlası var: Biri partiyabazlıq, biri tərqiətbazlıq / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı İlham Quliyev // Kaspi.- 2000.- №48.- 28-30 aprel.- S.6.

458. Yazmasam, yaşaya bilmərəm/ Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı A. Həsənqızı // Mövqe.- 2000.- 1-7 fevral.- S.12.

2001

459. Alim Allah üçün oxudu: Alim Qasimovun konsert proqramı haqqında / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Rüşət Abbasov // Olaylar.- 2001.- 11-12 oktyabr.- S.11

460. Bizim övladlarımızı ədəbiyyat tərbiyə edir. Hardasa, bir ölçü, hədd qoyulmalıdır: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə ilə müsahibə / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Z. Bayramova // Səs.- 2001.- 5 sentyabr.- S.11.

461. Dünənini inkar edənlər sabah utanacaqlar...: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadəylə müsahibə / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı F. Balabəyli // Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 2 fevral.- S.2.

462. Əzizə Cəfərzadədən "Cəmo Cəbrayılbəylinin haqqının bərpası"na dəstək / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Rövşən Əhdoğlu // 525-ci qəzet.- 2001.- 15 mart.- S.3.

463. "Həftələri, günləri tutub saxlamaq istəyirəm" / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Zərifə Bəşirqızı // Xalq qəzeti.- 2001.- 16 dekabr.- S.3.

464. Hər bir vətəndaş öz dilini qorunmalıdır / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı F. Xəlilzadə // Azərbaycan.- 2001.- 3 iyul.- S.4.

465. Gücümüz birlikdədir / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Faiq // İqtisadiyyat.- 2001.- 18 oktyabr.- S.16.

466. Qadın səsi - ana nəfəsi: Görkəmli yazıçı və alim Ə. Cəfərzadə ilə qadın haqqında, qadınlara olan münasibət haqqında müsahibə / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı S. Nusrətbəyli // Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 5 oktyabr.- S.2.

467. Millət dəniz olmalıdır: Qarabağ münacişəsi və onun həlli yolları haqqında müsahibə / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı F. Xəlilzadə // Azərbaycan.- 2001.- 10 mart.- s. 4.

2002

468. Bu gün yalançı çərşənbəsidir / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Zərifə Bəşirqızı // Xalq qəzeti.- 2002.- 19 fevral.- S.5.

469. Bu gün yel çərşənbəsidir: Yazıçı Əzizə Cəfərzadə ilə müsahibə / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Zərifə Bəşirqızı // Xalq qəzeti.- 2002.- 19 mart.- S.6.

470. Dilimizdə "həya" kəlməsi olduğunu unutmayaq / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı X. Sadıqova // İki sahil.- 2002.-13 fevral.- S.3.

471. Novruzun sorağı gəlir: Xalq yazıçısı ilə Novruz bayramı ilə bağlı söhbət / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Z. Bəşirqızı // Xalq qəzeti.- 2002.- 26 fevral.- S.5.

472. Ocağımız daim yansın: (Bu gün od çərşənbəsidir) / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Zərifə Bəşirqızı // Xalq qəzeti.- 2002.- 5 mart.- S.5.

473. Su çərşənbəniz mübarək! / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Zərifə Bəşirqızı // Xalq qəzeti.- 2002.- 26 fevral.- S.5.

2003

474. "Xəzərin göz yaşları" ruhumuzu yuyur / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni qələmə aldı Səmayə Güləliqızı // Kredə.- 2003.- 7 iyun.- S.1-8.

475. Prezidentə münasibət tarixin özünə münasibətdir / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Xuraman İsmayılqızı // Xalq qəzeti.- 2003.- 29 aprel.- S.5.

2006

476. Gəlin paltarı, "qaymağı xara"dan, yaxud "Hacı mənə bax"dan olardı / Əzizə Cəfərzadə; müsahibəni apardı Hidayətqızı S. // Yaddaş.- 2006.- 9 dekabr.- S.6.

Əzizə Cəfərzadə haqqında

Kitablarda

1978

477. Bayramov, Q. "Vətənə qayıt" / Q. Bayramov // "Bakı". 1978. 1 mart.- Kb. res.: Cəfərzadə, Ə. Vətənə qayıt.- Bakı: Gənclik, 1977.

478. Qurbanov, Ş. Müasirlik mövqeyindən / Ş. Qurbanov // Ədəbiyyat və incəsənət. 1978.- 18 mart.- S.7.- Kb. res.: Cəfərzadə, Ə. Vətənə qayıt.- Bakı: Gənclik, 1977.

1979

479. Axundov, Y. Azərbaycan sovet tarixi romanı / Yavuz, Axundov; red.H. Qasımzadə. Bakı: Yazıçı, 1979.- 240 s.

Kitabda Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verilmişdir [S.185-198].

1982

480. Məhərrəmov, C. Xətai haqqında roman / C. Məhərrəmov // Azərbaycan müəllimi.- 1982.- 16 iyun.- Kb. res.: Cəfərzadə, Ə. Bakı – 1501.- Bakı: Yazıçı, 1981.

481. Salahova, A. Xətai dövrünün təsviri / A. Salahova // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1982.- 7 may.- S.6.- Kb. res.: Cəfərzadə, Ə. Bakı – 1501: roman.- Bakı: Yazıçı, 1981.

1983

482. Mustafayev, T. Anamın nağılları: nağıllar / T. Mustafayev // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1983.- 28 oktyabr.- S.6.- Kb. res.: Cəfərzadə, Ə. Anamın nağılları.- Bakı: Gənclik, 1982.

1984

483. Quliyev, V. Cəlaliyyə: povestlər / V. Quliyev // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1984.- 3 fevral.- S. 6.- Kb. res.: Cəfərzadə, Ə. Cəlaliyyə: povest.- Bakı: Gənclik, 1983.

1986

484. Hüseynov, A. Sənət meyarı /Akif, Hüseynov; red. N. Cabbarov. Bakı: Yazıçı, 1986.- 317 s.

Kitaba daxil olan "Tarixi düşüncə vüsəti" (80-ci ilin nəsr) adlı məqalədə Əzizə Cəfərzadənin "Bakı-1501" romanından bəhs edilir. [S.205-228].

485. Salmanova, Z. Gənclik ümidimizdir / Z. Salmanova // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1986.- 18 iyul.- S.6.- Kb. res.: Cəfərzadə, Ə. Sənsən ümidim: povestlər, romanlar.- Bakı: Gənclik,1985.

1987

486. Azərbaycan Sovet ensiklopediyası: On cildə. / baş red. C.B.Quliyev.-Cild X.- Bakı: Azərbaycan Sovet Ensiklopediyasının Baş Redaksiyası, 1987.- 608 s.

Ensiklopedik məlumat toplusuna Əzizə Cəfərzadənin həyatı haqqında bioqrafik очерк daxil edilib [S.430].

487. Azərbaycan sovet yazıçıları: ədəbi sorğu kitabı / tərt. T. Əhmədov; red. N. Qurbanova. Bakı: Yazıçı,1987.- 704 s.

Əzizə Cəfərzadənin haqqında bioqrafik məlumat daxil edilib [S.174-175].

488. Ədəbi proses: nəsr, poeziya, dramaturgiya, tənqid / bədii red. F. Səfərov. Bakı: Elm, 1987.- 304 s.

Kitabda Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadənin "Bakı – 1501" tarixi romanı haqqında məlumat verilmişdir [S.26-30].

1989

489. Əlizadə, L. Sabirlə görüş / L. Əlizadə // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1989.- 28 iyul.- S.6.- Kb. res.: Cəfərzadə, Ə. Məşələ dönmüş ürək.- Bakı: Azərnəşr, 1989.

1998

490. "Varlıq" Ensiklopedik toplu / red. G. Məmmədova, M.Cabiroğlu. Bakı: "Zaman" nəşriyyatı, 1998.- 288 s.

Ensiklopedik məlumat toplusuna Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında bioqrafik очерк daxil edilib [S.270].

96

2001

491. Əliyeva, İ. El anası - Əzizə Cəfərzadə / İfrat Əliyeva; red. C.Abdullayev; rəyçi V.Sultanlı.- Bakı: Elm, 2001.- 64 s.

Kitabda görkəmli Azərbaycan yazıçısı və elm xadimi Əzizə Cəfərzadənin çoxyönlü yaradıcılığına yeni baxış bucağından nəzər salınır, yazıçının yaradıcılıq yolunun təkamülü izlənilir.

492. Məmmədli, N. "80 budağın hərəsindən bir yarpaq" / Nüşabə Məmmədli; red. E. Muradxanlı, F. Cəlaloğlu.- Bakı: Çıraq, 2001.- 200 s.

Kitab Əzizə Cəfərzadənin 80 illik yubleyinə həsr olunur.

493. Zeynal, A. Qüdrətli sənətkar / Arif Zeynallı; tərt. ed., nəşrə haz. və elmi red. V. Sultanlı.- Bakı: BSU, 2001. 144 s.

Kitabda görkəmli Azərbaycan yazıçısı, tarixi romanlar müəllifi Əzizə xanım Cəfərzadənin həyat və yaradıcılıq yolundan bəhs edilir.

2002

494. Telmanqızı, A. Əzizə Cəfərzadənin bədii dünyası / Afət Telmanqızı; elmi red. V. Sultanlı; rəyçi C. Abdullayev; rəs. S.Şatikov.- Bakı: Azərnəşr, 2002.- 124 s.

Kitabda Əzizə Cəfərzadənin tarixi və müasir mövzularda yazmış olduğu hekayələri, povestləri və romanları təhlil olunur, habelə yazıçının əsərlərinin bədii-estetik xüsusiyyətləri araşdırılmışdır.

2003

495. Zeynalova, T. Ana haqqı - Tanrı haqqı / Tahirə, Zeynalova; red.S. Nəzərli. Bakı: "İsmayıl"NPM, 2003.- 224 s.

Kitabda Əzizə Cəfərzadə haqqında məlumat verilmişdir [S.47-48].

2004

496. Əhmədov, T. XX əsr Azərbaycan yazıçıları: ensiklopedik məlumat kitabı / T. Əhmədov; nəşir. H. İ. Allahverdi; red. N. Rüstəmli.- Bakı: Nurlan, 2004.- 984 s.

97

Ensiklopedik məlumat toplusuna XX əsr Azərbaycan yazarları ilə yanaşı Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında bibliografik oçerk daxil edilib. [S.302]

2007

497. Abdullayev, C.M. Müasir Azərbaycan ədəbiyyatı: İki cildə; Ali məktəblər üçün dərslik.- Cild I.- Bakı: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2007.- 564 s.

Kitabda Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verilmişdir [S.85-94].

498. Cəfərov, T. Məktəblinin ədəbiyyat lüğəti / Telman, Cəfərov, Şəhla, Əhmədova, Çimnaz, Məmmədova; red. İ, Qasımzadə.- Bakı: “Ayna Mətbu Evi”, 2007.- 220 s.

Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında məlumat verilmişdir [S.28].

2008

499. Cəlil Məmmədquluzadə ensiklopediyası / red. S. Ağababayeva; bur. məsul Ə. Güləliyev.- Bakı: “Şərq-Qərb”, 2008.- 320 s.

Ensiklopediyada Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında bibliografik məlumat verilmişdir [S.73].

2009

500. Qəhrəmanlı, N. Ədəbiyyat və əbədiyyət: ədəbi-tənqidi məqalələr / Nazif, Qəhrəmanlı; elmi red. V, Sultanlı.- Bakı: “Nurlan”, 2009.- 384 s.

Əzizə Cəfərzadənin son tarixi romanları haqqında məlumat [S.179-185].

2011

501. Əhmədov, T. Azərbaycan yazıçıları XX-XXI yüzillikdə: ensiklopedik məlumat kitabı / Teymur, Əhmədov; nəşir: H. İ. Allahverdi; red. N. Qurbanova.- Bakı: Nurlan, 2011.- 1056 s.

Ensiklopedik məlumat toplusuna XX əsr Azərbaycan yazarları ilə yanaşı Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında bibliografik oçerk daxil edilib [S.322].

98

2014

502. Azərbaycan Milli Ensiklopediyası. Cild V / red. hey.: İ. H. Əliyev (sədr), R. Ə. Mehdiyev (Nağıyev.- Bakı: “Azərbaycan Milli Ensiklopediyası” Elmi Mərkəzi, 2014.592 s.

Ensiklopedik məlumat toplusuna Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında bibliografik oçerk daxil edilib [S. 260-261].

2015

503. Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı. İki cildə / elmi red. İ. Həbibbəyli. məsul red. T. Əlişanoğlu.- Bakı: “Elm və təhsil”, 2016.- 800 s.

Kitabda yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında məlumat verilmişdir [S. 260-267].

2016

504. Hasilova, G. Əzizə Cəfərzadə və folklor / Gülsümxanım Hasilova. – Bakı: [n.y.]- 2016.- 161 s.

2017

505. Həşim, Ə. Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığında tarixi bir povest / Əli Həşim; elmi red. H. Həşimli.- Bakı: ADPU, 2017.- 104 s.

Monoqrafiyada Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılıq yolu izlənmiş, yaradıcılığının fərdi, özünəməxsus cəhətləri, vurğulanmışdır. Eyni zamanda “Cəllaliyyə”, “Bəla”, “Hun dağı”, “Xoş gördük səyyah”, “Xəzərin göz yaşları” povestləri tarixilik və müasirlik kontekstində araşdırılmışdır.

2018

506. Cəfərov, N. Ədəbiyyat söhbətləri / Nizami Cəfərov; red. Dəyanət Osmanlı.- Bakı: Elm və təhsil,- 2018.- 388 s.

Kitabda verilmiş “Xanımlar xanımı” adlı materialda yazıçı Əzizə Cəfərzadə bəhs olunur. [S.152-154].

2019

507. Qadın-ana-sənət dünyası: antologiya / layihənin rəhb., tərt. ön söz müəll. G. Pənah.- Bakı: SkyE, 2019.- 666 s.

99

Kitabda yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında məlumat verilmişdir [S. 150-180].

2020

508. Cəfərzadə, M. Dənizdən damlalar / Məmməd Cəfərzadə; tərt. ed. A. Ramazanova; red. K. Cəfərzadə; nəşir T. İbrahimov.- Bakı: Elm və təhsil, 2020.- 512 s.

Kitabda Cəfərzadələr ailəsindən bəhs olunan məqalə verilmişdir [S.10-34].

2021

509. Hasilova, G. Əzizə Cəfərzadə və folklor / Gülsümxanım Hasilova; elmi red. K. Əliyev; red. A. Ramazanova; rəy.Y. İsmayılova, M.Yaqubqızı; nəşir T. İbrahimov.- Bakı: Elm və təhsil, 2021.- 186 s.

Monoqrafiyada Azərbaycan folklorşünaslığında və ədəbiyyatşünaslığında Ə. Cəfərzadənin bədii irsi, elmi yaradıcılığı folklorizm problemi əsasında tədqiqata cəlb olunmuş, ədibin nəsr əsərlərində folklor janrları və onların təzahür formaları sistemli şəkildə araşdırılmışdır. Monoqrafiya həm yazılı, həm də şifahi ədəbiyyatla əlaqəli aparılan tədqiqatlarda istifadə oluna bilər.

Avtoreferat

2005

510. Əliyeva, A. Əzizə Cəfərzadənin bədii yaradıcılığı: avtoreferat.- Bakı: BDU, 2005.- 26 s.

2015

511. Deger, Murat Tuncer. Türkiyə və Azərbaycan ədəbiyyatında atrixi roman janrı: Samiha Ayverdi və Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı əsasında / avtoreferat.- Bakı: [n.y.],- 2015.- 28 s.

2016

512. Hasilova, G. Əzizə Cəfərzadə və folklor / Gülsümxanım Hasilova. Avtoreferat.- Bakı: [n.y.],- 2016.- 26 s.

Dövri mətbuatda

1950

513. Qasımzadə, Q. Işıqlı yollar: Gənc alim Ə. Cəfərzadə haqqında / Qasım Qasımzadə // Azərbaycan gəncləri.- 1950.- 8 mart.

1964

514. Əlioğlu, M. Böyük ana, şair və vətəndaş: Əzizə Cəfərzadənin “Natəvan haqqında hekayələr” kitabı haqqında / Məsud Əlioğlu // Azərbaycan qadını.- 1964.- №4.- aprel.- S.22.

515. Məmmədov, B. Şairə haqqında hekayələr: Əzizə Cəfərzadənin “Natəvan haqqında hekayələr” əsəri haqqında / Bəylər Məmmədov // Azərbaycan gəncləri.- 1964.- 3 aprel.- S.4.

1965

516. Heydərov, E. “Natəvan haqqında hekayələr”: Əzizə Cəfərzadənin “Natəvan haqqında hekayələr” kitabı haqqında / E. Heydərov // Yüksəliş.- 1965.- 26 mart.- S.4.

1971

517. Əhmədova, Ə. Alim-yazıçı: Filoloji elmlər doktoru, yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Əzizə Əhmədova // Azərbaycan qadını.- 1971.- №8.- avqust.- S.20.

1973

518. Əbilova, M. Qəhrəmanlıq dastanı: Yazıçı Əzizə Cəfərzadə tərəfindən tərcümə edilmiş S.Smironovun “Brest qalası” romanı haqqında / M. Əbilova // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1973.- 7 noyabr.- S. 12.

1974

519. Hüseyinov, S. Mənalı ömrün bir parçası: Əzizə Cəfərzadənin “Aləmdə səsim var mənim” romanı haqqında / Sadıq Hüseyinov // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1974.- 3 avqust.- S.14-15.

520. Xəlilov, Q. Şair haqqında roman: Aləmdə səsim var...” romanı haqqında / Qulu Xəlilov // Azərbaycan qadını.- 1974.- №1.- yanvar.- S.14-15.

521. Xəlilov, P. Qadınların poetik töhfəsi: “Azərbaycan aşiq və şair qadınları” kitabı haqqında / Pənah Xəlilov // Azərbaycan qadını.- 1974.- №12.- dekabr.- S.11.

522. Məmmədova Ş. Yazıçı məktəblilər arasında: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin məktəblilərlə keçirilən görüşü haqqında / Ş. Məmmədov // Azərbaycan müəllimi.- 1974.- 12 may.- S. 4.

523. Zərbəliyev, S. “Aləmdə səsim var...”: Şamaxıdakı 5 nömrəli məktəbdə Əzizə Cəfərzadə ilə keçirilən görüş və yazıçının “Aləmdə səsim var...” romanının müzakirəsi haqqında / S. Zərbəliyev // Azərbaycan müəllimi.- 1974.- 25 dekabr.- S.3.

1975

524. Məmmədova, Ş. Kövrək könül çırpıntıları: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin “Azərbaycanın aşiq və şair qadınları” kitabı haqqında / Şəfəq Məmmədova // Ulduz.- 1975.- №6.- S. 63-64.

525. Nuri, S. Xeyirxah təşəbbüs: Əzizə Cəfərzadənin “Azərbaycanın aşiq və şair qadınları” kitabı haqqında / Sabir Nuri // Bakı.- 1975.- 3 mart.- S.3.

1977

526. Rza, R. Talant, bilik, zəhmət: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin “Aləmdə səsim var mənim” romanı haqqında / Rəsul Rza // Azərbaycan.- 1977.- №12.- S.177-188.

1978

527. Tahirov, Ş. Yazıçı ilə görüş: Əzizə Cəfərzadə ilə kimya-texnologiya texnikomunda keçirilən görüş haqqında / Şakir Tahirov // Sosialist Sumqayıtı.- 1978.- 30 dekabr.- S.4.

1979

528. İskəndər, E. Görüşlər, müzakirələr: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin vəsaiti hesabına Tağlıda tikilən məktəb haqqında / Etibar İskəndər // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1979.- 7 noyabr.- S.6.

529. Süleymanzadə, M. Vətənpərvərlik təşəbbüsü: Əzizə Cəfərzadənin Tağlıda tikdirdiyi məktəb haqqında / M. Süleymanzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1979.- 28 sentyabr.- S.3.

1981

Əzizə Cəfərzadə - 60

530. Azərbaycan Yazıçılar İttifaqının İdarə Heyəti: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin - 60 illik yubileyi münasibəti ilə təbriki // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 25 dekabr.- S.6.

531. Məmmədov, C. Tədqiqatçı və bədii söz ustası: Azərbaycan yazıçısı və alimi Əzizə Cəfərzadə haqqında / C. Məmmədov // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1981.- 25 dekabr.- S.6.

532. Salmanova, Z. Söz sərvəti sorağında: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında / Z. Salmanova // Qobustan.- 1981.- №3.- iyul-sentyabr.- S.14-16.

1982

533. Abbasov, T. Tarixi roman və bədii həqiqət: “Bakı-1501” romanı haqqında / Tofiq Abbasov // Ulduz.- 1982.- №12.- dekabr.- S.52-53.

534. Əlimirzəyev, X. Şair təbiətli nasir: Gözəl romanlar müəllifi, bacarıqlı alim, tədqiqatçı Ə. Cəfərzadə haqqında / Xəlid Əlimirzəyev // Azərbaycan qadını.- 1982.- №1.- yanvar.- S.6-7.

535. Hüseynov, A. Nəsrimiz və keçmişimiz: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin “Bakı – 1501” romanı haqqında / A. Hüseynov // Azərbaycan.- 1982.- №9.- sentyabr.; №10.- oktyabr.- S.177-183.

536. Ə.M.Cəfərzadə yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fəxri Fərmanı ilə təltif edilməsi haqqında Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı, 28 dekabr, 1981-ci il // Ədəbiyyat və incəsənət.-1982.- 1 yanvar.- S.3

537. Qəhrəmanov, T. Tarixin fəlsəfəsinə doğru: Əzizə Cəfərzadənin “Vətənə qayıt”, “Aləmdə səsim var”, “Yad et məni” adlı üç roman- trilogiyası haqqında / T. Qəhrəmanov // Ədəbiyyat və incəsənət.-1982.- 12 fevral.- S.6.

1983

538. Mustafayev, T. Ana nağılları: Əzizə Cəfərzadənin “Anamın nağılları” kitabı haqqında / T. Mustafayev // Ədəbiyyat və incəsənət.-1983.- 28 oktyabr.- S.6.

1984

539. Quliyev, V. Nəsrimiz və tariximiz: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında / Vilayət Quliyev // Azərbaycan.- 1984.- №4.-aprel.- S.173-174.

1985

540. Hacıqızı, S. İşıqlı arzular tərənnümü: "Aşiq Pəri" məclisində yazıçı Əzizə Cəfərzadənin çıxışı haqqında / S. Hacıqızı // Azərbaycan qadını.- 1985.- №1.- yanvar.- S.12-13.

541. Salmanova, Z. Vətən müharibəsi mövzusunda: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin Böyük Vətən müharibəsi mövzusunda yazılmış "Vətən müharibəsindən soraq" başlıqlı hekayələri haqqında / Zahirə Salmanova // Azərbaycan gəncləri.- 1985.- 9 may.- S.3.

1988

542. Məmmədov, A. Qonşu ellər, qardaş dillər: Ə. Cəfərzadənin VI millətlərarası konqresdə iştirakı haqqında / Aydın Məmmədov // Bakı.- 1988.- 12 oktyabr.- S. 3.

1989

543. Bünyadov, Z. Tarixi həqiqətlər... Yoxsa təhriflər?: Şah İsmayıl Xətaiyə həsr olunmuş Ə. Cəfərzadənin "Bakı-1501", F. Kərimzadənin "Xudafərin körpüsü", Ə. Nicatın "Qızılbaşlar" romanları haqqında / Z. Bünyadov, Ə. Rəhimov // Azərbaycan.- 1989.- №4.- aprel.- S.164-174.

544. Niftəliyev, A. Nəcib əməl: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin Şamaxının Tağlı kəndində öz vəsaiti hesabına tikdirdiyi məktəb, klub və s. haqqında / A. Niftəliyev // Kommunist.- 1989.- 29 avqust.- S.3.

1990

545. Subaşı, M. İ. Azize anam, can anam: Müəllifin Əzizə Cəfərzadəyə məktubu / Möhsün İlyas Subaşı // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1990.- 29 iyun.- S.4.

1991*Əzizə Cəfərzadə - 70*

546. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin İdarə Heyəti. Əzizə Cəfərzadə -70 [təbrik] // Ədəbiyyat qəzeti.- 1991.- 27 dekabr.- S.7.

547. Məmmədov, S. Görkəmli alim və yazıçı: Əzizə Cəfərzadə haqqında / S. Məmmədov // Azərbaycan qadını.- 1991.- №11-12.- noyabr-dekabr.- S.21.

546. Süleymanzadə, M. Aləmdə səsi var...: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında / M. Süleymanzadə // Ədəbiyyat qəzeti.- 1991.- 27 dekabr.- S.7.

1992

547. Axundova, Ş. Kamillik: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Şəfiqə Axundova // Bakı.- 1992.- 14 yanvar.- S.3.

548. Əhmədov, Ə. Yaşanılan günlər: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında / Ə. Əhmədov // Azərbaycan gəncləri.- 1992.- 7 yanvar.- S.3.

549. Xəlilzadə, F. "Niyə gəlmişəm bu dünyaya?": Tanınmış yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Flora Xəlilzadə // Azərbaycan müəllimi.- 1992.- 8 yanvar.- S.4.

550. Məmmədbəyli, S. Xalqla bağlı ömür: Əzizə Cəfərzadə haqqında / S. Məmmədbəyli // Bakı.- 1992.- 14 yanvar.-S.4.

1993

551. Verdiyeva, Z. Qarşımda bir kitab var: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin "Eldən-elə" kitabı haqqında / Zemfira Verdiyeva // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1993.-8 yanvar.- S.6.

1996*Əzizə Cəfərzadə - 75*

552. Anar. Hörmətli Əzizə xanım!: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yubileyi ilə bağlı təbrik məktubu /Anar // Ədəbiyyat qəzeti.- 1996.- 26 dekabr.- S.4.

553. Babayeva, Ə. Qələmə sarılmış həyat: Əzizə Cəfərzadə haqqında / Ələviyyə Babayeva // Ədəbiyyat qəzeti.- 1996.- 27 dekabr.- S.7.

554. Rəhim qızı, S. Qəlbim eldən ayrılmasın: Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında / S. Rəhim qızı // Xalq qəzeti.- 1996.- 26 dekabr.- S.4.

1997

555. “80 yaşlı gülüş ustası aviatorların qonağı olub”: xalq artisti Nəşibə Zeynalovanın yazıçı Əzizə Cəfərzadə ilə birgə Binə hava limanında aviatorlarla keçirdiyi görüş haqqında // Avroasiya.- 1997.- 27 mart.- S.4.

556. Qəmbərli, N. “Mənə uzun ömür arzulamayın”: Əzizə Cəfərzadə haqqında / Nüşabə Qəmbərli, Flora Xəlilzadə // Azərbaycan qadını.- 1997.- №1.- yanvar.- S.53-57

557. Yusifli, V. Azadlıq yanğısı: Əzizə Cəfərzadənin “Gülüstan”dan öncə”, “Bir səsin faciəsi”, “Tahirə-Zərrintac” əsərləri haqqında / Vaqif Yusifli // Azərbaycan.- 1997.- №9-10.- sentyabr-oktyabr.- S.179-187.

1999

558. Məğrur, R. Əzizə Cəfərzadə tariximizi yaşadır / Rüşət Məğrur // Olaylar.- 1999.- 21-27 avqust.- S.5.

2000

559. Axundlu, Y. “Bəla”: Əzizə Cəfərzadənin eyni adlı əsəri haqqında / Yavuz Axundlu // Azərbaycan.- 2000.- №10.- oktyabr.- S.78-79.

560. Xələfov, Ə. Təzkiyəçilərin bugünkü sələfləri: yazıçı, tədqiqatçı alim Əzizə Cəfərzadə, şair, alim-bibliograf Çəfər Rəmzi İsmayilzadə və ədəbiyyatşünas alim Bəylər Məmmədovun bibliografik fəaliyyəti haqqında / Əşrəf Xələfov // Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya.- 2000.- №1.- yanvar-aprel.- S. 92-99.

561. "Kredo"çular: Əzizimiz, Əzizə xanım Cəfərzadə!: Qəzet əməkdaşlarının yazıçı Əzizə Cəfərzadəyə təbriki // Kredo.- 2000.- 1 yanvar.- S.2.

562. Məmməd, O. "Bəla"dan sonrakı bəla: Əzizə Cəfərzadənin "Bəla" kitabın haqqında / Oruc Məmməd // 525-ci qəzet.- 2000.- 24 may.- S.12.

563. Soltan, S. "Anam deyərdi ki...": Əzizə Cəfərzadə haqqında / Sevda Soltan // Zaman.- 2000.- 18-19 aprel.- S.10.

2001**Əzizə Cəfərzadə - 80**

564. Ə.M.Cəfərzadəyə “Xalq yazıçısı” fəxri ad verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı // Azərbaycan.- 2001.- 29 dekabr.- S.1.

565. Hətəmoğlu, Ş. Aləmdə səsi olan insan: Əzizə Cəfərzadə haqqında / Ş. Hətəmoğlu // Azərbaycan.- 2001.- 11-17 yanvar.- S.5.

566. Xəlilzadə, F. Yazıçı haqqında kitab: Nüşabə Məmmədlinin yazıçı Əzizə Cəfərzadənin ömür yolundan bəhs edən “80 budağın hərəsindən bir yarpaq” adlanan kitabı haqqında / Flora Xəlilzadə // Azərbaycan.- 2001.- 2 dekabr.- S.4.

567. Xəyal, S. Romanlaşan ömür: Əzizə Cəfərzadə haqqında / Sona Xəyal // Kredo.- 2001.- 15 dekabr.- S.7.

568. Professor Əzizə xanım Cəfərzadəyə: Prezidentin təbrik məktubu / AR prezidenti Heydər Əliyev // Azərbaycan.- 2001.- 29 dekabr.- S.1.

569. Vaqif, Y. Yaşamaq yanğısı: Əzizə Cəfərzadə haqqında / Yusifli Vaqif // Azərbaycan.- 2001.- №12.- dekabr.- S.52.

2002

570. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin İdarə Heyətinin - yazıçı Əzizə Cəfərzadənin 80 illik yubileyi münasibəti ilə təbriki // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 4 yanvar.- S.2.

- 571. Bəşirqızı, Z.** Əzizə Cəfərzadəni Danimarkada da sevirlər: Danimarkadan göndirilən məktubun müəllifi Kərim Urmulunun Əzizə Cəfərzadəyə yazdığı məktub haqqında / Zərifə Bəşirqızı // Xalq qəzeti.- 2002.- 28 iyul.- S.8.
- 572. Daşdəmirov, Ə.** Ədəbiyyatımızın, elmimizin canlı klassiki: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Ədalət Daşdəmirov // Azərbaycan.- 2002.- 20-28 mart.- S.4.
- 573. Ə.M.Cəfərzadəyə “Xalq yazıçısı”** fəxri ad verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanı // Ədəbiyyat qəzeti.- 2001.- 4 yanvar.- S.1.
- 574. Əlişanoğlu, T.** Yazıçı, alim, pedaqoq: Görkəmli yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / T. Əlişanoğlu // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 4 yanvar.
- 575. Hüseynoğlu, T.** Yazıçı ömrünün mənası: Əzizə Cəfərzadə haqqında / Tofiq Hüseynoğlu // 525-ci qəzet.- 2002.- 9 may.- S.7.
- 576. Xəlilzadə, F.** Nur parçası dörd ağbirçək: Yazıçı Əzizə Cəfərzadə ilə bir sinifdə oxumuş, sinif yoldaşları və sevimli rəfiqələri olan Firuzə Məmmədova, Əminə Atamalbəyova, Xədicə Xanlarova haqqında / Flora Xəlilzadə // Azərbaycan.- 2002.- 8 mart.- S.7.
- 577. Xiləli, A.** Pirəmsənilərin qonağı: Yazıçının Şabranın Pirəmsən kəndində olan görüşü haqqında / A. Xiləli // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 22 avqust.- S.2.
- 578. İsmayıloğlu, A.** Əzizə Cəfərzadə -80: BDU-da tanınmış nasir Əzizə Cəfərzadə ilə keçirilən görüş haqqında / A. İsmayıloğlu // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 15 mart.- S.2.
- 579. Məmmədov, A.** Muzeydə görüş: Nizami muzeyində yazıçı Əzizə Cəfərzadə ilə keçirilən görüş haqqında / A. Məmmədov // Ədəbiyyat qəzeti.- 2002.- 7 iyun.- S.2.
- 580. Musaqızı, Ş.** Mən xalqdan və dövlətdən qiymətimi almışam: Görkəmli alim, yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Ş. Musaqızı // İki sahil.- 2002.- 6 iyun.- S.8.

- 581. Nazilə.** Əzizə Cəfərzadənin 80 illiyi qeyd olunub: BDU-da Əzizə Cəfərzadə ilə keçirilən görüş haqqında / Nazilə // 525-ci qəzet.- 2002.- 13 mart.- S.7.
- 582. Rzalı, R.** Xalq yazıçısının yubileyi: BDU-da Əzizə Cəfərzadə ilə keçirilən görüş haqqında / R. Rzalı // Azərbaycan.- 2002.- 14 mart.- S.4.
- 583. Turaboğlu, X.** "Sən həmişə mənimləsən"dən "Sən həmişə bizimləsən"ə qədər: İlyas Əfəndiyevə həsr olunmuş "Sən həmişə bizimləsən" xatirələr kitabında Əzizə Cəfərzadənin görkəmli yazıçı İ. Əfəndiyev haqqında xatirələri / Xanverdi Turaboğlu // Azərbaycan.- 2002.- №7.- iyul.- S.186.
- 584. Yusifli, V.** Əsrin birinci ili: Əzizə Cəfərzadənin "Rübabə Sultanım" romanı və "Bəla" povesti haqqında / Vaqif Yusifli // Azərbaycan.- 2002.- №7.- iyul.- S.160.

2003

- 585. Bəşirqızı, Z.** Azərbaycanın aşiq və şair qadınları: Ə. Cəfərzadənin "Azərbaycanın şair və aşiq qadınları" kitabı haqqında / Z. Bəşirqızı // Xalq qəzeti.- 2003.- 17 may.- S.7.
- 586. Əhmədoğlu, A.** Şair və aşiq xanımlarımız: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin "Azərbaycanın şair və aşiq qadınları" toplusu haqqında / A. Əhmədoğlu // Ədəbiyyat qəzeti.- 2003.- 13 iyun.- S.4.
- 587. Turaboğlu, X.** "Bəla" povesti: Mülahizələr, düşüncələr: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin "Bəla" povesti haqqında / X. Turaboğlu // Azərbaycan.- 2003.- №2.- mart.- S.183-184.
- 588. Zöhrə.** Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə ilə bayram görüşü: Yazıçılar birliyinin bir sıra üzvləri və Əzizə Cəfərzadə ilə keçirilən bayram görüşü haqqında / Zöhrə // 525-ci qəzet.- 2003.- 15 mart.- S. 8.

Əzizə Cəfərzadənin vəfatı ilə əlaqədar

- 589. Aytən.** Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə dünyasını dəyişib / Aytən // 525-ci qəzet.- 2003.- 6 sentyabr.- S.5.

590. Bayramova, Z. Zəngin irsi, özünəməxsus dəyəri ilə xalqın sevilən və ehtiramla yanaşılan sənətkarı Əzizə Cəfərzadə hər zaman xatırlanacaq / Z. Bayramova // Səs.- 2003.- 9 sentyabr.- S. 11.

591. BDU-nun filologiya fakültəsinin əməkdaşları: Allah Rəhmət eləsin: başsağlığı // Azərbaycan müəllimi.- 2003.- 12-18 sentyabr.- S.6.

592. Əhmədli, N. Allah Rəhmət eləsin: qısa başsağlığı / Nazim Əhmədli; Qurban Bayramov; Taleh Həmid; Rəfiqə Nuray // 525-ci qəzet.- 2003.- 11 sentyabr.- S.8.

593. Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadə: Xalq yazıçısı. 1921-2003. Nekroloq // Azərbaycan.- 2003.- 6 sentyabr.- S.6; Xalq qəzeti.- 2003.- 6 sentyabr.- S. 7; Respublika.- 2003.- 6 sentyabr.

594. Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadə: Xalq yazıçısı. 1921-2003. Nekroloq // Ədəbiyyat qəzeti.- 2003.- 12 sentyabr.- S.2.

595. Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə dəfn edildi // Zaman.- 2003.- 6-8 sentyabr.- S.1.

596. Mirnəsiroğlu, M. Anam Əzizə xanım (esse) / Miryusif Mirnəsiroğlu // Palitra.- 2003.- 17 sentyabr.- S.13.

597. Paşayev, Q. Son şəkil: Görkəmli filoloq alim, yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Q. Paşayev // Ədəbiyyat qəzeti.- 2003.- 12 sentyabr.- S.2.

2004

598. Əbdüləziz, Ə. Əzizə dünyası: Tanınmış yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında / Ə. Əbdüləziz // Xalq qəzeti.- 2004.- 12 oktyabr.- S.7.

599. Əliyərbəyli, F. Bir ovuc torpağı yaşatdın: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında / F. Əliyərbəyli // Ədəbiyyat qəzeti.- 2004.- 3 sentyabr.- S.3.

600. Xəlilzadə, F. Xəyalımızda yanan işıq: Yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Flora Xəlilzadə // Azərbaycan.- 2004.- 4 sentyabr.- S.12.

601. İsabəyli, Q. Qəbrinə də şəkil kimi baxıb qayıdacağıq: Müəllifin xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə ilə bağlı xatirələri / Qəşəm İsabəyli // Ədəbiyyat qəzeti.- 2004.- 24 sentyabr.- S.5.

602. Nəbioğlu, S. Məhəbbətə çevrilən göz yaşları: Əzizə Cəfərzadənin "Xəzərin göz yaşları" romanı haqqında / S. Nəbioğlu // Azərbaycan.- 2004.- №2.- fevral.- S.178-179.

603. Nəbiyev, A. Uduluda bir ceviz ağacı vardı...: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında / A. Nəbiyev // Ədəbiyyat qəzeti.- 2004.- 3 sentyabr.- S.3.

2005

604. Gülxani, P. Əzizə Cəfərzadənin xatirəsi yad edildi: Vəfatının 2-ci il dönümü münasibəti ilə / Pənah Gülxani // Kredə.- 2005.- 10 sentyabr.- S.3-7.

605. Məmmədli, F. Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadənin xatirəsi yad edildi / Firuzə Məmmədli // 525-ci qəzeti.- 2005.- 10 sentyabr.- S.19.

606. Niyazlı, M. Əzizə Cəfərzadə yad edildi / Mənzər Niyazlı // Ədəbiyyat qəzeti.- 2005.- 16 sentyabr.- S.5.

607. Turaboğlu, X. Tarixlə düşünən və düşündürən əsər, yaxud "Bəla" povesti / Xanverdi Turaboğlu // Kredə.- 2005.- 13 sentyabr.- S.10; 17 sentyabr.- S. 10; 24 sentyabr.- S. 10; 1 oktyabr.- S.10; 22 oktyabr.- S.10; 29 oktyabr.- S.10; 3 noyabr.- S.10.

2006

Əzizə Cəfərzadə - 85

608. Tarixi romanları ilə yaddaşlarda yaşayan yazıçı: Əzizə Cəfərzadə - 85 // Səs.- 2006.- 21 aprel.- S.12.

2007

609. Abbasova, Ə. Ürəklərdə yaşayan sənətkar: Yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Ə. Abbasova // Respublika.- 2007.- 30 mart.- S.6.

2009

610. İbrahimov, F. Aləmdə səsi var: xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında /Fateh İbrahimov//Ədəbiyyat qəzeti.- 2009.- 24 iyul.- S.1-2.

611. Qabiloğlu, E. Mən cəmiyyəti günahlandırırım Əzizə Cəfərzadəni xatırlayarkən... / Elçin Qaliboğlu // Xalq cəbhəsi.- 2009.- 19 fevral.- S.14.

2010

612. Abutalıbov, R. Azərbaycan anası: yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında/Ramiz Abutalıbov // 525-ci qəzet.- 2010.- 1 dekabr.- S. 7

613. Fateh, Z. Aləmdə səsi qalan yazıçı, müəllim, alim: Əzizə Cəfərzadə-90 / Zaur Fateh // Azərbaycan müəllimi.- 2010.- 24 sentyabr.- S.5.

614. Fərəcov, G. Yorulmaz alim, cəfakeş yazıçı: Əzizə Cəfərzadə / G. Fərəcov // Mədəniyyət.- 2010.- 29 dekabr.- S.13.

615. Xəlilzadə, F. Xəyalımızda yanan işıq: xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında/ Flora Xəlilzadə // Mədəniyyət.- 2010.- 27 oktyabr.- S.13.

616. Xududbəyli, M. Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığında tarixi şəxsiyyətlərin tərənnümü / Maşallah Xududbəyli // Kredo.- 2010.- 1 may.- S.14.

617. İbrahimov, F. Aləmdə səsi qalan yazıçı, müəllim, alim: Əzizə Cəfərzadə - 90 / Fateh İbrahimov // Azərbaycan müəllimi.- 2010.- 24 sentyabr.- S.5.

618. Təranə. Azərbaycan anası: ədəbiyyatşünas, professor Əzizə Cəfərzadə haqqında / Təranə // Kaspi.- 2010.- 30 dekabr.- S.15.

2011

Əzizə Cəfərzadə - 90

619. “Aləmdə səsim var mənim”: Tarixin romanını yazan Əzizə xanım // Azadlıq.- 2011.- 9 aprel.- S.13.

620. Bəhmənli, Z. Tarixi romanlar müəllifinin 90 illik yubileyi keçirildi: Yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Zeynəb Bəhmənli // Azad Azərbaycan.- 2011.- 27 dekabr.- S.7.

621. Cəfərzadə, E. Əzizə Cəfərzadə yaradıcılığı daim diqqət mərkəzində idi / Elçin Cəfərzadə // Azad Azərbaycan.- 2011.- 18 dekabr.- S.7.

622. Xələfov, Ə. Əzizənin dərdi... əzizimin dərdi: Əzizə Cəfərzadə-90 /Əli Xələfli // Kredo.- 11 mart.- S. 1.

623. İbrahimov, Z. Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş tədbir: Qobustan rayonu Ərəbqədim kənd orta məktəbində keçirilən tədbir haqqında / Zaur İbrahimov // Azərbaycan müəllimi.- 2011.- 4 fevral.- S.16.

624. İbrahimov, Z. Aləmdə səsi qalan Əzizə xanım: Əzizə Cəfərzadə-90 /Zaur İbrahimov//Xalq qəzeti.- 2011.-25 dekabr.- S.8.

625. Seyidzadə, T. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin bilicisi: yazıçı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Tofiq Seyidzadə // Azad Azərbaycan.- 2011.- 14 sentyabr.- S.7.

626. Zümrüd. Azərbaycan elmi qarşısında böyük xidmətlər göstərmiş tədqiqatçı-alim və yazıçı / Zümrüd // Səs.- 2011.- 3 sentyabr.- S.12.

2012

627. Babayeva, G. Əzizə Cəfərzadə yaradıcılığı müstəqillik illəri dövründə / Gülnar Babayeva // Filologiya məsələləri.- 2012.- № 7.- İyul.- S.351-356.

628. Dilqəm, Ə. Şərqin ilk çadra atan qadını - Zərrintac: Əzizə Cəfərzadənin “Zərrintac-Tahirə”adlı romanı haqqında / Əhməd Dilqəm // Azad Azərbaycan.- 2012.- 12 fevral.- S.5.

629. Seyidzadə, T. Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin bilicisi - Əzizə Cəfərzadə / Tofiq Seyidzadə // Azad Azərbaycan.- 2012.- 15 yanvar.- S.7.

2013

630. Aliyə. İlk əsərini “Əzrayıl”dan yazdı: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin ölümündən 10 il ötür /Aliyə // Ədalət.- 2013.- 5 sentyabr.- S.4.

631. Fərəcov, S. Zərif qəlbin yazdığı tarixi həqiqətlər: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə yaradıcılığı haqqında / Savalan Fərəcov // Mədəniyyət.- 2013.- 29 dekabr.- S. 13.

632. Hasilova, G. Əzizə Cəfərzadənin tədqiqatlarında Novruz adət-ənənələri /Gülsümxanım Hasilova // Təzadlar.- 2013.- 5 mart.- S.11; 7 mart.- S.15.

633. Xududbəyli, M. Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığında tarixi şəxsiyyətlərin tərənnümü / Maşallah Xududbəyli // Dədə Qorqud.- 2013.- № 1.- yanvar.- S.69-75.

634. Uğur. Məndən xoşbəxt elə mən özüməm: yazıçı Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında / Uğur // Xalq cəbhəsi.- 2013.- 4 iyun.- S.14.

2014

635. Görkəmli yazıçıya həsr olunub: Pərvanə Bayramın Ankarada çap olunmuş "Əzizə Cəfərzadə. Həyatı, ədəbi şəxsiyyəti, hekayələrinin incələnməsi" kitabı haqqında // Ədəbiyyat qəzeti.- 2014.- 31 yanvar.- S.7.

636. Hasilova, G. Əzizə Cəfərzadə və Azərbaycan qadın aşığı / Gülsümxanım Hasilova//Dədə Qorqud.- 2014.- № 1.- yanvar.- S.61-68.

637. Məmmədova, K. Əzizə Cəfərzadə Novruz adət-ənənələri haqqında / K. Məmmədova // Məktəbəqədər və ibtidai təhsil.- 2014.- №1.- yanvar-mart.- S.91-94.

638. Mövlamova, M. Aləmdə səsi qalan Füzuli: yazıçı Əzizə Cəfərzadənin Füzuli haqqında fikirləri / Mehriban Mövlamova // Filologiya məsələləri.- 2014.- №9.- S. 334-340.

639. Murat, D. Samihə Ayverdi Əzizə Cəfərzadə tarixi romanlarının təkiyə üsulları baxımından tədqiqi / Değər Murat // Filologiya məsələləri.- 2014.- № 9.- sentyabr.- S.278-287.

2015

640. Deger, M. Samiha Ayverdi və Əzizə Cəfərzadənin tarixi roman janrının inkişafında və formalaşmasında rolu / Değər Murat Tunceroğlu // Dil və ədəbiyyat.- 2015.- №1.- S. 222-225.

641. Məcidova, X. Əzizə Cəfərzadənin “Anamım nağılları” kitabı Böyük Britaniyada nəşr olunub / X. Məcidova // Ədəbiyyat qəzeti.- 2015.- 9 may.- S.32.

642. Rəsulova, Ə. Əzizə Cəfərzadənin tarixi romanlarında tarixilik və müasirlik / Ədalət Rəsulova // Respublika.- 2015.- 28 yanvar.- S.11.

643. Şah İsmayıl haqqında roman yenidən çap edildi: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin qüdrətli hökümdar və şair Şah İsmayıl Xətaiyə həsr etdiyi “Bakı-1501” romanı haqqında // Kəsp.- 2015.- 21-27 fevral.- S.9.

2016

644. Abdulla, S. Bir müqəddəs ziyarət: Dünyanı dağılmağa qoymayan anaların dualarıdır: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Sahib Abdulla // Kredo.- 2016.- 6 aprel.- S.7.

645. Hasilova, G. Əzizə Cəfərzadə romanlarında mahnı mətnləri / Gülsümxanım Hasilova // Filologiya məsələləri.- 2016.- №1.- yanvar.- S.287-292.

646. İsmayılova, M. Əzizimiz Əzizə vardı...: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə 25 il əvvəl Şamaxının Boyat kədi ərazisində görkəmli şair Məhəmməd Füzulinin adına xatirə lövhəsi qoydurmuşdur / Mənsurə İsmayılova // Kredo.- 2016.- 11 mart.- S.3-5.

647. Məlikzadə, H. O, mənə “Nəsimi ruhlu şair” deyirdi...: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Hikmət Məlikzadə // Yeni Təfəkkür.- 2016.- 5 fevral.- S.4.

648. Süleymanzadə, M. Yazıçılar haqqında xatirələr: Müəllifin Əzizə Cəfərzadə ilə bağlı xatirələri / Məzahir Süleymanzadə // Azərbaycan.- 2016.- №9.- sentyabr.- 2016.- S.165-169

649. Yusifli, V. Yazıçılıq, alimlik və xanımlıqda Əzizə Cəfərzadə nümunəsi / Vaqif Yusifli // 525-ci qəzet.- 2016.- 30 dekabr.- S.19.

2017

650. “Cəfərzadələr ocağı - Əzizə Cəfərzadə” kitabı işıq üzü görüb: Professor Seyfəddin Qəniyevin eyni adlı kitabı haqqında // Mədəniyyət.- 2017.- 11 yanvar.- S.4.

651. Əliyeva, A. Aləmdə səsi olan: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə XIX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin bilicisi kimi tanınıb / Aynurə Əliyeva // Azad Azərbaycan.- 2017.- 14 fevral.- S. 7.

652. Əzizə Cəfərzadənin kitabı Londonda nəşr olunub: “Anamın nağılları” adlı kitabının ingilis dilində çap olunması haqqında // Mədəniyyət.- 2017.- 15 may.- S.15.

653. Fərəcov, S. Ədəbi aləmdə yaşayan və sevilən - Əzizə Cəfərzadə: Yazıçı Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığı haqqında / Savalan Fərəcov // Mədəniyyət.- 2017.- 1 sentyabr.- S.53.

654. İsmayıloğlu, A. Əzizə Cəfərzadənin “vəsiyyəti”: Xalq yazıçısı Əzizə Cəfərzadə haqqında / Atababa İsmayıloğlu // Kaspi.- 2017.- 4-6 fevral.- S.19.

655. Milli Kitabxanada xatirə sevgiləri: yazıçı, ədəbiyyatşünas, ictimai xadim Əzizə Cəfərzadənin anadan olmasının 95 illiyi və Nüsrət Kəsəmənlinin anadan olmasının 70 illiyinə həsr olunmuş kitab sərgisi açılıb // Mədəniyyət.- 2017.- 6 yanvar.- S.2.

656. Şabizadə, V. “Aləmdə səsim var mənim” romanında etnoqrafik mərasimlər / Vüsal Şabizadə // Xalq cəbhəsi.- 2017.- 16 may.- S. 14.

657. Yunisli, F. Əzizə Cəfərzadənin bədii yaradıcılığına dair yeni tədqiqat: Hüseyn Həşimlinin “Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığında tarixi povest” monoqrafiyasının çapdan çıxması haqqında / Fariz Yunisli // Mədəniyyət. - 2017. - 14 iyul. - S.12.

658. Yusifli, V. Əzizə xanım Cəfərzadə Azərbaycan qadınlığının zirvələrindən biri... / Vaqif Yusifli // Ədalət.- 2017.- 18 fevral.- S.15.

659. Yusifli, V. Ovqatın bütün rənglərində ehtiyac duyulan insan: Müəllimim, ustadım, anam - Əzizə Cəfərzadə / Vaqif Yusifli // Kaspi.- 2017.- 28 dekabr.- S.15.

2018

660. Əliyeva, A. Azərbaycan poeziyasının ağbirçək səsi - Əzizə Cəfərzadə / Aynurə Əliyeva // Türkünstan.- 2018.- 31 iyul.- 6,8,13 avqust.- S. 10.

661. Sumqayıtlı, E. Əzizə Cəfərzadənin “Aləmdə səsim var mənim” tarixi romanında bayatılar / Eltac Sumqayıtlı // Kaspi.- 2018.- 20-22 oktyabr.- S.22.

2019

662. Eyvazlı, G. Amazon ruhu - Əzizə Cəfərzadə: “Azərbaycan qadını silsiləsindən” birinci yazı / Günel Eyvazlı // Ədəbiyyat qəzeti.- 2019.- 15 iyun.- S.18-19.

663. Fərəcov, S. Ədəbi aləmdə yaşayan və sevilən: Əzizə Cəfərzadə / Savalan Fərəcov // Azad Azərbaycan.- 2019.- 29 dekabr.- S.7.

2020

664. Dirili, Y. “Əzizə Cəfərzadənin kəndi”, yaxud bənzəri olmayan nar bağlarının məskəni / Yusif Dirili // Xalq cəbhəsi.- 2020.- 13, 15 fevral.- S.14.

665. Sönməz. Hörmətli alim bacımız Əzizə Cəfərzadə: Sabir Rüstəmxanlının təqdimatında Güney Azərbaycanın tanınmış şairi Sönməzin Əzizə Cəfərzadəyə məktubu / Sönməz // Ədəbiyyat qəzeti.- 2020.- 11 yanvar.- S.13.

Əzizə Cəfərzadə-100

2021

666. Əzizə Cəfərzadənin 100 illiyi ərəfəsində “Seçilmiş əsərləri” çapdan çıxıb // Mədəniyyət.- 2021.- 30 iyul.- S.1-4.

667. İbrahimov, T. Varislər: Nəsrimizin anası... ya da "Yad et məni": yazıçı Əzizə Cəfərzadənin oğlu ilə söhbət / Turan İbrahimov; müsahibəni apardı Əyyub Qiyas // Ədəbiyyat qəzeti.- 2021.- 26 iyun.- S.16-17.

Əzizə Cəfərzadəyə həsr olunan şeirlər

1978

668. Bayramukova, H. Hamısı gözəldir: Qaraçay şairəsinin Ə.Cəfərzadəyə ithaf etdiyi şeir / Həlimət Bayramukova // Azərbaycan gəncləri.- 1978.- 8 mart.- S.2.

669. Rüstəm, S. Ana / Süleyman Rüstəm // Ədəbiyyat və incəsənət.- 1978.- 18 noyabr.- S.4.

1982

670. Əliyərbəyli, F. Əzəmətli olur böyüyən çinar / Fəridə Əliyərbəyli // Ədəbiyyat və incəsənət.-1982.- 5 mart.- S.4.

2003

671. Təbrizi, S.Q. Əzizə Cəfərzadənin xatirəsinə: şeir / Səbri Qulamrza Təbrizi // Ədəbiyyat qəzeti- 2003.- 12 sentyabr.- S. 2.

**Əzizə Cəfərzadəyə həsr olunan
sənədli film**

672. Ağ saçlarının işığı: {sənədli qısametrajlı film, Əzizə xanım Cəfərzadənin anadan olmasının 70 illiyinə ithaf edilmişdir}/ rej.: Teymur Bəkirzadə; ssen. müəl.: Svetlana İsmayılova; oper.: Bala Şərif.- "Salnamə" Sənədli Filmlər Studiyası, 1993. - 1 hissə.

XARİCİ DİLDƏ

Rus dilində

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
О ПРИСВОЕНИИ А.М.ДЖАФАРЗАДЕ ПОЧЕТНОГО
ЗВАНИЯ «НАРОДНЫЙ ПИСАТЕЛЬ»

За заслуги в развитии азербайджанской литературы
присвоить Азизе Мамед гызы Джафарзаде почетное звание
«Народный писатель».

**Гейдар Алиев,
Президент Азербайджанской Республики
г. Баку, 28 декабря 2001 года**

**ПРОФЕССОРУ АЗИЗЕ ХАНЫМ
ДЖАФАРЗАДЕ**

Уважаемая Азиза ханум!

Сердечно поздравляю Вас - видного представителя современной азербайджанской литературы - с 80-летним юбилеем.

Ваше творчество сыграло важную роль в защите и сохранении национально-духовных ценностей нашего народа, формировавшиеся на протяжении многих столетий. Ваши произведения, раскрывающие глубокое содержание отдельных этапов нашей истории, служат воспитанию молодого поколения в духе патриотизма.

Ваше литературное творчество, охватывающее более чем 60-летний период и являющееся вкладом в развитие нашей прозы, стало и было примером борьбы на пути защиты чистоты азербайджанского языка. Ваши исторические романы, прививающие почтение к героическому прошлому, призывают наших людей быть преданными прошедшим испытание веками нашим обычаям и традициям, развивать это священное достояние, имени наших предков.

Вы также являетесь неутомимым исследователем нашего богатого устного литературного наследия, являющегося сокровищницей нашей национальной культуры. В этом смысле Ваше богатое творчество как писателя неотделимо от Вашей напряженной научной деятельности. Интеллигенция Азербайджана знает Вас и как талантливого педагога.

Верю, что Ваши произведения - плоды Вашего пера, воспевающие самые чистые и искренние желания нашего народа, и впредь будут достойно служить культурному развитию Азербайджана, уверенно продвигающегося по пути независимости.

Желаю Вам здоровья и творческих успехов!

**Гейдар Алиев,
Президент Азербайджанской Республики
г. Баку, 28 декабря 2001 года**

Азиза Мамед гызы Джафарзаде

Знаменитая писательница и литературовед, народная писательница Азербайджана, доктор филологических наук, профессор Азиза Мамед гызы Джафарзаде родилась в городе Баку 29 декабря 1921 года. После окончания школы № 25, она вступила в Театральный техникум, а затем двухлетний Педагогический Институт. В 1942-1944 годах она работала как преподавательница в деревне Чапарлы Ахсунского района. В 1944-1946 годах Азиза ханым работала начальником сценарного отдела на киностудии «Азербайджанфильм» имени Джафара Джаббарлы. В 1946 году экстренно она закончила учебу на филологическом факультете Азербайджанского государственного университета. В 1947-1949 годах - она была заведующей театральной школой, в 1950-1956 годах - доцентом, заведующей кафедрой в заочном педагогическом институте, в 1957-1974 годах - старшим научным сотрудником, заведующей отделом Рукописного фонда Академии наук Азербайджана, а с 1974 года - была профессором Бакинского государственного университета. В 1950 году она защитила кандидатскую на тему «Образы молодых просветителей в Азербайджанской литературе XIX века», в 1970-м - докторскую диссертацию на тему «Ашугский стиль в Азербайджанской поэзии XIX века».

Творчество Азизы Джафарзаде, одной из наших известных писателей-женщин, занимает достойное место в азербайджанской литературе XX века. В период, охватывающий более 65 лет, она неустанно творила, создавала во имя сохранения сформировавшихся на протяжении веков высоких национально-духовных ценностей нашего народа, замечательных обычаев и традиций нашего края, своими многочисленными произведениями, являющимися результатом плодотворной литературной деятельности, внесла ценный вклад в развитие нашей прозы. В центре внимания Азизы ханым всегда находились события, происходившие в отдельные периоды истории Азербайджана, яркие образы личностей, оставивших неизгладимый след в нашем прошлом. Наряду с этими произведениями,

воссоздающими художественную панораму различных этапов нашей истории, читатели всегда с большим интересом воспринимали также романы, повести и рассказы писательницы, повествующие о жизни современной молодежи.

Она начала свою литературную деятельность в 1937 возрасте 16 лет, и ее первый рассказ "Ангел Смерти" была издана в газете "Едабийят" (Литературной).

С 1946 года она являлась членом Союза Писателей Азербайджана.

В 1948 ее первая книга была издана, но согласно специальному решению Москвы, было уничтожено до выхода в продажу.

Литературные Работы

Романы Азизы Джафарзаде главным образом написаны в историческом жанре.

«Рассказы о Натеван» (1963) Собраны рассказы о жизни известной поэтессы, последней наследницы Карабахского ханства Хуршид бану Натеван.

«Звучит повсюду голос мой» (1973-1978) Исторический роман о нелегкой литературной судьбе известного поэта XIX века Сеида Азима Ширвани.

«Вернись на Родину» (1977) Исторический роман о жизни поэта XVII века Нишате Ширвани на фоне событий вторжения первых Российских военных отряд в Азербайджан в Сальяне.

«Помни меня» (1980) исторический роман о литературной дружбе выдающихся поэтов сатирика Сабира и романтика Аббаса Саххата (конец XIX начала XX века).

«Баку-1501» (1981) - исторический роман (XV-XVI века) посвященный поэту и полководцу Шаху Исмаил Хатаи.

«Джалалие» (1983) - посвящена правительнице Нахчивани XII века Джалалие и истории защиты ее страны.

«Сабир» (1989) - книга посвящена жизни известного сатирического поэта Мирза Алекбер Сабира (конец XIX начала XX века).

«Из страны в страну» (1992) - этот роман о жизни великого Азербайджанского географа - XIX столетия Зейналабдина Ширвани, который 37 лет провел на кругосветном путешествии.

«Трагедия одного голоса» (1995) - повесть о трагической жизни замечательной певицы XIX столетия Мирза Гуллер, которая долгое время вынуждена была переодеться в мужскую одежду во время концертов.

«До «Гюлистан» (1996) повесть рассказывает о событиях нападениях Российских отрядов на Ширван в начале XIX века, до заключения соглашения «Гюлистан», согласно которой Азербайджан был разделен между двумя державами - Россией и Ираном.

«Зарринтадж-Тахира» (1996) - о жизни Тахира Гудратулейн - поэтессы и одной из лидеров движения Баб - Бахаи XIX веке в Южном (Иранском) Азербайджане.

«К свету» (1998) - повесть о трагических событиях в начале XX века в Азербайджане и Иране в связи распространения религии Бахаи.

«Напасть» (2001) - книга рассказывает о дворцовых поединках за власть после смерти Шах Исмаила Хатаи (XVI век), в результате которых Азербайджанское государство распалось на мелкие ханства.

«Моя Рубаба Султан» (2001) - полу-биографический роман на фоне социально-политических событий, происходящих в конце XIX и в начале XX веков.

«Слезы Каспия» (2003) повесть рассказывает о событиях, происшедших в 1938 году: принудительной депортации Сталинским режимом южных Азербайджанцев, проживающих в Северном Азербайджане обратно в Иран в течение 3-4 дней.

«Султан Любви» Роман посвящен жизни и творчеству великого Азербайджанского поэта Мухаммеда Физули (XV-XVI века). Последний исторический роман писательницы, который она закончила перед смертью. Роман опубликован в 2005 году.

Темы повестей «Дом без хозяина» (1966), «Протяни руки мне» (1970), «Ты моя надежда» (1984), «Моя мечта» (2002) были взяты из современной жизни.

«Рассказы моей дочери» (1964), «Сказки моей матери» (1982), «Цветы мои», (1988), «Кошачий язык» (2001) и другие произведения были написаны для детей.

Азиза ханум могла успешно совмещать литературное и научное творчество с педагогической деятельностью. Как профессор филологического факультета Бакинского государственного университета, она внесла достойный вклад в дело подготовки научных кадров в Азербайджане.

Научные Исследования

В то же время Азизе Джафарзаде как ученому-исследователю принадлежат достойные одобрения заслуги перед азербайджанской наукой. Ее труды, являющиеся плодом напряженных научных исследований в области изучения классической азербайджанской литературы, в частности устного литературного наследия, всегда вызывали интерес научной общественности. Научные исследования Азизы ханум оказывали сильное влияние и на ее литературное творчество, и произведения писателя стали ярким примером борьбы за чистоту азербайджанского языка.

Она была известна как эксперт в истории азербайджанской литературы. Наряду с собственными художественными произведениями, Азиза Джафарзаде сделала много для азербайджанской науки как исследователь. Она собрала и издала работы многочисленных ашуггов и поэтов:

«Фатма ханум Кемине» (1971)

«Биения души» (1972)

«Поэтессы и женщины-ашуги Азербайджана» (1974, 1991)

«Поэтессы и женщины ашуги Азербайджана» (2003, второе издание),

«Три поэта Ширвана» (1971)

«Муджрим Керим Вардани» (1978)

«Сунбулстан» избранные стихи Абдулла Падарлы (1979)

«Листы из каждой ветки» (1983).

Она написала сценарий для кинофильма «Натеван», а также многочисленные сценарии для радиотелевизионных передач, мемуары и байаты (в классическом жанре четверостишия).

Азиза ханум глубоко любила фольклор Азербайджана. Ее статьи «Мои думы о байаты» о праздниках «Хизир Наби» и «Новруз» и другие относительно традиций и этнографии, а также многочисленные ее выступления по радио и телевидению были очень популярны.

Принимая участие в мероприятиях международного значения в ряде зарубежных стран, в том числе в Югославии, Сирии, Ираке, Индии, Сингапуре, Малайзии, Израиле, Кипре, Турции и Иране, Азиза Джафарзаде всегда достойно и на высоком уровне представляла нашу страну. Она собрала информацию для своих исторических романов из библиотек зарубежных стран, которые она посетила и написала рассказы о путешествиях. Один из них – «Путешествие к Золотому Побережью» (1968), что была написана после поездки в Гану (Африка).

Азиза ханум перевела много зарубежных произведений на Азербайджанский язык, таких как «Брестская крепость» С.С. Смирнова, «Могучая волна» Ш.Р.Рашидова, «Мой генерал» А. Лиханова, «Камень дракона» А.Кабаклы, «Наша Родина» С.Чокума и другие. Она также была редактором многочисленных книг. Ее произведения также были переведены на зарубежные языки – русский, английский, немецкий, персидский, таджикский, арабский, казахский и др.

Азиза Джафарзаде была автором и ведущей многочисленных радио и телевизионных передач из серии «Из нашего классического наследия», «Ашуг Пери» и других. Она пропагандировала азербайджанское классическое и современное литературное наследие с помощью этих программ. Она также была постоянной участницей радиопрограмм, подготавливаемых для Южного Азербайджана и в радиожурнале «Мать» в очень продолжительное время.

Азиза Джафарзаде работала председателем Женского Совета Республики в 1981-1989. Она принимала активное участие в помощи женщинам, и защите прав детей и помогла им с их проблемами. С этой целью она неоднократно ездила в очень отдаленные деревни Азербайджана. Она занималась благотворительностью в течение всей жизни, и в 1979 она построила на свои средства школу и клуб в деревне Тагилы Гаджигабулского района.

Азиза ханум была любима и уважалась целой нацией как Мать. В признании этого в 2001 году ей было присвоено почетное имя «Мать Азербайджана». Она говорила: «Моя партия — моя нация», и призывала азербайджанцев к национальному единству.

В отношении к событиям, происходившим в общественно-политической жизни нашего народа, она всегда демонстрировала гражданскую позицию. Заслуги Азизы Джафарзаде перед азербайджанской наукой и литературой были высоко оценены. Она получила много почетных наград – орден «Дружба Народов» (СССР) и «Славы» – самые высокие награды независимого Азербайджана. Она была также удостоена президентской пенсии Азербайджанской Республики и получила почетное звание «Народный Писатель Азербайджана». «Азертелефильм» снял два телефильма о жизни и творческой деятельности писательницы.

Азиза Джафарзаде скончалась 4-го сентября 2003 года на 82-м году жизни после продолжительной болезни. Согласно ее завещанию, она была похоронена в деревне Таглы около могил ее родителей, мужа и братьев. Светлая память об Азизе Джафарзаде, видной писательнице и литературоведе, истинном гражданине и заботливом человеке, всегда будет жить в сердцах азербайджанцев и тех, кто знал ее и ее произведения.

Основные даты жизни и творчества Азиза Мамед гызы Джафарзаде

29 декабря 1921 г.	- родилась в Баку.
1930	- Поступила в первый класс семилетней школы № 38 города Баку.
1937	- окончила семилетнюю школу в Баку. Его первый рассказ «Азраил» был опубликован в «Адабийят газети».
1938-1940	- училась в Педагогическом техникуме им. Сабира и одновременно на факультете критики Театрального техникума.
1942-1944	- работала учителем в селе Чапарлы Агсуинского района.
1945	- поступила в Азербайджанский Государственный Университет (ныне БГУ).
1946	- экстренно окончила Азербайджанский Государственный Университет. Была избрана членом Союза писателей СССР.
1946-1948	- работала директором Театрального техникума.
1947-1950	- училась в аспирантуре Азербайджанского государственного университета.
1948	- опубликована первая книга «Рассказы», но обвинив автора в «Ахматовшине» сожгли книгу

- перед тем, как выставить на продажу.
- 1950 - 23 февраля** - защитила диссертацию на тему «Образы интеллигенции-просветителей в азербайджанской литературе XIX века».
- 1950 - 1955** - работала заведующей кафедрой заочного педагогического института.
- 1955 - 1956** - работала преподавателем в Петропавловск-Камчатском филиале Хабаровского университета, преподавала древнюю мировую литературу.
- 1956-1974** - работала старшим научным сотрудником, заведующим отдела Азербайджанского института рукописей.
- 1963** - издана первая (но вторая) книга «Рассказы о Натеван».
- 1964** - издается книга «Рассказы моей дочери».
- 1965-1966** - по семейному положению жила в Африке Республике Гана, собирала материалы для своих книг.
- 1966** - опубликована книга «Дом без хозяина».
- 1968** - Издана книга «Путешествие к Золотому берегу» о Республике Гана. 1970 г. - Издана книга «Протяни руки мне».
- 3 декабря 1970 г.** - защитил докторскую

- диссертацию на тему «Ашугский стиль в азербайджанской поэзии XIX века».
- 1971** - вышел в свет роман «Звучит повсюду голос мой».
- С 1974** - года до конца своей жизни - профессор кафедры истории азербайджанской литературы, а затем фольклора Бакинского государственного университета.
- 10 июня 1974 г.** - получила звание профессора.
- 1975** - посетила Югославию и приняла участие в мероприятии, посвященном побратимству Баку и Сараево. Она была в творческой командировке в Сирии.
- 1977** - опубликован роман «Вернись на Родину». Она была в творческой командировке в Республике Ирак.
- 1979** - построила на свои средства здание средней школы в селе Тагили Удулинского совета Гаджигабульского района.
- 1980** - Опубликован роман «Помни меня». Она построила клуб, библиотеку и памятник матерям в селе Тагили Гаджигабульского района.
- 1981** - изданы романы «Ашугский стиль в азербайджанской поэзии» (I том), «Баку-1501» и «Всюду звучит голос мой» (на русском языке).

- 1982** - издана книга «Сказки моей матери».
- 1983** - издана книга «Джалалие». Роман «Вернись на Родину» в переводе Сарбаса Акаева издан на казахском языке в Алматы.
- 1985** вышла из печати книга «Ты моя надежда». Был поставлен телеспектакль «Неожиданный приезд».
- 1984** - поставлены телеспектакли «Право отца» и «Матери».
- 1985** - награждена орденом «Дружбы народов».
- 1986** - издано «Избранные произведения».
- 1987** - посетила Сирию.
- 1987-1995** - несколько раз посетила Турецкую Республику города Кайсери, Анкара, Стамбул, Конья, Эрзурум, Карс, Эдирне и другие участвовала в международных симпозиумах.
- 1988** - вышла книга «Мои цветы». Был поставлен спектакль «Жудкая правда».
- 1989** - вышел в свет роман «Сабир».
- 1989-1990** - установила гранитный памятник на месте разрушенного исторического села Баят Шамахинского района. Посетила Турцию и Кипр, чтобы проинформировать мировую

- общественность о событиях 20 января 1990-го года. Была в творческой командировке в Индии, Сингапуре, Малайзии. В Стамбуле опубликована книга «Сказки моей матери».
- 1990-1994** - дважды посетила Иран, отыскала копию Священного Корана, впервые переведенную на турецкий язык Узун Хасаном.
- 1992** - опубликована книга «Из страны в страну».
- 1995** - побывала в Израиле. Опубликовано роман «Трагедия одного голоса».
- 1996** - побывала в Эдирне, Турция. Изданы романы «До «Гюлистан» и «Зарринтадж-Тахира».
- 1998** - Издано роман "К свету".
- 1999** - Издана книга «Ашугский стиль в азербайджанской поэзии» (том II).
- 2000** - награждена орденом «Славы».
- 2001** - вышла в свет повесть «Напасть».
- 2002** -опубликована книга «Слезы Каспия».

**Произведения
В книгах****1981**

673. Звучит повсюду голос мой: роман / Азиза Джафарзаде; пер. с азерб. М.Гусейновой.- Москва: Советский писатель, 1981.- 440 с.

1989

674. Баку - 1501: роман / Азиза Джафарзаде; ред. У. Садыхова; пер. с азерб.Э.Везировой.- Баку. Язычы, 1989.- 232 с.

Произведения, опубликованные в периодической печати**1964**

675. Рассказы о дочурке / Азиза Джафарзаде; перевод П. Лидниной// Литературный Азербайджан.- 1964.- №4. апрел.- С.78-80.

1968

676. Нежные, как весенний вздох: Об Молле Панах Вагифе/ Азиза Джафарзаде // Молодежь Азербайджана.- 1968. 21 ноября. с.3.

1970

677. Всюду звучит голос мой... / Азиза Джафарзаде; перевод Д.Искендеровой и О.Оруджева // Литературный Азербайджан.- 1974.- ноябрь.- №11.- с.15-67.

1978

678. Вернись на родину / Азиза Джафарзаде; пер. с азерб.Э.Везировой // Литературный Азербайджан.- 1978.- №9-10.- сентябрь.

1987

679. Баку - 1501: роман / Азиза Джафарзаде; пер. с азерб.Э.Везировой // Литературный Азербайджан.- 1987.- №4.- С. 75-107.

132**1990**

680. Джалалия: повесть / Азиза Джафарзаде // Литературный Азербайджан.- 1990.- №10.- С.67-94.

Литературно-критические статьи**1970**

681. "Не прощались": Об одноименной книге Гасана Мехтиева / Азиза Джафарзаде // "Вышка" газета 1970, 20 августа, с.3.

1978

682. Солнечное сердце: О Зейнаб Ханларовой / Азиза Джафарзаде // Литературный Азербайджан.- 1978.- №1.- yanvar.- с.66-70.

683. Над чем вы работаете? / Азиза Джафарзаде // Баку.- 1978.- 31 июля.- С.3.

1980

684. Бичуя косность, отсталость, реакцию: О трех сатирических журналах на русском языке-"Джигит", "Барабан","Бич" / Азиза Джафарзаде // Литературный Азербайджан.- 1978.- №12.- Декабрь.- с.113-116.

685. Солнечное искусство певицы: Об Зейнаб Ханларовой / Азиза Джафарзаде // Бакинский рабочий.- 1980.- 30 июля.- с.4.

1987

686. Счастлива женщина - счастливы все: О работе Женсовета - беседу вела Н.Купцова / Азиза Джафарзаде // Бакинский рабочий.-1987.- 8 марта.- С.2.

687. Турецкая газета о женщинах Азербайджана/ Азиза Джафарзаде // Бакинский рабочий.-1988.- 16 марта.

2001

688. Новруз - праздник обновления / Азиза Джафарзаде // Вышка газета.-2001.- №11.- 16 марта.- С.4. Беседу вела Саадат Алескерова.

133

Рецензия

689. Петровский, Ю. Голос разума / Ю. Петровский // Звезда. 1984.- №12.- С.188-190.- Рец: Джафарзаде Азиза. **Звучит повсюду голос мой:** роман.- Москва: Советский писатель, 1981.- 440 с.

О ней в газетах и журналах

1972

690. А.М.Джафарзаде – 50: Поздравление секретариата правления Союза писателей СССР. "Литературная газета".1972. 16 февраля. №7. с.6.

1974

691. Алхасов А. В гостях у карадагцев: Встреча по поводу выхода книги "Ветене гайыт"/ Алхасов А // Молодежь Азербайджана.- 1974.- №107.- 7 сентябрь.- S.4

1981

692. Халилов К., Казиева Р. О награждении тов. Джафарзаде Почетной грамотой Президиума Верховного Совета Азербайджанской ССР / **К. Халилов., Р. Казиева** // Бакинский рабочий.- 1981.- 29 декабря.- с.3.

1988

693. Кулиев, В. Пути прозы, труды прозы...: О романе Азизы Джафарзаде «Баку-1501» / В. Кулиев // Литературный Азербайджан. - 1988.- №3.- С. 126-127.

2003

694. А.М.Джафарзаде. 1929-2003. Некролог / Бакинский рабочий.- 2003.- 6 сентября.- С.3.

KÖMƏKÇİ GÖSTƏRİCİLƏR

Kitabların adlar göstəricisi

Aləmdə səsim var mənim	6, 7, 9, 30
Anamın nağılları	13
Azərbaycan poeziyasında xalq şeiri üslubu	11
Bakı-1501	12, 31
Bəla	25, 26, 33, 36
Bir səsin faciəsi	23
Cəlaliyyə	14
Çiçəklərim	18
Eldən-elə	20
Eldən-elə	32
Eşq sultanı	29
Əllərini mənə ver	5
Folklor araşdırmaları	37
“Gülüstan”dan öncə	22, 34
Xəzərin göz yaşları	28
İşığa doğru	24
Qızıl sahilə səyahət	4
Qızımın hekayələri	2
Qızımın hekayələri	35
Natavan haqqında hekayələr	1
Pişik dili	27
Sabir	19
Sahibsiz ev	15
Sahibsiz ev	3
Seçilmiş əsərləri	17, 38-49
Sənsən ümidim	16
Vətənə qayıt	8
Yad et məni	10
Zərrintac-Tahirə	21

Dövri mətbuatda çap olunan əsərlərin adlar göstəricisi

Ağlamaq əvəzinə, gülməyim tutdu	61
Aləmdə səsim var	74, 75
Allah amanatı	99
Amansız səhv	73

Araba 53
 Ata haqqı 86
 Bakı-1501 83
 Balacalar üçün 54
 Bayatılar 113
 Bəla 109
 Bir səsin faciəsi 103
 Bir yerdə görmək istərdim 105
 Cəlaliyyə 85
 Çevrilmiş zəmi 94
 Çörək 69, 91
 Dayımın dərsləri 70
 Dünyaya insan gəlir 51
 El qızı 92
 Elçinin dərsi 55
 Əllərini mənə ver 71
 Güləyən Akvili 62
 Gülsatan 106
 Günəş 56
 Hüseyinqulunun inəyi 58
 Xan qızı bulağ 52
 Xəyalım mənim 110
 Xəzərin göz yaşları 112
 Xörək yeyilməyən qablar 59
 İnak 56
 İşığa doğru 107
 Kürəkçay bağlaşması 98
 Qardaş və bacı 104
 Qəbulə xanım 102
 Qırxbuğum 63
 Qızbikə qız qalası 81
 Qorxulu həqiqət 97
 Miniaturlər 64, 68
 Musiqi 65
 Müəllim 89
 Natəvan haqqında iki hekayə 50
 Nida 78
 Pencək 87

Pilpilə piri 72
 Rübabə Sultanım 111
 Sağ əl 56
 Sahibsiz ev 60
 Satirik hekayələr 57
 Şairə 66, 67
 Şəfqət bacısı 88
 Toy 50
 Üç bədbəxt 108
 Ümid yeri 93
 Ürəyini eşidirəm 90
 Vergi 50
 Vətənə qayıt 76, 77, 79
 Yad et məni 80, 82
 Zənbil içində 84
 Zərrintac 95, 96, 100, 101

**Ədəbi tənqidi qeydləri, publisistik
məqalələri və oçerklərin əlifba göstəricisi**

Kitablar

Açıq, ey səhər 114
 Böyük Süleyman haqqında xatirə 115
 Dost düşüncələri 118
 Dost düşüncələri 122
 Kövrək şairə 120
 Məmməd Cəfər müəllimi xatırlayarkən 116
 Nigar Rəfibəylinin 90 illiyinə həsr olunmuş elmi sessiyada
 müəllifin çıxışı 121
 Sən kimsən, Fikrət 124
 "Söz hörgüsü" nün kərpiçləri 123
 Unudulmaz Abbas müəllim 117
 Uzaq xatirə 119

Dövri mətbuatda

Abbas Səhhət 173
 "Açıq söhbət" kitabının məziyyətləri 228
 Adamların sağlamlığı keşiyində 256
 Afrika xatirələri 149

Ağ günlərin səhəri 132
 "Ağlaşan" oğlanlarıma 374
 Ağlamayın ümid verin 347
 Ağlar... gülər... şerilər 168
 Axır ki, Aşıq Sənəmlə görüşdüm 401
 Ailə sədəti 204
 Allahım sənə bir də "Qərənfil" yazmağı nəsb etməsin 348
 Ana 179
 Analar, analar 229
 Analar, indi də söz sizindir 169
 Anaların dünyası 205
 "Anam deyirdi ki..." 282, 287
 Apastrofa ehtiyac var 375
 Ardı yaşanılır 365
 Aşıq Əlağa 248
 Aşıq Mayılı tanıyırsınız mı? 339
 Aşıq Pəri Natavana qonaq gəlib 257
 Aşıq Pərinin yeni tapılmış şerləri 316
 Aşıq Sənəm 230
 Aşıq Sənəmlə görüş 180
 Aşıq şeiri tərzində ictimai motivlər 157
 Aşıq şeri tərzində yazan qadınlar 158
 Ata məhəbbəti haqqında himn 234
 Ay əziz, qəlbi təmiz xoş gülərliz qadınlar 235
 Ayrılıqdan sonra yazılan sevgilər 376
 Azadlıq, insaniyyət, dostluq şairi 288
 Azərbaycan respublikasının prezidenti zati-aliləri cənab Heydər Əliyevə 391
 Azərbaycan yazıçıları ittifaqında 218
 Azərbaycan yazıçılarının VI qurultayında çıxışı 187
 Azəri qızından 317

B

Babəkin bitməmiş dastanı 324
 Bacı bayatıları 349
 Bahar 181
 Bakının keçmiş ilə görüş 156
 Bakı-Tehran-İstanbul üçlüyünün böyük mücahidi 350

Balacalar üçün 258
 Bayatı düşüncələrim 219
 Bayatılar 174, 195
 Bayramınız mübarək 329
 Bayramınız mübarək, əzəz qadınlar 249
 Belə deyirlər ki 182
 Belə müfəttişlərə nə deyəsən? 150
 Bəktəşi lətifələri haqqında 211
 Bir ana tanıyıram 236
 Bir bayraq altında 330
 Bir cüt bacı 276
 Bir daha xoş gördük, İraq! 259
 Bir də qaytarmaq ağır olur 188
 Bir parkın şikayəti 170
 Bircə budur arzum 212
 Bizim övladlarımızı ədəbiyyat tərbiyə edir 377
 Borca borc? 206
 Böyük qüvvəyə arxalanaraq 272
 Böyük Nazimlə kiçik bir görüş 392
 Böyük xalq şairi 127
 Böyük Oktyabr və Azərbaycan qadını 196
 Bu ömür bir dastandı 378

C

Ceyran Bayramova 333 №-li məhbus 277
 Cinaslar haqqında məktub 351
 Cismim qocalıb 352
 Çiçəklənən kurortlar diyarı 237

D

Dağlarda çiçək, ay güləbətini 278
 Dayan, bu an necəsənsə 183
 Deyirəm: ay kişi bir gəl özünə 260
 Dəliyə cavab 318
 Dəyanət-"№1209" 279
 Dəyirman bildiyini eləyir 238
 Dəyirman bildiyini eləyir 163
 Dindirir əsr bizi 366

- Doğru yolda 239
 Dost düşüncələri 331
 Döyüşən janr 128
 Dözə bilirsənmi, gözün qurbanı? 379
 Dözə bilmədim 393
 Dünyanın bütün analarına 295
 Dünyaya insan gəlir 134
 Düşünən və düşündürən şair 367
- E**
 Eston torpağında 207
 Etibar 280
- Ə**
 Əbülhəsən 332
 Ədəbiyyatımıza maraq 275
 Əhməd Bican Ərcilasuna məktub 333
 Əli Qafqasiyalı 319
 Əlli nədir ki 189
 Əlvida, kiril! 380
 Əməl dostları 340
 Əməl yoldaşı 289
 Əmilərə, dayılara de ki 240
 Əsərlərim töhfələrimdir 208
 Əsrimizin yaşadı 190
 Əziz qardaşımın yadıgarı Xeyransa 261
 Əzizə Cəfərzadənin Novruz düşüncələri 381
- F**
 Firuzə xanım Ağazadə 164
 Folklor və qadın-ana yaradıcılığı 334
- G**
 Gənc ürəyin çırpıntısı 151
 Gördüklərim, eşitdiklərim, düşüncələrim 304
 Görkəmli alim 241
 Göy qurşağı 320
 Gözaydınlığı 262
 Gözəllik aləmində 242

- Gözəllik qayğı sevir 197
 Gözəllik sorağında 198
 Gözün aydın, yaxud gecikmiş nekroloq 296
 Gücümüz, qüdrətimizsən 175
 "Gül dəftəri" və onun haqqında yazılmış şeirlər 141
 Güney Azərbaycan ədəbiyyatı antologiyası 394
 Güney Azərbaycanının qadın aşiq və şairləri 395
 Günümüzün kitabı 396
- H**
 Həqiqət haqqında nağıl 353
 Həqiqət Qarabağlı 368
 Həmişə yadda qalan şair 243
 Hər zərrəsi bir mübarəkdir Azərbaycanın 335
 Hörmətli Albert Anatolyeviç 297
 "Hüseynbala" poeması haqqında 125
- X**
 Xalçaçı qızlar anası 250
 Xalq qəhrəmanı haqqında roman 133
 Xan Arazı mən də keçdim 298
 Xeyirxahlıq nümunəsi 281
 "Xırda" məsələ 382
 Xızır Nəbi bayramı 305
 Xudafərin körpüsü 303
- İ**
 İkinci Bəsti 144
 İlk şeirlər - ilk uğur 213
 İlyas Əfəndiyevin nəsrinə 176
 İmtahan qarşısında 266
 İnamlı, ümüdlü 290
 İnsan adlanan kəs millətinə qara yaxmaz 383
 İnsanı ucaldan məhəbbət 171
 İranda üç şairə gördüm 306
 "İrs"-in Türkiyə və Kipr səfəri 299
 İsmayıl bəy Qaspirli 307
 İstedadlı xalq tərənnümçüləri 135
 Işıqla fərəhliyəm 220

İyirmi il bir Quranın izi ilə 397

K

Keçinin qədir-qiyəti 354

Kıpr adasında nələr gördüm 308

Kitab, saz-söz bayramı 267

Kitabxanada 231

Klassik ədəbiyyatımızda Azərbaycan qadınlarının azadlığı
uğrunda mübarizə 129

Klassik ədəbiyyatla bağlı düşündüklərim 321

“Komissar” kitabı 130

Kölgələr 145

Könül dünyası 251

Köylü qızının taleyi 283

Q

Q. B. Zakir və müasirlərinin bir neçə şeiri haqqında 146

Qardaş köməyi 300

Qardaş qəbrindən 284

Qeyri-adi dərslük 322

Qədim dastana həyat vəsiqəsi 214

Qəmər Bəyim Şeyda 142

Qırğız qəzetinin səhifələrində 222

Qırx ilə bərabər dörd il 369

Qiyətli yadigarlar 136

Qızıl Sahil lövhələri 148

Qızıl sahilin qadınları 147

Qızlar söz istəyir 209

Qonağam dost evində 399

Qoy həmişə bayram olsun 177

Qoy indi yazım 341

Qüdrətli tərbiyəvi təsir mənbəyi 159

M

M. F. Axundov İran və Türkiyə irticası əleyhinə 131

Maraqlı bir məktub 137

Maraqlı görüş 224

Mavi ekran qarşısında 271

Meyransa bibiyə məktub 263

Məktəb islahatı 252

Məmməd Səid Ordubadi 138

Mənim cismim qocalıb, qəlbim qocalmayıb 355

Məşğələ 356

Mətinləri təhrifdən çəkinək 291

Millətimin bayrağı var bayraqlar içində 384

Milli bağçamızdan yarpaqlar 357

Milli bağçamızdan yarpaqlar 385, 386

Milli dəyərlərimizi fasiləsiz olaraq təbliğ etməliyik 387

Mirzə İsmayıl Qasir haqqında 292

Modern Azərbaycan ədəbiyyatına toplu bir baxış 309

“Molla Nəsrəddin” jurnalı beynəlxalq irtica əleyhinə 126

Mollabacının gizli duası 172

Möcüzə 152

Müasirlik böyük şərtidir 199

Mübariz fəaliyyət proqramı, yaradıcılıq proqramı 184

Müəllim sözü, ana sözü- ürək sözü 285

Müəllim və şair Yəhya bəy Şeyda 210

N

N. Şirvani 160

Naburlu Badam 200

Nadir incilər 225

Nağıl dünyası 226

Naxçıvanın qadın hökmüdarı 358

Natəvan və Kəminə 370

Nəğmə şairi 264

Nənələrimizin bəzəyi 268

Novruz - təbiətin və könüllərin bayramı 398

Novruz gəlir 336

Novruz gəlir 400

O

O dünyadan əl-faniyə məktub 165

“O dünyadan” məktub 244

Oxucu xeyir duası 359

Ömür yoldaşı - əməl yoldaşı 342

Ömürlər 221

Öz gözündə tiri görmürsən 166

P

“Planetimizin üç nöqtəsində” 286

S

Sabir üçün zaman yoxdur 326

Sabir və qadın azadlığı 140

Satiramızda Füzuli nəfəsi 371

Satirik hekayələr 143

Satirik və lirik qələmlə 215

“Se məqalə”də Azəri türkcəsi 343

Səadət Buta 253

Səfəvi xanədanının şairləri 388

Səməd Vurğunun yeni tapılmış şeiri 161

Səmimi şeirlər 191

Sən elə sənətkarsan ki 178

Sən kimsən, Fikrət? 372

Səni kimi unudar Mərziyə 232

Siçanların açıq məktubuna qapalı cavab 167

Sinədəftər nənələr 192

Siraci kimdir? 325

Sitarə xanımın taleyi 293

“Soltan Savalan” və onun müəllifi haqqında bir neçə söz 310

Sübhün şəfəqlərinə qədər 155

Sülhə səs veririk 245

Ş

“Şer dəftəri” 311

Şəxsiyyətin tərbiyyəsi və ədəbiyyat 201

Şərəf 327

Şirvanın aşığı və onların yaradıcılığında bəzi məqamlar 344

T

Tarix yaxşılığı unutmur 360

Tariximizlə səsləşən bayatılar 223

Təbrik edirəm, analar! 246

Təbrik edirik 185

Tər-təzə məzə 389

Təzəxanım mollalar 247

Türkiyədən sovqat 312

Türkiyənin qadın yazarları 301

U

Uca dağ başında 186

Udulu Musa Şirvani 162

Uğurlu yol 216

Uğurlu yol 269

Unudulmuş əziz günlərimizdən 390

Ustad Əli Təbrizli 313

Ustad Qafur Qulamla görüş 217

Ustadla bağlı 345

Uşaq ədəbiyyatımızın yüksəlişi naminə 193

Uşaq nəsrimizdə ilk trilogiya 346

Uşaqların keşiyində 254

Uzaq xatirə 337

Ü

Üç şairin deyişməsi 139

Ümid ocağımız, işıq mənbəyimiz 328

Ünvana çatmamış 153

Ürək möhlət verəydi 233

V

“Varlıq” dərgisi və folklor 314

Vətən məhəbbəti ana adından başlayır 265

Vətənə dönən ümidlər 302

Vətənə dönən ümidlər 315

Y

Yaxşı ki, dünyada yaxşı var imiş 361

Yazıçı, ictimai xadim, dost 294

Yenə də açıldı xatiratım 338

Yeni binada köhnə qayda 194

Yeni dastanlar sorağında 227

Yeni İraqın qadınları 202

Yeni vəzifələr qarşısında 273

Yeni vəzifələr, yeni arzular 255

- Yeni yaranan bayatılar 362
 Yiyəsi götürər 363
 Yora bilməz yollar məni 270
 Yora bilməz yollar sizi 274
 Yuyulmuş əriştə 203

Z

- Zeynəb Xanlarova 154
 Zinətlərimizin poeziyası 364
 Ziyalı - vətəndaş mövqeyi 373
 Ziyalı sözü 323

**Tərcümə etdiyi kitabların
 əlifba göstəricisi**

- Abidə / Mollov, R. / 410
 Bizim diyar / Çokum, S. / 406
 Brest qalası / Smirnov, S. S. / 402
 Çinar haqqında əfsanə / Askad, M. / 412
 Əjdaha daşı / Kabaklı, Ə. / 407
 Gəlmədi / Promet, L. / 411
 Güclü dalğa / Rəşidov, Ş. / 403
 Hörumçək və ipəkqurdu / Mollov, R. / 409
 İntizar / Cəlal, İ. / 408
 Mənim generalım / Lixanov, A. / 404
 Povestlər / Lixanov, A. / 405
 Yad küçələr / Çokum, S. / 413

**Ön söz yazdığı, tərtib etdiyi, topladığı, redaktoru olduğu və
 rəy verdiyi əsərlərin əlifba göstəricisi**

- Ağ yağış / Pirsultanlı, S. / 429
 Ankara məhbusu / Dərviş, S. / 418
 Azərbaycan qadın şairləri antologiyası 440
 Azərbaycanın aşiq və şair qadınları 419, 427, 436
 Bir yağış istəyirəm 438
 Dünya səndə nəyim qaldı / Pirsultanlı, S. / 428
 Fatma xanım Kəminə 415
 Hər budaqdan bir yarpaq 425
 Xətai və Füzuli 433

- XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatı proqramı 414
 İnanmıram yoxluğuna / Xəyal, S. / 441
 Könül çırpıntıları 416
 Qafqazın problemləri / Yaqub, R. / 431
 Qaynar söz çeşməsi / Vəliyev, V. / 424
 Mədəniyyət dünyası 439
 Məmməd Səid Ordubadi arxivinin izahlı təsviri 443
 Mən Abbasam - Cəyirlidi məkanım / Qəniyev, S. / 434
 Məni məndən alan dünya / Hacıyeva, F. / 432
 1918-ci il Şamaxı soyqırımı / Qəniyev, S. / 437
 Ölüm yuxusu 435
 Seçilmiş əsərləri / Padarlı, A. / 422
 Səhnə işıqları / Çaplin, Ç. / 417
 Sünbülüstən / Vardani, M. K. / 421
 Şamaxı / Cəfərzadə, Ə. / 430
 Şərq xalqlarının maariflənməsində klassik Azərbaycan şairlərinin
 rolu / Kərimov, R. / 423
 Şirvanın üç şairi 420
 Tək elli Təklədənəm / Şikarqızı, P. / 442
 Ürəyinizi qoruyun / Aslanoglu, C. / 426

Müəhəbbətlərinin əlifba göstəricisi

- Aləmdə səsim var mənim 451
 Alim Allah üçün oxudu 459
 Allahı həmişə başı üstündə olan qızçıqaz 452
 Allahın quşlarını tufeyli öyrədən 453
 Barışıq olarsa ermənilərin yenidən Bakıya qayıdacağından
 qorxuram 454
 Bizim övladlarımızı ədəbiyyat tərbiyə edir 460
 Bu gün yalançı çərşənbəsidir 468
 Bu gün yel çərşənbəsidir 469
 Dilimizdə "həya" kəlməsi olduğunu unutmayaq 470
 Dünənini inkar edənlər sabah utanacaqlar 461
 Ən böyük günahımız yaddaşsızlığımızdır 450
 Əzizə Cəfərzadədən "Cəmo Cəbrayılbəylinin haqqının bərpası"na
 dəstək 462
 Gəlin paltarı, "qaymağı xara"dan, yaxud "Hacı mənə bax"dan
 olardı 476

- Gücümüz birlikdədir 465
 Həftələri, günləri tutub saxlamaq istəyirəm 463
 Hər bir vətəndaş öz dilini qorumalıdır 464
 Xəzərin göz yaşları" ruhumuzu yuyur 474
 Xoşbəxtəm ki, hamı mənə ana deyir 455
 Qadın səsi - ana nəfəsi 466
 Ləyaqət deyilən söz lüğətimizdən silinib 456
 Maarif və mədəniyyət fədaisi 446
 Millət dəniz olmalıdır 467
 Millətimizin iki bəlası var 457
 Novruzun sorağı gəlir 471
 Ocağınız daim yansın 472
 Prezidentə münasibət tarixin özünə münasibətdir 475
 Respublika qadınlar şurasının sədri ilə görüş 448
 Siz nə üzərində işləyirsiniz? 445
 Sözüm hələ çoxdur 447, 449
 Su çərşənbəniz mübarək! 473
 Yazmasam, yaşaya bilmərəm 458
 Yeni il anketi 444

**Əzizə Cəfərzadə haqqında yazılan kitabların
 əlifba göstəricisi**

- Ana haqqı - Tanrı haqqı / Zeynalova, T. / 495
 Anamın nağılları / Mustafayev, T. / 482
 Azərbaycan Milli Ensiklopediyası 502
 Azərbaycan Sovet ensiklopediyası 486
 Azərbaycan sovet tarixi romanı / Axundov, Y. / 479
 Azərbaycan sovet yazıçıları 487
 Azərbaycan yazıçıları XX-XXI yüzillikdə / Əhmədov, T. / 501
 Cəlaliyyə / Quliyev, V. / 483
 Cəlil Məmmədquluzadə ensiklopediyası 499
 Dənizdən damlalar / Cəfərzadə, M. / 508
 El anası - Əzizə Cəfərzadə / Əliyeva, İ. / 491
 Ədəbi proses 488
 Ədəbiyyat söhbətləri / Cəfərov, N. / 506
 Ədəbiyyat və əbədiyyət / Qəhrəmanlı, N. / 500
 Əzizə Cəfərzadə və folklor / Hasilova, G. / 509
 Əzizə Cəfərzadənin bədii dünyası / Telmanqızı ,A. / 494

- Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığında tarixi bir povest / Həşim, Ə. / 505
 Gənclik ümidimizdir / Salmanova, Z. / 485
 Xətai dövrünün təsviri / Salahova, A. / 481
 Xətai haqqında roman / Məhərrəmov, C. / 480
 XX əsr Azərbaycan yazıçıları / Əhmədov, T. / 496
 Qadın-ana-sənət dünyası 507
 Qüdrətli sənətkar / Zeynal, A. / 493
 Məktəblinin ədəbiyyat lüğəti / Cəfərov, T. / 498
 Müasir Azərbaycan ədəbiyyatı / Abdullayev, C.M. / 497
 Müasirlik mövqeyindən / Qurbanov, Ş. / 478
 Müstəqillik dövrü Azərbaycan ədəbiyyatı 503
 Sabirlə görüş / Əlizadə, L. / 489
 “80 budağın hərəsindən bir yarpaq / Məmmədli ,N. / 492
 Sənət meyarı / Hüseyinov, A. / 485
 “Varlıq” Ensiklopedik toplusu 490
 Vətənə qayıt / Bayramov, Q. / 477

Avtoreferat

- Əzizə Cəfərzadənin bədii yaradıcılığı / Əliyeva, A. / 510
 Türkiyə və Azərbaycan ədəbiyyatında atrixi roman janrı / Deger, Murat Tuncer / 511
 Əzizə Cəfərzadə və folklor / Hasilova, G. / 512

**Əzizə Cəfərzadə haqqında məqalə yazan müəlliflərin əlifba
 göstəricisi**

- Abbasov, T. 533
 Abbasova, Ə. 609
 Abdulla S. 644
 Abutalıbov, R. 612
 Axundlu, Y. 559
 Axundova, Ş. 547
 Aliyə. 630
 Anar. 552
 Aytən. 589

B

- Babayeva, Ə. 553

Babayeva, G. 627
 Bayramov, Q. 515
 Bayramova, Z. 590
 Bəhmənli, Z. 620
 Bəşirqızı, Z. 571, 585
 Bünyadov, Z. 543

C

Cəfərzadə, E. 621

D

Daşdəmirov, Ə. 572
 Deger, M. 640
 Dilqəm, Ə. 628
 Dirili, Y. 664

E

Eyvazlı, G. 662

Ə

Əbdüləziz, Ə. 598
 Əbilova, M. 518
 Əhmədli, N. 592
 Əhmədoğlu, A. 586
 Əhmədov, Ə. 548
 Əhmədova, Ə. 517
 Əlimirzəyev, X. 534
 Əlioğlu, M. 514
 Əlişanoğlu, T. 574
 Əliyərbəyli, F. 599
 Əliyeva, A. 660, 751

F

Fateh, Z. 613
 Fərəcov, G. 614
 Fərəcov, S. 631, 653, 663

G

Gülxani, P. 600

H

Hacıqızı, S. 540
 Həslova, G. 632, 636, 645
 Heydərov, E. 516
 Hətəmoğlu, Ş. 565
 Hüseynoğlu, T. 574
 Hüseynov, A. 535
 Hüseynov, S. 519

X

Xələfov, Ə. 560, 622
 Xəlilov, Q. 520
 Xəlilov, P. 521
 Xəlilzadə, F. 549, 566, 576, 600, 615
 Xəyal, S. 567
 Xiləli, A. 577
 Xududbəyli, M. 616, 633

İ

İbrahimov, F. 610, 617
 İbrahimov, T. 667
 İbrahimov, Z. 619, 623
 İsabəyli, Q. 601
 İskəndər, E. 528
 İsmayıloğlu, A. 578, 654
 İsmayılova, M. 646

Q

Qabiloğlu, E. 611
 Qasımzadə, Q. 513
 Qəhrəmanov, T. 537
 Qəmbərli, N. 556
 Quliyev, V. 539
 Qurbanov, Ş. 516

M

Məcidova, X. 641
 Məğrur, R. 558
 Məhərrəmov, C. 528

Məlikzadə, H. 647
 Məmməd, O. 562
 Məmmədbəyli, S. 550
 Məmmədli, F. 605
 Məmmədov, A. 542, 579
 Məmmədov, B. 515
 Məmmədov, C. 531
 Məmmədov, S. 547
 Məmmədova Ş. 522, 524
 Məmmədova, K. 637
 Mirnəsiroğlu, M. 596
 Mövlamova, M. 638
 Murat, D. 639
 Musaqızı, Ş. 580
 Mustafayev, T. 538

N

Nazilə. 581
 Nəbioğlu, S. 602
 Nəbiyev, A. 603
 Niftəliyev, A. 544
 Niyazlı, M. 606
 Nuri, S. 525

P

Paşayev, Q. 597

R

Rəhim qızı, S. 554
 Rəsulova, Ə. 642
 Rza, R. 526
 Rzalı, R. 582

S

Salahova, A. 529
 Salmanova, Z. 541
 Salmanova, Z. 532, 535
 Seyidzadə, T. 621, 629

Soltan, S. 563
 Sönməz 665
 Subaşı, M. İ. 545
 Sumqayıtlı, E. 661
 Süleymanzadə, M. 529, 546, 648

Ş

Şabizadə, V. 656

T

Tahirov, Ş. 527
 Təranə 618
 Turaboğlu, X. 583, 587, 607

U

Uğur. 634

V

Vaqif, Y. 569
 Verdiyeva, Z. 551

Y

Yunisli, F. 657
 Yusifli, V. 557, 584, 645, 658, 659,

Z

Zərbəliyev, S. 523
 Zöhrə. 588
 Zümrüd. 626

Əzizə Cəfərzadəyə həsr olunan şeirlərin adlar göstəricisi

Ana / Rüstəm, S. / 669
 Əliyarbəyli, F. / Əzəmətli olur böyüyən çinar / 670
 Əzizə Cəfərzadənin xatirəsinə / Təbrizi, S.Q. / 671
 Hamısı gözəldir / Bayramukova, H. / 668

Алфавитный указатель произведений

Книги

Баку - 1501	674,679
Вернись на родину	678
Всюду звучит голос мой	677
Джалалия	680
Звучит повсюду голос мой	673
Нежные, как весенний вздох	676
Рассказы о дочурке	675

Алфавитный указатель произведений, опубликованные в периодической печати

Бичуя косность, отсталость, реакцию	684
Над чем вы работаете?	683
Не прощались	681
Новруз - праздник обновления	687
Солнечное искусство певицы	688
Солнечное сердце	682
Счастлива женщина - счастливы все	685
Турецкая газета о женщинах Азербайджана	686

Vəsait haqqında	2
Ə.M.Cəfərzadə yoldaşın Azərbaycan SSR Ali Soveti RƏYASƏT HEYƏTİNİN FƏXRİ FƏRMANI ILƏ TƏLTİF EDİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN SSR ALI SOVETİ RƏYASƏT HEYƏTİNİN FƏRMANI	3
Məmmədəmin Rəsulzadə adına Bakı Dövlət Universiteti Müəllimlərinin təltif edilməsi Haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı	4
Ə.M.CƏFƏRZADƏYƏ “XALQ YAZIÇISI” FƏXRİ ADININ VERİLMƏSİ HAQQINDA AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI PREZİDENTİNİN FƏRMANI	5
Heydər Əliyev. Professor Əzizə xanım Cəfərzadəyə	6
Vaqif Sultanlı. Əzizə Cəfərzadənin həyat və yaradıcılığının əsas tarixləri	7
Ədəbiyyatın vətənsəvərlik missiyası	12
Görkəmli şəxslərin Əzizə Cəfərzadə haqqında fikirləri	25
Əzizə Cəfərzadənin ədəbi düşüncələri və yazıçı dostları haqqında fikirləri	28
Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığından seçmələr	31
ƏZİZƏ CƏFƏRZADƏNİN ƏSƏRLƏRİ	33
Kitabları	33
Dövri mətbuatda dərc edilmiş əsərləri	51
Ədəbi tənqidi qeydləri, publisistik, məqalələri və oçerkləri Kitablarda	57
Dövri mətbuatda	59
Tərcümələri Kitablar	84
Dövri mətbuatda	85
Ön söz yazdığı, tərtib etdiyi, topladığı, redaktoru olduğu və rəy verdiyi kitablar	86
Müsaibələri	91
ƏZİZƏ CƏFƏRZADƏ HAQQINDA	95
Kitablarda	95
Avtoreferat	100
Əzizə Cəfərzadənin yaradıcılığı haqqında dövri mətbuatda	101
Əzizə Cəfərzadəyə həsr olunan şeirlər	118

Əzizə Cəfərzadəyə həsr olunan sənədli film	118
УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРИСВОЕНИИ А.М.ДЖАФАРЗАДЕ ПОЧЕТНОГО ЗВАНИЯ «НАРОДНЫЙ ПИСАТЕЛЬ»	119
Гейдар Алиев. Профессору Азизе ханым Джафарзаде	120
Азиза Мамед гызы Джафарзаде	121
Основные даты жизни и творчества Азиза Мамед гызы Джафарзаде	127
Произведения	
В книгах	132
Произведения, опубликованные в периодической печати	132
Литературно-критические статьи	133
Рецензия	134
О ней в газетах и журналах	134
KÖMƏKÇI GÖSTƏRICİLƏR	
Kitabların adlar göstəricisi	135
Dövri mətbuatda çap olunan əsərlərin adlar göstəricisi	135
Ədəbi tənqidi qeydləri, publisistik, məqalələri və oçerklərin adlar göstəricisi	
Kitablarda	137
Dövri mətbuatda	137
Tərcümə etdiyi kitabların əlifba göstəricisi	146
Ön söz yazdığı, tərtib etdiyi, topladığı, redaktoru olduğu və rəy verdiyi əsərlərin əlifba göstəricisi	146
Müsaibələrinin əlifba göstəricisi	147
Əzizə Cəfərzadə haqqında yazılan kitabların əlifba göstəricisi	148
Avtoreferatların əlifba göstəricisi	149
Əzizə Cəfərzadə haqqında məqalə yazan müəlliflərin əlifba göstəricisi	149
Əzizə Cəfərzadəyə həsr olunan şeirlərin adlar göstəricisi	153
Алфавитный указатель произведений	
Книги	154
Алфавитный указатель произведений, опубликованные в периодической печати	154

ƏZİZƏ CƏFƏRZADƏ

(Əzizə Məmməd qızı Cəfərzadə)
Bibliografiya